

Nyíregyházi főiskola

Természettudományi és informatikai kar

Turizmus és Földrajztudományi Intézet

Teljesítménytúrák földrajzi adottságai és szerepe bükki túrák példáján

Konzulens:
Dr. Sütő László
főiskolai docens

Készítette:
Péter Ildikó
földrajz szakos hallgató

NYÍREGYHÁZA, 2013.

1	BEVEZETÉS	3
2	A KUTATÁS CÉLJA, A TÉMAVÁLASZTÁS INDOKAI	4
3	A KUTATÁS HÁTTÉRÉNEK BEMUTATÁSA	6
3.1	SZAKIRODALMI HÁTTÉR	6
3.2	KUTATÁSI MÓDSZEREK, FELDOLGOZÁS, ADATBÁZIS	8
4	A TELJESÍTMÉNYTÚRÁZÁS, MINT TURISZTIKAI ÁG.....	11
5	A BÜKK TERMÉSZETFÖLDRAJZI ADOTTSÁGAINAK TURISZTIKAI JELLEMZŐI.....	14
5.1	A FÖLDRAJZI TÁJTÉNYEZŐK TERMÉSZETJÁRÓ SZEMSZÖGBŐL	14
5.2	VONZERŐK	17
6	A VIZSGÁLT TÚRÁK ÖSSZEHASONLÍTÁSA.....	25
6.1	A ÖKO-PARK TÚRA ÉS A LESS NÁNDOR EMLÉKTÚRA ALAPADATAI.....	25
6.2	A KIJELELT ÚTVONALAK ÉRTÉKELÉSE	28
7	A TELJESÍTMÉNYTÚRÁZÓK ATTITÚDJÉNEK ÉS SZOKÁSAINAK VIZSGÁLATA	31
7.1	STÁTUSZKÉRDÉSEK ELEMZÉSE.....	31
7.2	KÖZLEKEDÉS, MEGKÖZELÍTHETŐSÉG	35
7.3	TÚRALÁTOGATÁSI SZOKÁSOK	39
7.4	ATTITÚDOK, VÉLEMÉNYEK A TELJESÍTMÉNYTÚRÁZÁSRÓL	47
7.5	ELÉGEDETTSÉG MÉRÉS	53
8	KÖVETKEZTETÉSEK LEVONÁSA.....	58
	IRODALOMJEGYZÉK	60
	MELLÉKLETEK	64
	KÉRDŐÍVEK	66

1 Bevezetés

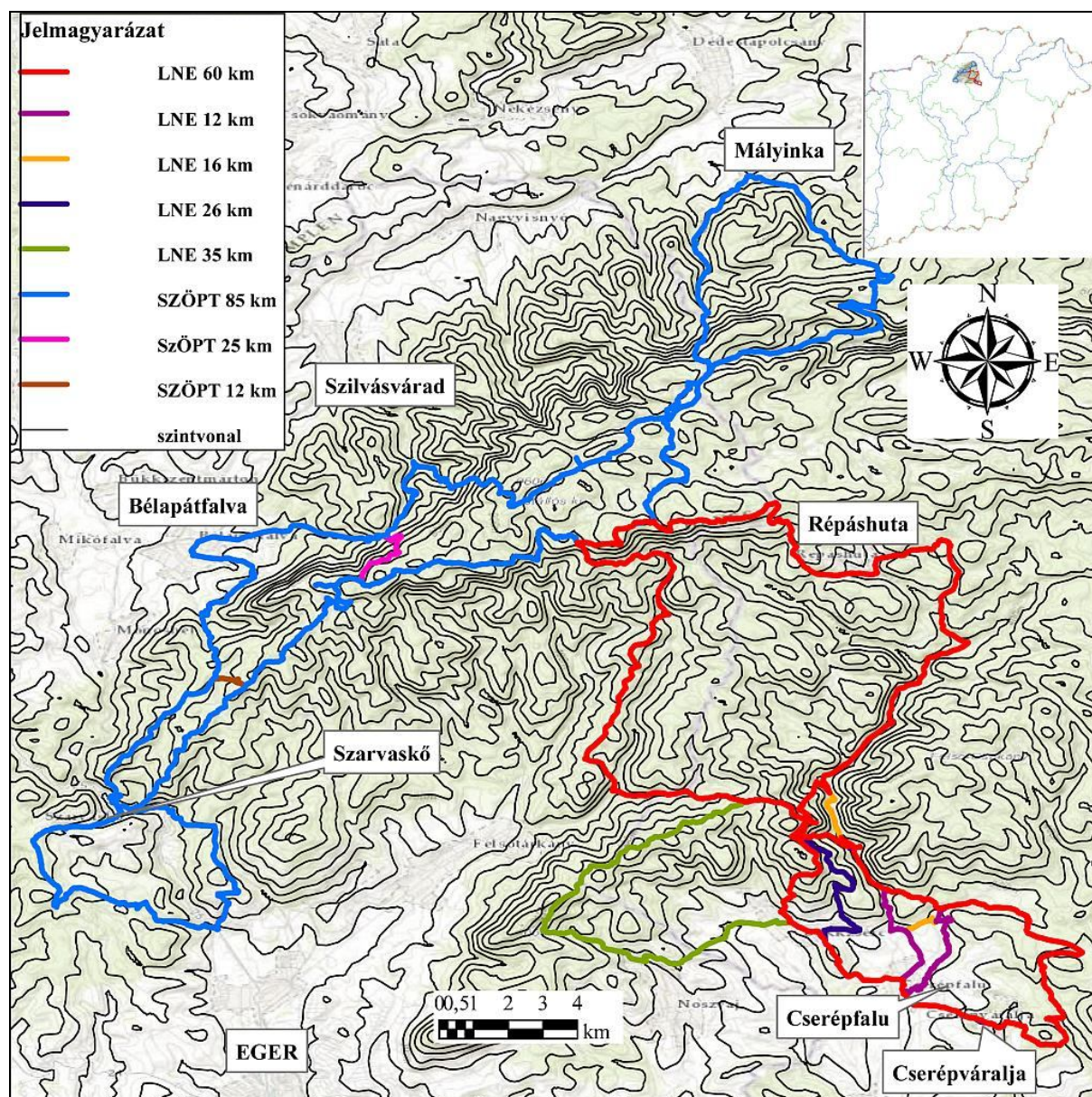
Napjainkban igen nagy probléma a mozgásszegény életmód. A rohanó hétköznapiakban elfáradt emberek a hétvégi szabadidejüket passzív pihenéssel töltik leggyakrabban az aktív felfrissülés helyett. Értem ez alatt, a céltalan tv nézést a korlátlan internetezést és a négy fal közé zárt haszontalan időtöltési lehetőségek halmazát. Az emberek ellustultak a modern kor technikai vívmányainak túlzott használata következtében. Ez a negatív életvitel nagymértékben jellemző nagyon sok gyerekre is.

Azonban számos alacsony költségű kikapcsolódási és sportolási lehetőség létezik, amit élvezettel és rendszeresen végezhetnének a megfelelő mennyiségű és minőségű mozgás megléte érdekében. Outdoor tevékenységek széles skálája áll rendelkezésünkre ahhoz, hogy kizökkenjünk a mindennapi élet „fásultságából” és még egészségesen is éljünk. Például a gyalogtúrázás az a mozgásforma, amihez nem kell magas fokú technikai, taktikai felkészültség. Minimális edzettségi szinttel el lehet kezdeni gyakorlását. Nincs nemhez, korhoz kötve és igénytől, társaságtól függően egyedül, vagy csoportosan is végezhető. Javasolt némi földrajzi és terepismeret, hiszen csak így tudunk egy útvonalon önállóan végigmenni. De a gyalogtúrázásnak is vannak különböző ágazatai, amelyek kiszolgálják a rendszeresen nem túrázó érdeklődőket az egyszerű délutáni erdei sétától a többnapos teljesítménytúrára át a life-time szabadidősportig. Manapság a túlhajszolt élet olyan terheket ró az emberre, ami még néhány évszázaddal ezelőtt ismeretlen volt, ezért korunk rohanó világában egyre fontosabb szerepet tölt be a kikapcsolódás, a felüdülés, a stressz oldás.

A turisztikai szakemberek és szervezetek által megfogalmazott trendet meghatározó tényezők között éppen ezért ott találjuk a valódi kikapcsolódás, az élmény általi meghatározottság, az aktív szabadidő eltöltés, a természetközelség és a kaland igényét. Jól mutatja ezt, hogy a 2001. évet a Magyar Turizmus Zrt. az aktív turizmus évének jelölte meg. Azaz épp a mozgásszegény életmód ellenében az aktív sportturizmust, s a természetjárást népszerűsítik. A teljesítménytúrázás, terepfutás, mint turisztikai termék jól igazodik az igényekhez, hazánkban is egyre nagyobb népszerűségnek örvend, s napjainkban már élőben követhetjük végig Európa, s a Föld egyik legjelentősebb sportturisztikai rendezvényén a Mount Blanc Ultrán a növekvő létszámú magyar résztvevőket, amelyre a kötelező regisztráció során már fél évvel előre minden nevezés betelik a világ minden tájáról.

2 A kutatás célja, a témaválasztás indokai

A bevezetőben felvázolt érdeklődésem, s az aktív rekreációval kapcsolatos aktuális trendek vezettek ahhoz, hogy egy sportturisztikai termék vizsgálatával foglalkozzak. Ez a gyalogos természetjárás, s azon belül a teljesítménytúrák azok, amelyekkel szeretnék behatóbban foglalkozni. A kutatásom célja, hogy az általam választott rendezvények példáján bemutassam a teljesítménytúrázás szerepét a turizmus világában, rávilágítsak a földrajzi adottságok szerepére, a résztvevők motivációira. Mindezek a tapasztalatok úgy gondolom a gyakorlatban is felhasználhatók a természetjárás fejlesztésében.

1. térkép: A vizsgált túrák útvonalai (saját szerkesztés)

Az összes teljesítménytúrát bemutatni nem tudom, így kedvenc hegységem, a Bükk túrái közül a szarvaskői Öko-Park Túrát (SZÖPT) és a No megállj csak! Less Nándor Emléktúrát (LNE) választottam esettanulmányoknak (*1. térkép*). Az adott túrákon való részvétellel nemcsak az általam összeállított kérdőíves felmérést tudtam elvégezni, hanem a terepi felmérést is, megtapasztaltam annak domborzati és egyéb nehézségeit, szépségeit, problémáit. Megfigyeléseim, a túratársakkal, szakértőkkel megbeszélte vélemények, interjúk sokat segítettek a téma feldolgozásában.

Mivel én is szeretek túrázni nem igazán értettem azt, hogy hogyan lehet egyszerre élvezni a természet szépségeit, megnézni a látnivalókat, emberi kapcsolatokat építeni miközben szintidőhöz kötve teljesítjük a választott távot? Úgy tűnik, erre a teljesítménytúrákon résztvevők motivációi adhatnak támpontot. Ezek alapján a kutatás során vizsgálataim céljai:

- a természetjárás földrajzi kapcsolatai hogyan befolyásolják a túrák teljesíthetőségét: a felszíni kőzetek, lejtőkitettség, a lejtőmeredekség, a relatív relief, az időjárási elemek, a talajtípus, a növényzet tulajdonságai a túrázók szemszögéből,
- a természetjárás és a teljesítménytúrázás mennyire összeegyeztethető,
- melyek a teljesítménytúrákon résztvevők motivációi,
- mennyire befolyásolják a helyszínek a résztvevők egyéni és csoportjellemzőit,
- milyen ismeretterjesztő funkcióval bírnak a teljesítménytúrák?

3 A kutatás háttérének bemutatása

3.1 Szakirodalmi háttér

A kutatás során általam felhasznált szakirodalom alapvetően három nagy csoportba sorolható: a kutatás módszertani részéhez, a sportturizmushoz, valamint a helyszín földrajzi, természetjáró turisztikai adottságaihoz kapcsolódnak.

Vitál A. (2006) és *Babbie E. (2007)* munkája révén ismerhettem meg a kutatómódszertan elméleti alapjait, a tudományos vizsgálatok lépéseit, a kérdőívszerkesztés módját és formáját, a mintavétel logikáját, az adatelemzést, valamint a kvantitatív kutatások módszertanát. Ezt egészítették ki a turizmus vezető hazai szakembereiből álló szerzőket felvonultató turisztikai módszertani tankönyv (*Kóródi M. szerk. 2011*), valamint az élmények turisztikai szerepét elemző publikációk (*Puczkó L. - Rátz T. 2000, Michalkó G. - Rátz T. 2010*). Mindezek felhasználásával tudtam saját kérdőívet szerkeszteni, a résztvevői attitűdjével és teljesítménytúrázó szokásaival kapcsolatos vizsgálataimat megtervezni, lebonyolítani, a felmérést és adatelemzést elvégezni.

Kovács M. (2008), valamint *Aubert A. és társai munkássága (Aubert A. – Szabó G. 2011; Aubert A. szerk. 2011)* a turisztikai desztináció menedzsmentről (TDM) számomra hasznos információkat tartalmazott szervezeti felépítésükről, rendszerükről, feladataikról, az adott térségben betöltött szerepükről. Ezek felhasználásával vizsgálhattam, hogy a TDM-ek milyen mértékben játszanak szerepet a két sportturisztikai esemény megjelenésében.

Szabó J. - Sütő L. (2001, 2004) egyedi tájérték-kataszter felméréséből megismerhettem az egyedi tájértékek turisztikai felhasználására is alkalmas felvételezési módszert. A természetföldrajzi vonzerők turisztikai minősítéséhez *Rétvári L. és munkatársai (szerk. 1986)*, valamint *Gyuricza L. (1998, 2008)* módszertani publikációit használtam fel.

Bokor J. (2003), *Bánhidi M. (2007)* kutatásai által a sport és a turizmus kapcsolatáról, a sportturizmusról, mint a turizmus egyik legdinamikusabban fejlődő ágáról tudtam meg fontos dolgokat. A sportturizmus nemcsak trend, hanem egyben az egészségmegőrzést is szolgálja. A résztvevők, különösen a terepfutók motivációinak felmérésben fontosnak tűnt vizsgálata a földrajzi környezet résztvevőkre gyakorolt hatásáról (*Bánhidi M. - Leber R. 2011*). A sportturizmusban sporttudományi megközelítés alapján a fizikai aktivitás áll a középpontban, az itt elsajátított ismereteket jól tudtam használni az outdoor környezet szerepének leírásában.

Komáromi I. (2010) munkája egy átfogó képet adott az ifjúsági korosztály turisztikai motivációiról, az ifjúsági turizmusnak a turizmusban betöltött szerepéről, az oktatáspolitikai felelősségéről. Tekintve, hogy a teljesítménytúrázók közössége részben a közoktatáshoz köthető, ezért figyelembe vettem megállapításait a közoktatás szerepéről a fiatalok turisztikai szemléletformálásában, a turisztikai információszerzésben.

Nagy B. (2011) trekkingtúrázással foglalkozó leírása egyfajta gyakorlati útikalauz is, mely az általános tudnivalókon kívül rendszerezte a felszereléseket, ruházatot és egyéb eszközöket. Érdekesnek tartottam az összevetést a kérdőíves felmérésben megfogalmazott véleményekkel, hogy mit várnak el a szervezői oldalról és mit gondolnak sajátuk felszerelés dolgában a teljesítménytúrákon.

A www.mstsz.hu¹ honlapról a teljesítménytúrák szabályzata alapján megtudhattam, hogy melyek az outdoor teljesítménytúrázás elvei. Ezek alapján megvizsgáltam, hogy a két rendezvény szervezési szempontból mennyire felel meg az általános túrarendezési elvárásoknak, szabályoknak. Dávid L.- Jancsik A. - Rátz T. (2007) segítségével bővebben megismerhettem a turisztikai erőforrások fogalomkörét, rendszerét, a turizmus szektor által hasznosított természeti és kulturális erőforrások főbb típusait. Figyelembe vettem továbbá Hoffmann I-né (2007) sportrendezvények szervezéséhez kapcsolódó könyvében és Sütő L. (2012) teljesítménytúrák természetfejlesztéséről írt tanulmányában közölt ismereteket a teljesítménytúrák szerepének, szervezésének vizsgálata során.

Baráz Cs. (2002) szerkesztésében készült könyvből betekintést nyerhettem a különböző tudományterületek eredményeibe, részletes tájékoztatást kaphattam a Bükk földrajzi helyzetéről, rétegtani, földtani felépítéséről, felszín- és szerkezetfejlődéséről, vízrajzi, talajtani viszonyairól, formakincséről, éghajlati viszonyairól, növényvilágáról. Mindezt kiegészítette Martonné Erdős K. (2001) könyve a Bükk, tájegységeiről. Mindezek segítséget nyújtottak abban, hogy az általam vizsgált túrák útvonalainak földrajzi tájtényezőit, természeti vonzerőit tudományos szempontból feltérképezhessem, és rávilágítsak arra, hogyan és miért értelmezhetőek ezek turisztikai adottságként vagy látványosságként. A Rakaczky I. (1996) szerkesztésében készült bükki turistakalauzzal együtt, amely a sokrétű ismeretanyag mellett tájékoztatást adott a majd ezer kilométeres turista úthálózat legjellemzőbb útvonalairól, további segítséget nyújtottak a kérdőíves felmérésem összefüggéseinek keresésében, a túraútvonalak vonzerőinek azonosításában.

Hanusz Á. (2008) által a falusi turizmust, annak gazdasági szerepét, lehetséges fejlődését ismerhettem meg röviden. Ez azért volt fontos, mivel vizsgálatom két falusi turisztikai központhoz kapcsolódik (Cserépfalu, Szarvaskő). A falusi turizmus ezeken a helyeken megjelenik a szállás és vendéglátásban is. Kérdésként merült fel, hogy ezek szolgáltatásrendszere mennyire érvényesül a teljesítménytúrázók fogadásában.

Sütő L. (1997, 2008, 2012) írásai és konferencia-előadásai, valamint a túra honlapja révén (<http://nomegalljcsak.hu>) jobban megismerhettem az általam választott egyik túra helyszínét, az innen induló túra útvonalak jelentősebb látnivalóit (LNE, Cserépfalu). Ezek segítségével könnyebben készíthettem el az útvonalak vonzerőleltárát. A sportturizmus és a

¹ <http://www.fsz.bme.hu/mtsz/szakmai/ttszab.htm> 2012.12.13.

teljesítménytúrázás kapcsolatrendszeréről írt tanulmányai a két túra lebonyolítása során szerzett tapasztalatok rendszerezéséhez nyújtott támpontokat *Sütő L. (et al. 2011ab, 2012)*.

3.2 Kutatási módszerek, feldolgozás, adatbázis

A szakirodalom feldolgozása során az alábbi kutatási módszereket használtam fel az eredmények eléréséhez.

A turisztikai térinformatikai adatbázis és térképeinek elkészítéséhez ArcGIS 10.1. térinformatikai szoftvert használtam. Ehhez az egyes túratávok útvonaladatainak felvitelét MapSource GPS szoftverben végeztem, majd ezeket GoogleEarth alá importálva konvertáltunk át ArcGIS számára használható formátumba. A Bükk hegység jelzett túraútvonalainak és szintvonalainak adatbázisát a turistautak.hu² online közösségi oldalról exportáltuk. A résztvevőkről elkészített vonzaskörzeti térkép Magyarország települési közigazgatási határos térképét a TEHIR adatbázisból töltöttük le.

A domborzati tényezőt, mint a teljesítménytúrázás egyik leglényegesebb paraméterét, (*Papp S. 1986*) módszerei alapján értékeltem. A létrehozott térinformatikai adatbázisból a domborzati adottságokhoz turisztikai értékeléséhez lejtőkategória és relatív relief térképet készítettük. Előbbihez az 30x30 m-es felbontású ASTER DEM-et használtunk³, amelyből az ARCGIS segítségével 1 fokként készült a lejtőmeredekség meghatározása. A lejtőkategória térkép beosztását *Papp S. (1986)* minősítése és *Dombay I. - Magyari-Sáska Z. (2006)* teljesítés sebességét figyelembe vevő lejtőszög skálája alapján osztályoztam.

A relatív relief térkép készítéséhez km² beosztású háló alapján töltöttük fel az útszakasz környezetére jellemző értéket. A kategória beosztáshoz inkább *Papp S. (1986)* kategóriáit használtuk (*Pilis-Visegrádi-hegység*), lévén a két tájegység domborzatagsága hasonló, míg *Gyuricza L. (1998, 2008)* dombsági értékei számunkra fals eredményt adtak volna. Ugyanakkor értelmezésem szerint a relatív relief nem használható egyértelműen az útvonal nehézségének mérésére, mert a közvetlen környezet tagoltsága ellenére az út akár szintes is lehet, viszont a tájképi változatosságnak jó mérőszáma.

Mindkét túra útvonalaira külön-külön készítettem egy turisztikai tájérték listát. Ez *Szabó J. - Sütő L. (2001-2004)* módosított tájérték katasztere alapján készült, de nem teljes körű, hanem csak a két túrán turisztikai vonzerőként is megjelenő tájértékek kerültek bele a kataszteri szempontok szerint. A vonzerők attraktivitásának meghatározásához relatív pontszám módszerrel számoltam, amelyben az értékeket jelentőségük alapján súlyoztam (*Rétvári L. szerk. 1986; Gyuricza L. 1998, 2008*). A szubjektivitás csökkentésére, az egyes

² <http://turistautak.hu/ge.php>. 2012.12.12.

³ <http://asterweb.jpl.nasa.gov/gdem.asp> 2012.12.14.

tényezők súlyozása során igyekeztem figyelembe venni számszerű paramétereket. A kilátók értékelését a kilátás szöge és távolsága, s a látott táj alapján végeztem (*Gáldi L. 1986*). A domborzat változatosságához a relatív relief értékek alapján súlyoztam (*Papp S. 1986*). A földtani tényezők, s a formakincs attraktív elemeit, a menet közbeni láthatóság, valamint azok természetvédelmi besorolása (IUCN zónabeosztás), szakmai védettsége (pl. alapszelvény) alapján a szakirodalom és a terepi tapasztalataim szerint súlyoztam – országos, regionális és helyi jelentőségű értéként.

A kapott mutatókat ArcGIS adattáblán rögzítettük, jelentőségük és tájérték típus alapján térképen ábrázoltam, valamint a túraútvonalak turisztikai értékeléséhez saját ötletként súlyozott vonzerő-sűrűségi mutatót számoltam. Az általunk kitalált mutatót az adott túratávra vonatkozó összesített súlyozott értékszám egységnyi távolságra jutó átlagaként határoztuk meg. Ezzel megkaptam, hogy az egyes útvonalakra vonatkozóan milyen átlagos sűrűséggel helyezkednek el az értékek kilométeres bontásban. A valóságban egyes szakaszokon egy kilométeren belül lehet nagyobb a valós értéksűrűség (Ódorvár, Csondró-; Hór-völgy, „bükki kövek”), de befolyásoló tényező lehet mind a túra, mind az útvonalválasztásban, amit jól mutatnak a kérdőíves vizsgálatom eredményei is.

A teljesítménytúrázók attitűdjének és szokásainak elemzéséhez primer kutatásként kérdőíves felmérést, személyes fókuszcsoportos beszélgetéseket folytattam, a szervezőkkel interjúkat készítettem és személyes megfigyeléseket végeztem. A fókuszcsoportos vizsgálatot (*Mayer P. 2011*) annyiban módosítottam, hogy a rendezvények céljában, a célcsoport tagjaiból véletlenszerűen kialakult spontán csoportosulásokhoz mentem oda a túrával, teljesítménytúrázással kapcsolatos motivációik, véleményük, szokásaik megismerésére. A kutatás alatt teljesítettem több túratávot (12, 16, 63 km), és a személyes megfigyeléshez előre eldöntött, valamint a túrakörülmények között alakuló szempontok szerint (*Rátz T. 2011*) igyekeztem rögzíteni a szervezéssel, a túrázói magatartással kapcsolatos benyomásaimat. Később a kérdőíves felmérés elemzésénél ezeket felhasználtam az eredmények finomítására.

Szekunder adatforrásként további információkról a Teljesítménytúrázók társasága honlapján⁴ tájékozódtam, túra beszámolókat olvastam az általam vizsgált túrákról. A hozzászólás és élménybeszámoló dokumentumelemzései jól kiegészítették a kérdőíves felmérés eredményeit. Így kezdett kialakulni egy kép arról, hogy mi a teljesítménytúrázás lényege. interjút készítettem néhány túrázóval, a terepi beszélgetések alatt értékes információkkal gazdagodtam. 2011-ben a Less Nándor Emléktúrára személyesen is részt vettem a kérdőíves felmérésben.

A kérdőíves vizsgálat során fontos kérdés volt, hogy hogyan lehet a válaszadók arányát növelni, illetve a kérdőívek minél pontosabb kitöltését elérni. A kérdőívfelvételnek három igencsak különböző módja van (*Babbie, E. 2007*). Ezek alapján a jobb eredmény elérése

⁴ <http://www.teljesitmenyturazoktarsasaga.hu/beszamolo?a=a&id=256> 2011.09.28.

érdekében 2011-ben a Less Nándor Emléktúrára személyesen vettem részt az önkitöltős kérdőívek kiosztásában és összegyűjtésében. Ezáltal lehetőségem nyílt a hiányosan kitöltött kérdőívek adatpótlására. Ennek eredményeként a 2012. évvel szemben jóval több érvényesen kitöltött kérdőívet gyűjtöttem (2011 év: 304 db, 2012 év 188 db).

A mintavételezés módjának a valószínűségi mintavételt választottam, amely a véletlenszerű kiválasztásra támaszkodik. „A valószínűségi mintavétel egyik alapvető törvénye szerint: ha egy populáció minden egyedének egyforma az esélye, hogy a mintába bekerüljön, akkor ez a minta reprezentatív lesz erre a populációra nézve” (Vital A. 2006, Babbie, E. 2007).

Elemzési egységnek az egyes embereket választottam, hiszen ez alapján le lehet írni az egyének tulajdonságait, ezek adatait összegezve tudjuk jellemezni a felmérésbe bevont személyek által reprezentált csoportot (Vital A. 2006, Babbie, E. 2007). A kérdőívek kitöltése önkéntes és névtelen volt, bízom abban, hogy így nagyobb lesz a hajlandóság a válaszadásra.

A kérdések összeállításánál státuszkérdések fontos szerepet kaptak (nem, kor, honnan érkezett, iskolai végzettség, mivel érkezett) (Babbie, E. 2007). Főleg zárt kérdéseket használtam, mert egyszerűbb a válaszadás és a feldolgozás is egységesebb. Nyitott kérdést nem alkalmaztam, mert kevesen vállalták volna. Hátrányát éreztem, amikor az előre elkészített válaszlehetőségek miatt fontos információk kimaradhattak. Ennek kiküszöbölésére majdnem minden kérdés végén szerepel az „egyéb” válaszadási lehetőség, illetve a személyes vizsgálatok és a fentebb sorolt másodlagos forráselemzések. A kérdőíven találhatóak táblázatos (mátrix) kérdések is ugyanazon válaszlehetőségek miatt.

A kérdőíves feldolgozás első lépéseként évenként (2011, 2012), helyszínenként (Less Nándor Emléktúra Cserépfalu, Szarvaskői Öko-Park Túra) és túratípusonként (gyalogos és futó) külön szedtem a kérdőíveket és megállapítottam érvényességüket. Egy másik csoportba kerültek azok a kérdőívek, amelyekről csak a túrázók lakóhelye hiányzott, majd azok, amelyeknél néhány adat kitöltetlen maradt. Mivel az adathiány csak néhány %-ot képviselt az összes kérdéshez viszonyítva, ezért úgy döntöttem, hogy felhasználom a kutatásban ezek eredményeit is, mivel nem befolyásolták döntően a végeredményt.

Az általam vizsgált két túra 9-9 útvonalából a szarvaskői Öko-Park Túra kerékpáros távjait nem vizsgáltam, mivel alapvetően a gyalogos teljesítménytúrázás kutatása volt a célom. A Less Nándor Emléktúrára 2011-ben a 100 km-es táv egyszeri, jubileumi rendezvény volt, így annak elemzésével nem foglalkoztam. Ugyanez volt a helyzet a 2012-es év 75 km és 42 km-es terepfutó számával is, így annak vizsgálatától is eltekintettem.

Az adatfelvétel során kapott információkat a számítógépes adatfeldolgozáshoz Vital A. (2006) adatkódolása alapján rendszereztem. Ezt követően a kérdőíveket sorszámmal láttam el, majd az egyes kérdésekhez tartozó válaszokat kódoltam a számítógépes adatfeldolgozás megkönnyítése céljából. Az Excel adatbevitel után következett az adatok összesítése és különböző szempontok alapján történő szűrése.

4 A teljesítménytúrázás, mint turisztikai ág

A sportturizmus fogalmát sokféleképpen értelmezik:

„Nem kereskedelmi célú utazás, melynek célja a sporttevékenység végzése vagy annak szemlélése, mindez az otthoni környezettől különböző helyszínen” (*Hall, C.M. in: Sportturizmus 2007*).

„...azokat az állandó lakhelytől való elutazásokat tartalmazza, amelyek célja a versenysportban vagy rekreációs sportban való részvétel vagy azok megtekintése, de lehet célja valamely sporttal kapcsolatos helyi vonzerő megtekintése, mint pl. sportmúzeum, sportstadion, hírességek csarnoka stb.” (*Hudson, S. 2003 in: Sportturizmus 2007*).

Ezek alapján a sportturizmus két fő formáját különböztetjük meg: a sportesemények látogatását célzó passzív, valamint a sportolási célból végzett aktív turizmus. A sportturizmusban résztvevők száma ma már egyre népesebb, ezért fejlesztési oldalról is egyre jelentősebb beruházások szolgálják ki (*Bánhidi M. – Leber, R. 2011; Csapó J. et al. 2011*), amely részben annak köszönhető, hogy általában igaz rájuk az egyedileg megélhető élmény (*Michalkó G. 2011*) ugyanazon eseményen is. Igaz ezek jelentős része passzív turisztikai forma, de az aktív turizmusban résztvevők száma is világszerte növekedésnek indult (*Bánhidi M. – Leber, R. 2011*).

Hazánkban is több régi és új természetjáró szakosztály létezik, amelyek rendszeresen szerveznek tagjaiknak és a külső érdeklődőknek is különböző nehézségű és érdeklődésű túrákat. A gyalogos természetjárás sportváltozataként jöttek létre a teljesítménytúrák, amelyek egy kijelölt útvonal egy időegység alatt történő megtételét kéri, ezért intenzívebb mozgásformaként értékelhetőek (*Bánhidi M. – Leber, R. 2011*).

Mi is pontosan a teljesítménytúrázás? Több megfogalmazással is találkoztam:

”A teljesítménytúra egy előre meghatározott útvonalon rendezett túra, ahol az útvonalon adott időn belül kell végigmenni” (*Pinkerton L. 2004*).

„A teljesítménytúrázás lényege, hogy a résztvevők a kiírásban feltüntetett távot, ellenőrzőpontok érintésével, megadott útvonalon, meghatározott szintidőn belül teljesítik” (*Sütő L. 2011*).

Lényeges különbség az outdoor sportokkal szemben az alapszinten kis felszerelés igény, a kötött és kijelzett útvonal, a technikai eszközök hiánya, s általában a teljesítés nagyobb valószínűsége, biztonsága.

A Magyar Sportturisztikai Szövetség honlapján megtalálhatjuk a gyalogos teljesítménytúrák szabályzatát, ajánlását. Mivel a teljesítménytúrák témakörében végeztem a

kutatásomat, ezért röviden bemutatnám a legfontosabb részeket⁵, mert a későbbi értékeléshez hozzájárulnak.

- A teljesítménytúrák rendszere lehet: országos, területi, egyesületi, meghívásos, kizárásos és nyílt.
- Típusai *az útvonalak száma szerint*: egy, vagy több útvonalas;
 - *a túrakategóriák szerint*: felkészítő, általános, hosszú távú;
 - *a túra szakasza szerint*: több-, és egyszakaszos;
 - *az útvonalvezetés módja szerint*: körtúra, vonalas útvonal és választható útvonalú;
 - *a terep szerint*: országúti, terepen vezetett, kombinált útvonalú;
 - *az indítás módja szerint*: tömegrajt, folyamatos, szakaszos, és nyújtott indítású;
 - *a részvétel módja szerint*: egyéni értékelésű és csapatértékelésű.
- A résztvevőknek vannak jogai és kötelezettségei, illetve bizonyos szabályok, amelyeket be kell tartani.
- A rendezőség feladatai: előkészíteni a túrát, lebonyolítani a rendezvényt, elvégezni az értékelést.
- A rendezvény előkészítése során vannak bejelentési és engedélykérési kötelezettségek. A szervezés során bevételek és kiadások. A nevezési díjat úgy kell megállapítani, hogy a résztvevőknek nyújtott szolgáltatással arányban legyen.
- A rendezvény lebonyolításáért a rendező szerv felel. Feladatuk: a megnyitás, tájékoztatás, jelentkezés, indítás, a teljesítés ellenőrzése, értékelés, díjazás.
- A rendezéshez tartozik az útvonalak kialakítása, a szintidő számítása, az útvonal technikai felszerelése, indító-, és célállomás, ellenőrző pontok kijelölése, bontás.
- Eltérő szabályok vonatkoznak az éjszakai, a téli és a többszakaszos teljesítménytúrákra.

A teljesítménytúrázás hazánkban 1981 óta van jelen. A Kinizsi Encián TE szervezete Közép-Európa egyik legrégebbi extrém teljesítménytúrájának teljesítése után a Kinizsi Százastúrára. A sportos túraforma, hamar követőkre talált az új kihívásokat kereső gyalogtúrázók körében. A teljesítménytúrázók létszáma Magyarországon napjainkban már túllépte az évi 70 000 főt (Sütő L. 2012).

A teljesítménytúra a turizmus többi ágához hasonlóan előre ígért termék, amelynek értéke és költsége a túra után derül ki a résztvevők számára. Különleges abban, hogy egyedi belső élményt biztosít a teljesítés során, amely nem szokványos, fizikai erőfeszítéssel járó sportturisztikai mozgás (Michalkó G. (2011) és Bánhidi M. (Bánhidi M. - Leber R. 2011), amely a olyan biztonságos kockázattal jár, ami erősíti az élményt, más termékkel nem cserélhető ki és ez jelentős motiváció lehet (Michalkó G. – Rátz T. 2010, Sütő L. 2011).

⁵ <http://www.fsz.bme.hu/mts/szakmai/ttszab.htm> 2012.12.13.

Néhány kivételtől eltekintve bárki részt vehet rajta, nem kell tagnak lenni semmilyen egyesületnél. Minden hétvégén és gyakran ünnepnapokon is rendeznek ilyet. Alapszinten nem igényel különleges felkészülést egy túra teljesítése. A rendezvényeken választani lehet erőnlétünknek megfelelő túrák közül. Nevezési díjak is vannak, ezért az ellenőrző pontokon víz, tea, szörp, zsíros kenyér, csoki, gyümölcs fogyasztható. Az útvonalat a rajtnál megkapott útleírásból és a térképből lehet megtudni. Ezen a papírlapon található meg az ellenőrzőpontok helye, amelyeket mindenképpen útba kell ejteni. Ez dokumentálásra kerül a menetlevélben, amelyet a célban ellenőriznek, és az útvonal szabályos, a kiírt időn belüli teljesítését díjazzák. Ezért a tájékozódást segítő térképek, a GPS is szükséges felszerelés. Természetesen ehhez az is kell, hogy ismerjük a térképeleket, a turistaútvonal jelzéseket. Elismerésként és emlékül a rendezők általában kitűzött vagy jelvényt és oklevelet, emléklapot adnak a teljesítőknek.

Az aktív életmód, valamint a társadalom munkavégzéssel és szabadidő eltöltéssel kapcsolatos hozzáállásának változása a rekreációs idő valós egészségmegőrző szerepéről jelentkezett a fogyasztói oldalon (Szabó J. 2002, Bánhidi M. – Leber, R. 2011, Sütő L. 2012). Kínálati oldalról célja az embereket rávenni egy kevésbé ismert turisztikai vonzerő aktív megismerésére, fizikai állóképességük megőrzésére ösztönözzék az embereket (Sütő L. 2012). A teljesítménytúrák nagy száma – egy hétvégén többet is tartanak ma már –, a tudatosan szervezett eseményeknél a turisztikai desztinációk felkeresésére, ismertségük növelésére is használatos, ezért a belföldi turizmus egyik eleme lehet az ifjúsági és a középkorúak aktivizálásában (Sütő L. 2008, Bánhidi M. – Leber R. 2011; Csapó J. et al. 2011).

A teljesítménytúrák fejlődését, termék életciklus oldalról végignézve az 1990-es évek közepéig tartott a bevezető szakasz, amelyet a 2000-es évek közepén zárt le a felívelő pálya, s az azóta tartó érett fázisban a szervezők túráik helyét keresik a termékpalalettán. Ezért fontos, hogy kit céloz meg napjainkban a túrák szervezőgárdája. Ha az aktív teljesítménytúrázókat, akkor a zsúfolt versenynaptár miatt viszonylag szolid 100-500 fős rendezvényt tudnak lebonyolítani. Ha a cél a márka kialakítása, akkor minőségi fejlesztést kell végrehajtani és a túra brand jellegét erősíteni. Ha a tömegturisztikai forma, akkor tudomásul kell venni, hogy olyan kényelmi többletszolgáltatásokkal kell megjelenni, amelyek az eredeti célt (sportturisztikai kihívás) többé-kevésbé háttérbe szorítják (Sütő L. 2012).

A természet, a hegyek hozzájárulnak az önmegvalósítási élményhez, lehetőséget adnak a képességek, korlátok felmérésére (Jancsik A. 2007). A teljesítménytúrák előnye, hogy ismétlődő rendezvények esetén is új és minden résztvevő számára valamennyire egyéni élményt nyújtanak, ami illeszkedik az élmények ismétlését kerülő turisztikai magatartáshoz (Michalkó G. – Rátz T. 2010, Michalkó G. 2011). A hosszabb távú vagy nagy szintemelkedésű túrák kontrollált „határtúllépéshez” nyúlhatnak (Sütő L. 2012), amelyek többet követelnek az egyéntől a pusztán fizikai teljesítménynél (Messner, R. 1993). Másrészt, a túrán való részvétel nem csak az egészségmegőrzést szolgálja, hanem szabadidejüket is hasznosan töltik el annak (inter)aktív ismeretszerző funkciója miatt.

5 A Bükk természetföldrajzi adottságainak turisztikai jellemzői

5.1 A földrajzi tájtényezők természetjáró szemszögből

A természetföldrajzi adottságok szerepét a természetjárás során a fontosabbak közé sorolhatjuk. *Jancsik A. (2007)* a természeti környezetet annak az egészségmegőrzést elősegítő stresszoldó hatása miatt tartja fontosnak. Véleménye szerint emellett teret biztosít az aktív élményszerű tanuláshoz, vagy az aktív sportturizmushoz egyaránt, amelynek összekapcsolását *Sütő L. és társai (et al. 2011)* foglalkoztak szakmai és gyakorlati téren egyaránt.

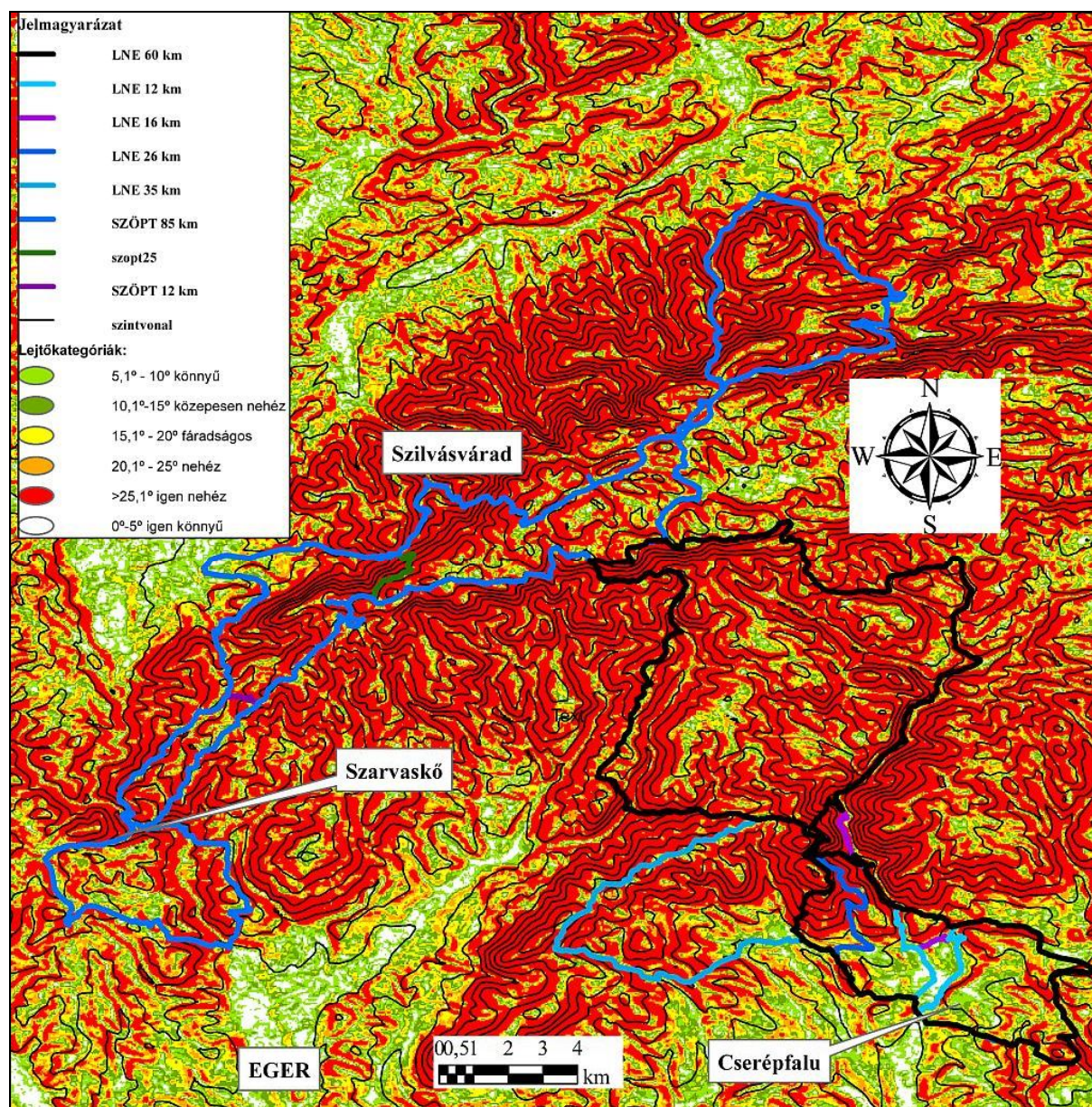
A tájtényezők tulajdonságait ezért két szempontból tartottam érdemesnek megvizsgálni: a teljesítménytúra nehézségét meghatározó elemet, attrakciót. Az útvonalak leképezése során sokféle motivációs szempont vezet mind a szervezőket, mind a résztvevőket. Ezért nem törekedtem teljes körű természetföldrajzi genetikai elemzésre, de jellemzem a turisztikailag fontosnak tartott tulajdonságok hogyan jöhettek létre, hogyan befolyásolják a résztvevők élményvilágát, teljesítményét.

A kőzetanyagon kialakult mai domborzati viszonyok és formakincs képezi az alapját a túrák teljesítési nehézségének és vonzerőinek. A Bükk jelentős része eltérő felépítésű, mint a környezetében lévő középhegységi tagok többsége. A fejlődéstörténet során a hegységet zömében felépítő triász mészkövön (*Pelikán P. 2002*) – amelyet *Dombay I. (2006)* alapján karsztos turisztikai tájtypusba sorolhatunk – változatos formakincs és különleges élővilág alakult ki, amely éppen ezért sokszínű túraútvonalak kialakítását tette lehetővé. Ezt használják ki a teljesítménytúrák szervezése, az útvonal kialakítások során.

Mind szervezői, mind a túrázó szempontból nagy jelentősége van a domborzat tulajdonságainak, amelyek változatossága komoly tájészítéikai élményt jelent (*Bánhidí M. - Leber, R. 2011; Gyuricza L. 1998, 2008*). A Bükk az Északi-középhegység egyik legtagoltabb hegysége, 117 m/km^2 átlagos reliefenergia és $2,9 \text{ km/km}^2$ völgsűrűséggel (*Ádám L. 1984*).

Nem elemelve a földtani részleteket, a tagoltság jelentős részben szerkezeti, fejlődéstörténeti meghatározottságú, ezért röviden utalok a fő eseményekre, amelyek során a két túrát befolyásoló tényezők létrejöttek. A dél-alpi rokonságú Bükk fő leggyakoribb kőzetei a devontól a jura időszakig halmozódtak fel, amelyből a túra útvonalán a Vardar-óceán üledékgyűjtőjében lerakódott jól rétegzett mészkövek, valamint az óceáni ág kinyílásához és összezáródásához köthető mélységi magmás kőzetek tartoznak (*Pelikán P. 2002; Buday T-Konrád Gy. 2011*). A Thetys-óceán bezáródása vezetett a Bükk hegység takarós-pikkelyes szerkezetének kialakulásához (*Pelikán P. 2002; Buday T-Konrád Gy. 2011*). A feltolódások eredménye a két túra meredek lejtőinek kialakulása (*Ódorvár, Istállós-kő, Szarvas-kő stb.*), amelyet a mészkövek közötti jura agyagpala kipusztulása a bükki kövek, vagy Déli-Bükk határa mentén felerősített. Az ezt követő kiemelkedés pedig trópusi kúparsztos tönkfelszínek

kialakulásához vezetett, majd a harmadidőszakban eltemetődött hegységben, a korszak végén indult meg a lepusztulás és peremén a hegylábfelszín formálódása (Dobos A. 2000; Hevesi A. 1986; 2002). Ezen látszólag távoli események, valamint a hegység plio-pleisztocén során történt több száz méteres kiemelkedés, erőteljes folyóvízi felszabdalódás és karsztos felszínformálódás, amelyek eredménye a két túrán a nehéz, de élménydús útvonalvezetése.

2. térkép: A terület lejtőkategória térképe (saját szerkesztés)

A domborzat befolyásolhatja az útvonal kijelölést, illetve az útvonalválasztást. A távok adatai, a szintkülönbségek, az ellenőrzőpontok helyei utalnak arra, ha a túrázó végigvezeti a térképen, hogy számára milyen nehézségű e terep. A domborzat értékeléséhez a reliefenergiát és lejtőkategóriát vettem figyelembe. Ezek alapján leszűrhető, hogy a két túra közül a SZÖPT

útvonalai nehezebben teljesíthetők a rövid távokon is nagyobb tagoltság miatt, amit a lejtőkategória-térkép is megerősít. A SZÖPT-ön szintén a „bükki kövek” és a Bél-kőtől északkeletre eső részek emelkednek ki.

A nagyobb lejtőmeredekség komoly fizikai erőfeszítést kíván. Bár ez elsősorban az emelkedőkre vonatkozik, de a nagy lejtésű hegyoldalakon leereszkedni a fékezés miatt ugyanúgy erőkifejtéssel és jelentős ízületi terheléssel jár (*Bánhidi M. - Leber R. 2011*). A két vizsgált túra közepes, illetve magas fajlagos szintemelkedése (2. ábra; 2. térkép) fokozottan igénybe veszi az ízületeket, ezért a túrabot jó segítség a nehezebb emelkedőn, illetve lejtőn.

A Bükkvidék jelentős mértékű éghajlati változatosságot mutat. Az általam vizsgált két túra eltérő időpontban és helyen zajlott. A szarvaskői Öko-Park Túrán a megázás veszélye, a Less Nándor Emléktúrán október közepén a kihűlés veszélye nagyobb. Szarvaskőn május közepén ugyanis nagyobb a csapadékos napok valószínűsége, míg a vénasszonyok nyarának végén szervezett Less Nándor Emléktúrán az átlagosnál kisebb gyakoriságú a hulló csapadék (*Antal E. 1996*). Éppen ezért a domborzati adottságai miatt egyébként is meredekebb lejtőkkel tagolt SzÖPT túrákon jelent komoly teljesítési nehézséget, ha a csapadékhullás következtében csúszóssá válik a területre jellemző nagyobb agyagtartalmú BET (*Dobos E. 2002*), amely balesetveszélyes is lehet, főleg a meredek részeken. Ezért a „profi” teljesítménytúrázók, terepfutók olyan lábbelit választanak, amely az átlagosnál gyorsabb menettempó, a hosszabb táv miatti terhelés esetén is jól tartja a bokát, talpa pedig a sziklás, köves, vagy esőtől csúszós lejtőkön terepi kapaszkodáshoz kiképzett, ugyanakkor a táv miatt elég rugalmas, kevés helyen varrott. Egy kevés eső májusban, ha korán beköszöntenek a hőségnapok, még jó hatású is lehet turisztikai szempontból, de az LNE idején már a tartós, hideg eső által fokozódik a kihűlés. A hőmérséklet, ha túl meleg, ill. hideg, mindenképpen nehezíti a teljesítést. Befolyásolja az öltözkékválasztást is. Mindkét túrán ajánlott az ún. héjakabát, amely ökölnyire összehajtható, ugyanakkor szélálló és vízlepergető. A Less Nándor Emléktúrán reggel fagypont alatti hőmérséklet is előfordul és a hosszú távokon naplemente után gyors lehűlés következik be. Ehhez ma már mikroszálalás aláöltözetekkel védekeznek, amelyek páraáteresztők, ugyanakkor mégis jobb hőérzetet biztosítanak. Ilyenkor a hőleadás akadályozására a sapka, kesztyű is használatba kerülhet. Októberben a rövidebb nappalok, a májusi túrán az ultratávok (70, 85 km) miatt szükséges alapfelszerelés a fejlámpa.

A Bükk vízföldrajzi viszonyait a csapadék eloszlása és a hegységet felépítő kőzetek szabják meg (*Sásdi L. 2002*). Változatos kőzettani felépítésének köszönhetően a mészkőterületeken beszívargó víz szerepet játszott és játszik a karsztos képződmények kialakulásában. A SzÖPT túrán több völgyet, a Fátyol-vízesést, forrásokat érintenek, amelyek vonzerő mellett egyenletes vízvételi lehetőséget is jelentenek, amelynek oka a hegységperemi helyzetben a hegylábi karsztforrások jelenléte (*Sásdi L. 2002*). Ezzel szemben az LNE útvonalai kifejezetten kevés a források száma (3 db), lévén a hegység belseje felé halad. Ezért szervezési és túrázó szempontból is kihívás a vízvételi lehetőségek megszervezése.

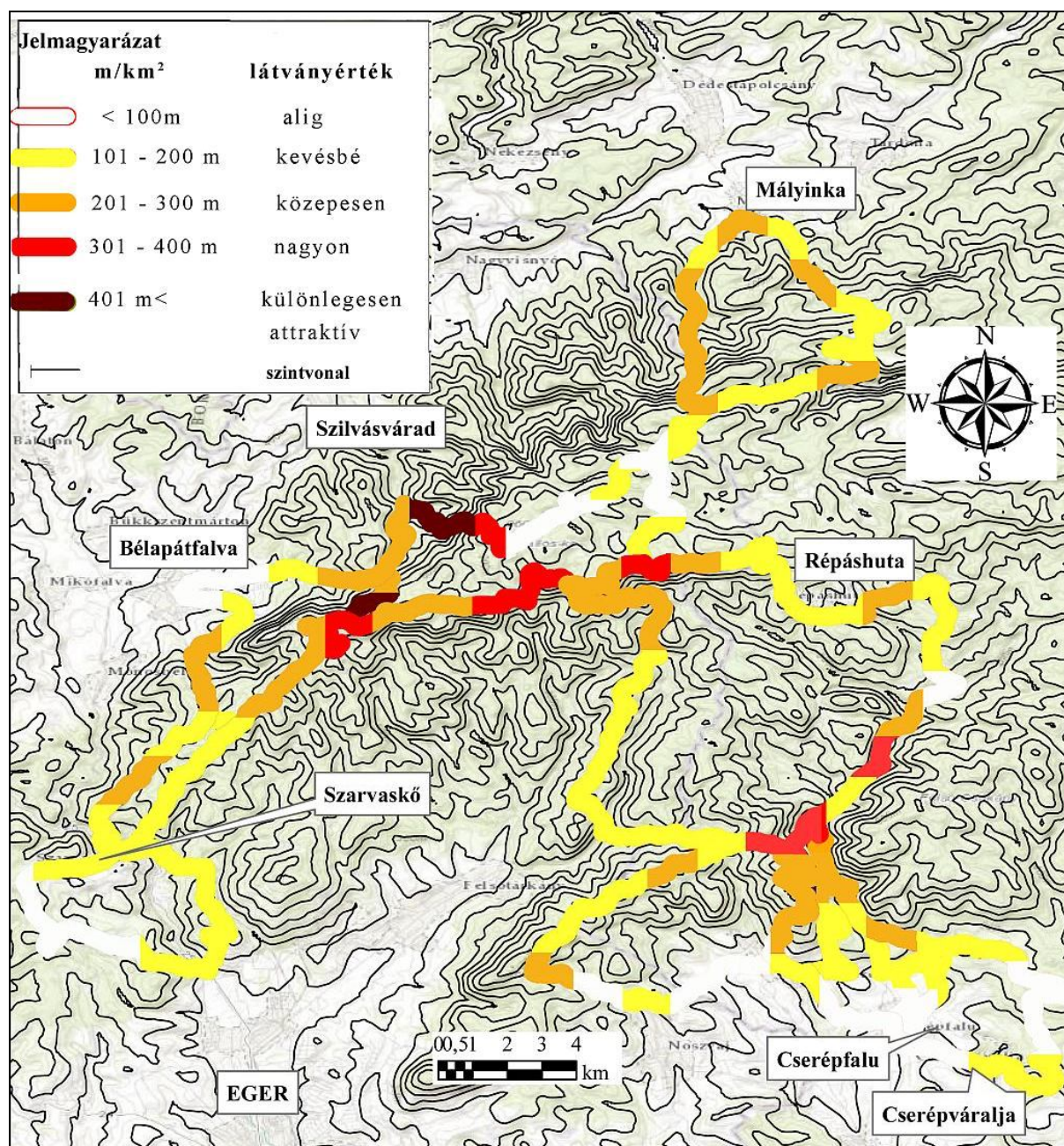
A természetjárás során tiszta környezetet, jó időjárást várunk, felkapottak azok a területek, amelyek védett természeti, ill. társadalmi értéket mutatnak be. A fokozott nemzeti parki védettség a veszélyeztetettség mértékét igazolja, amely komoly szervezési feladatként jelentkezik. A növényborítás több szempontból is fontosnak tekinthető. Egyrészt az erdők, hegyi rétek, patakparti társulások jelentős vonzerőt képviselnek. Másrészt az erdőtársulások befolyásolják a sötétedés idejét, kiegyenlítettebbé, részben hűvösebbé teszi a mikroklimatikus viszonyokat, amelyek a teljesítmény változásához vezetnek. Ebből a szempontból a Bükk különleges hazánkban, mert sajátos közettani felépítése és morfológiai változatossága, valamint a növénytársulások zonalitása itt figyelhető meg leginkább (*Vojtkó A. 2002*). A két túra áthalad a Központi-Bükk nedves és hűvös tetőrégiójában, ahol a montán és szubmontán bükkösök alkotnak összefüggő erdőséget, de jelentősnek számítanak a kisebb területű hegyi rétek is (*Vojtkó A. 2002*). A bükk plasztikus lombozata kevés fényt enged az erdő talajára, ami a hosszabb távokon mindkét túrán hamarabb előhossa a nehezebb tájékozódással járó szürkületi időszakot, ami nehezíti a teljesítést. A SZÖPT túrán ugyanakkor az előforduló melegebb májusokban kellemes lehet a bükkösök klímája és előnyösen hat a teljesítményre. A túrák során csak elvétve találkozhatunk az "állatvilág képviselőivel", ezek egyedi élményt jelenthetnek, de az előre várt vonzerők között nem szerepelnek. Az éjszakai, illetve az éjszakába nyúló teljesítési idejű szakaszokon hallhatjuk még a vadak jellegzetes „zajait”, amelyek sajátos élményt adnak a mindkét túra során.

5.2 Vonzerők

A Bükk változatos szerkezeti, közettani adottságaira alapozva sokszínű formakincs képződött. Ugyanakkor kevésbé ismertek, mint a többi természeti érték. Azonban a túraútvonalakon végighaladva útközben is gyönyörködhetünk bennük. Melyek is azok a vonzerők, amelyek befolyásolhatták az útvonalválasztást és kijelölést.

Láthattuk, hogy a Bükk hegység sajátos szerkezet és felszínfejlődése nagyon sajátosan alakult, amely a két túrán vonzerők sokaságának létrejöttét segítette elő.

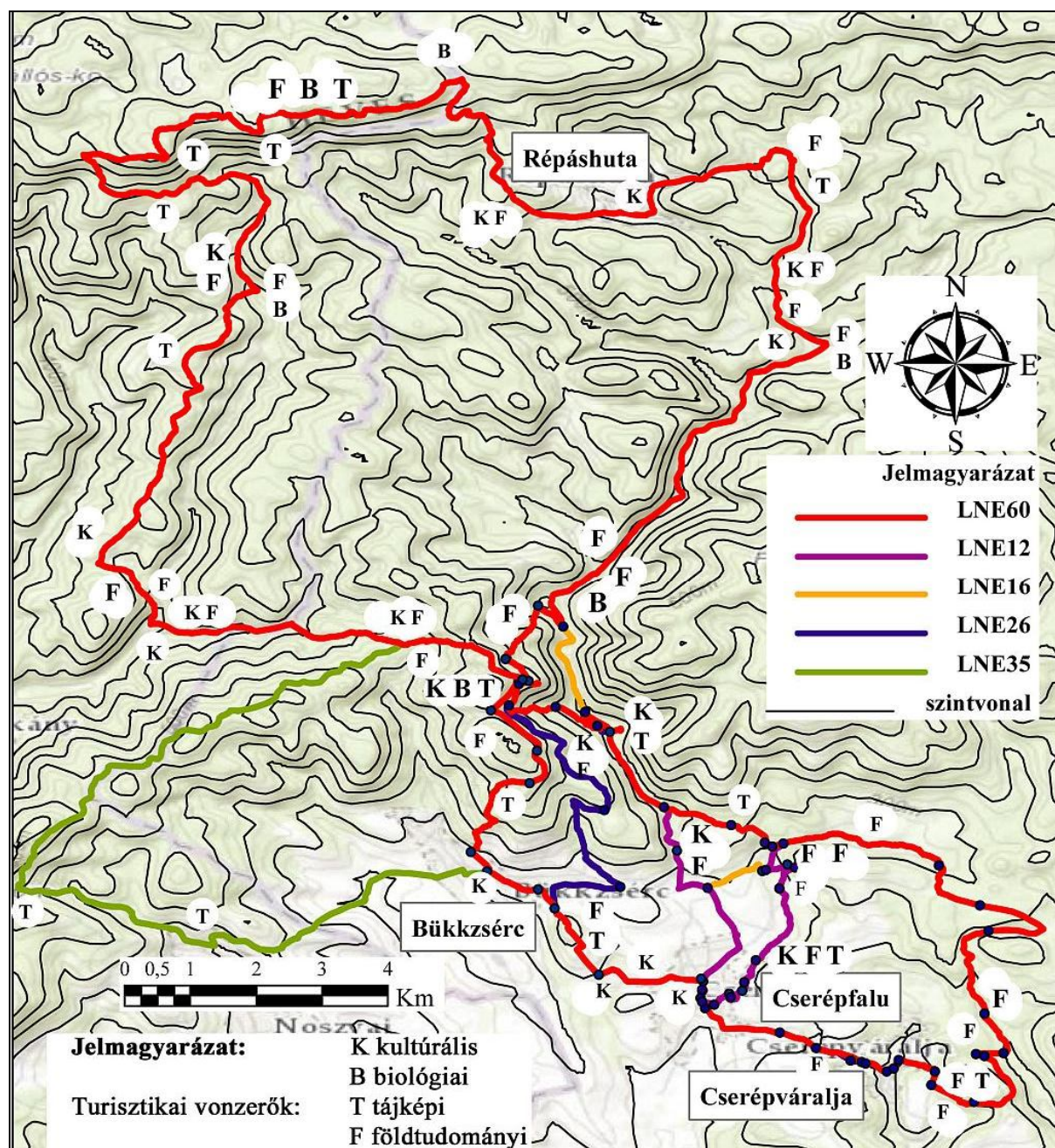
A túrák útvonalán megfigyelhető szerkezeti feltolódások az Ódorvár, s a bükki kövek vonalán országos attrakciót jelentenek, amelyet a relatív reliefenergia térkép mutatta nagyfokú tagoltság is megerősít (*3. térkép*). Érdekes, hogy a kutatási terület, s az ország legmeredekebb emelkedőjén, a Szilásvárad felett magasodó Istállós-kő oldalán a relief nem mutatja a tájképi változatosságot a környezet erdőborítása miatt.

3. térkép: Relatív relief a SZÖPT és LNE túrák útvonalain *(saját szerkesztés)*

Az egykori óceánközepi hasadékvölgyet jelző szarvaskői párnalávák is egyedinek számítanak (Pelikán P. 2002). A Bükk legjellemzőbb közettani és geomorfológiai vonzerőit a triász mészkőformációkon találjuk (Hevesi A. 1986, 2002, Pelikán P. 2002). A szerkezeti pászták mentén alakult ki a Bükk egyik legidősebb völgye a Hór-patak által, amely az LNE túra minden távján megtekinthetővé teszi a kőzeteket és a különlegesen gyűrt szerkezeti formákat, legszebb részén a szürke tűzköves mészkő „pikkelyekből” álló Ódorvárhoz emelkedik a túra útvonala (Dobos A. 2000), amelynek tetején a Bükk egyik legszebb panorámájával fogad a középkori rablóvár romjain. Ezekhez járultak a harmadidőszaki

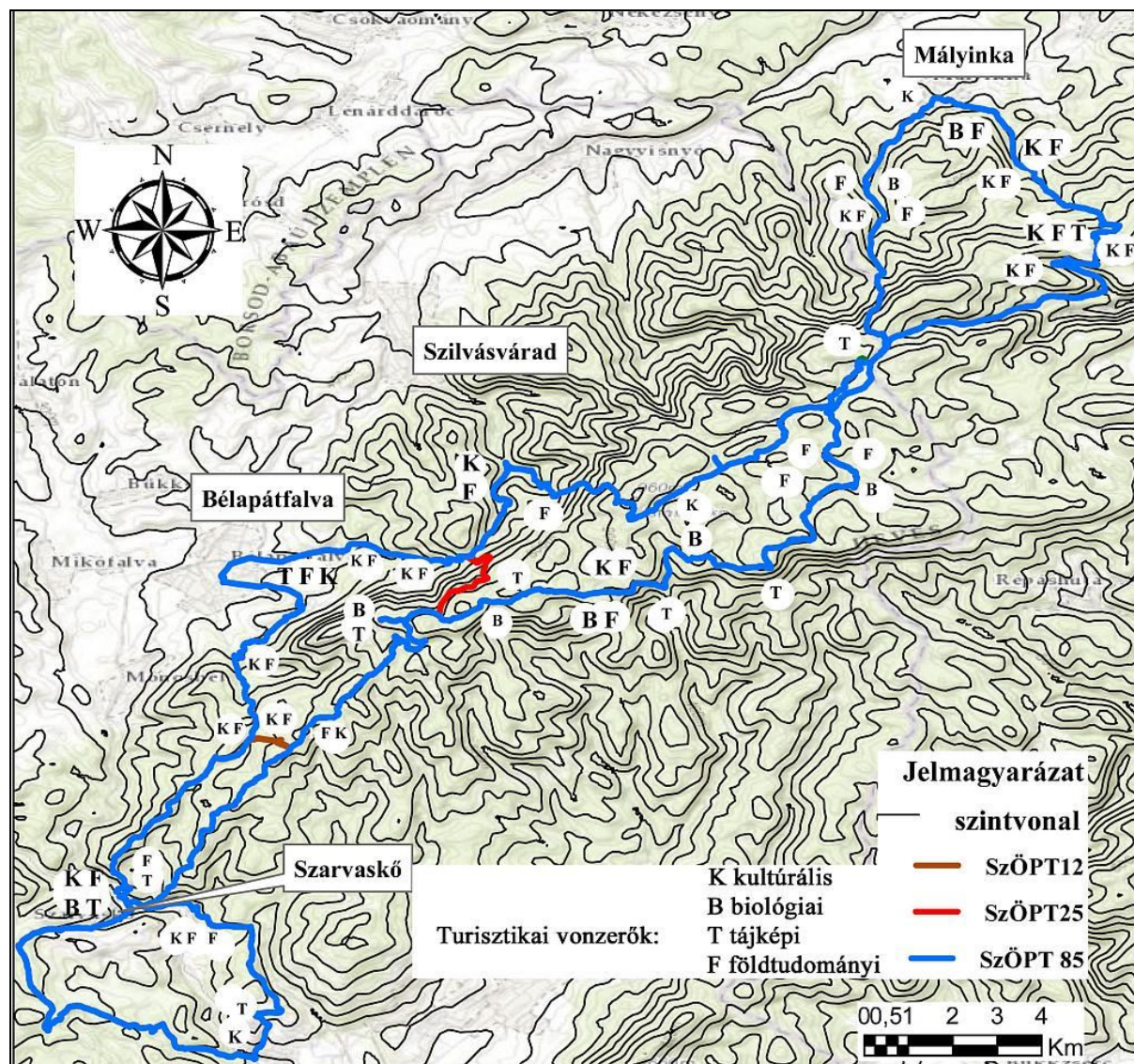
vulkanizmus összesült riolittufa képződményei, amelyek a túra többféle mészkőtípusán létrehozott országos alapszelvényi feltárásai nemcsak a szakemberek, hanem interaktív módon az érdeklődő teljesítménytúrázók számára is bemutatathatóak, mint arra az LNE túra során próbálkozások is történtek (Sütő L. et al. 2011; Novák et al. 2012) az itt kialakított Ördögtorony tanösvény mentén (Martonné Erdős K. 2003) (4. térkép).

4. térkép: A Less Nándor Emléktúra vonzerőinek bemutatása (saját szerkesztés)

A mészkövek jó oldhatósága játszott szerepet a karsztos formakincs kialakulásában. Mindkét túra útvonala felmegy a fennsík peremére, ahol töbörös völgyek (a Nagymezőn), karsztos sziklafelszínek, vagy ördögszántások (pl. Bél-kő-nyak, Cserepes-kő oldal),

függőtöbrök, vagy víznyelők (a Káposztáskerti töbör sor a SzÖPT, vagy a Pénzpataki-víznyelő az LNE útvonalán). A Bükk földtani változatossága, a csapadék, a rendelkezésre álló idő stb. többszintes felszín alatti barlangvilág kialakulását tette lehetővé (Hevesi A. 2002, Ferenczy G. 2002). A különböző típusú átmenő-, akna-, és rombarlangok közül a túrákon a Csondró-völgy barlangi felszakadása, az Odvas-kői-barlang, a Cserepes-kői-barlang, a Subalyuk láthatók. A barlangok itt többgenerációs karsztfejlődés eredményei, különböző magasságban ülő tagjai párhuzamosíthatóak a hegység emelkedési ütemével (Hevesi A. 1986). Vonzerejüket nem csak formaviláguknak köszönhetik, hanem a titokzatosság is vonzza az embereket. A barlangok üledékrétegei az őslénytani leletek szempontjából fontosak, mint az LNE során külön bemutatott Európa-hírű subalyuki, vagy a SzÖPT útvonalán rejtő Istállós-kői ősember lelőhelyek. (Regös J. 2002, Mester Zs. 2002) (4. 5. térkép).

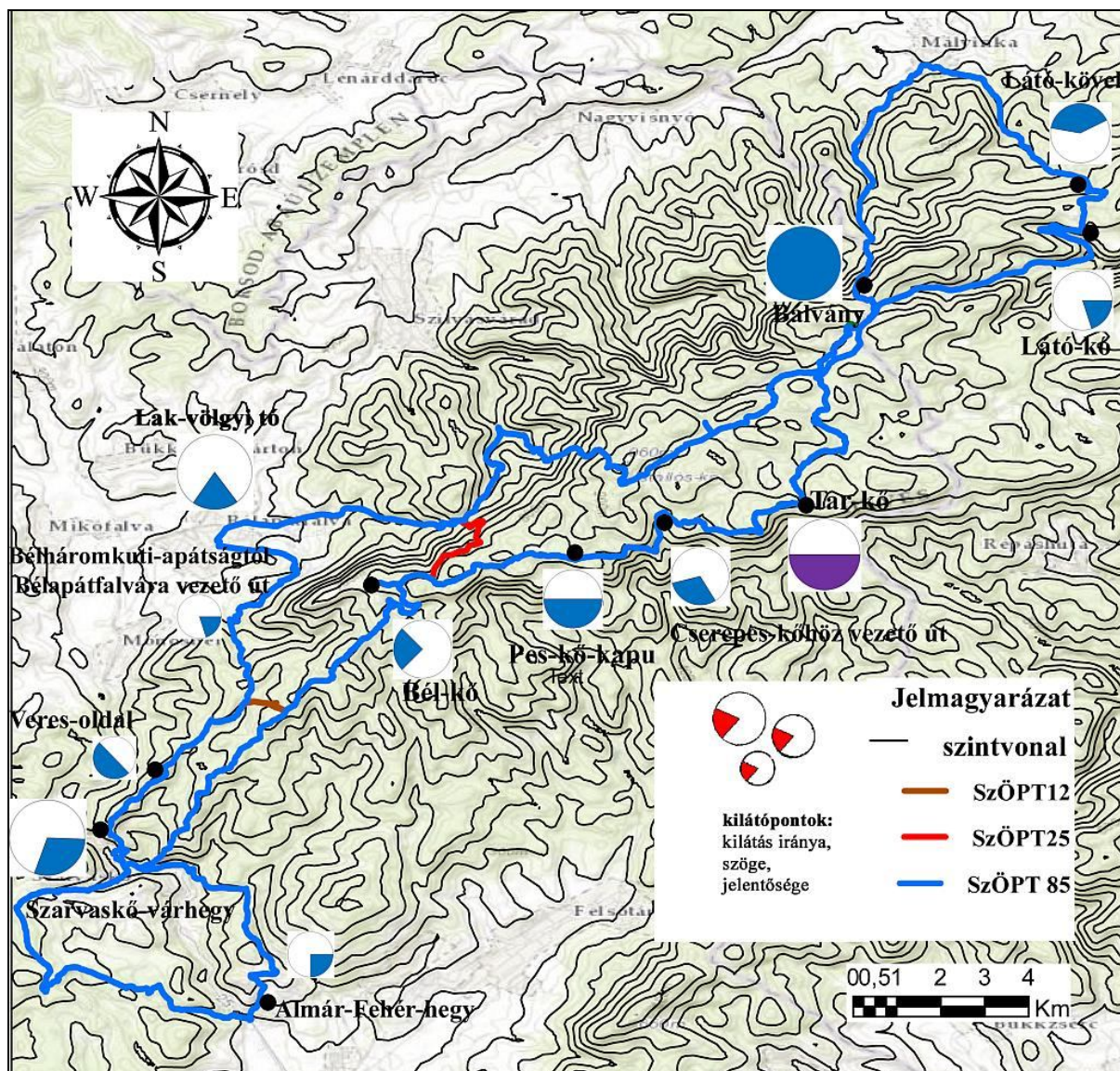

5. térkép: A Szarvaskői Öko-Park Túra vonzerőinek bemutatása (saját szerkesztés)

A vonzerők között tartjuk számon a „bükki köveket”, melyek többsége a Bükk-fennsík peremét övezi. Kőzetminőségi, szerkezeti okok miatt alakultak ki, mindegyikük közzetáron keletkezett. A tájképileg is értékes „kövek” mai arculatukat a jégkorszak idején nyerték el (*Hevesi A. 1986, 2002; Martonné Erdős K. 2001.*). A „kövek” másik csoportja szórta megjelenésű és kialakulásukat is a környezetükben lévő gyorsan pusztuló kőzeteknek köszönhetik (homokkő, agyagpala). Ilyenek például a túrák során érintett Istállóskő, Imó-kő, és a felvidéki szirtekhez hasonló különlegességek a Mártus-kő, Pirító-kő, Cakó-kő óidei mészkőlelencsái is (*Budai T. – Konkrád Gy. 2011*). A „kövek” szinte mindegyikéről csodálatos, formagazdag tájkép tárul a túrázók szeme elé.

A bükkaljai tufavonulatból emelkednek ki az ún. kaptárkövek, amelyek a törökországi kappadókiai formák kistestvérei. A túra során elsőként a Mangó-tető oldalában találkozhatunk velük, majd a tanösvényen a névadó Ördögtornyot érintjük. A kúpszerű formákat szerkezeti törések mentén, mintegy 2 millió éve a folyóvizek alakították ki főleg a NY-D-D NY-i völgyoldalakon. Anyaguk könnyen porló szürkésfehér tufaváltozat. A kaptárkövek kisebb-nagyobb üregeinek, fülkéinek méhészeti, vagy kultikus szerepet tulajdonítanak. (*Borsos B. 1991; Baráz Cs. 2000, Hevesi A. 2002, 2006*)

A pleisztocén jégkorszakok során a folyóvizek helyett a fagyaprózódás és a szállítóközeg nélküli lejtős tömegmozgások irányították a felszínformálódást (*Hevesi A. 1986, 2002*). Mindez további „formákkal” gazdagították a túrákat. A szerkezeti-kőzettani és a meglévő domborzati adottságokhoz igazodó fagyatás hozta létre a lépcsősen felmagasodó krioplanációs formákat (*Hevesi A. 1986, 2002; Dobos A. 2000, 2002*). A már említett Hór-völgy a Bükk sokféle krioplanációs formakincsével rendelkezik (*Dobos A. 2000*). Találunk itt kötornyokat, lépcsőket, egybefüggő sziklafalakat, ördögbordákat is. Több helyen is látható az egykori hegységképző mozgások által meggyúrt szerkezet. A mészkő mellett a keményebb kőzeteken is találkozhatunk a fagy által kialakított formákkal. A jégkorszak idején alakultak ki a kemény tufavonulatokat átvágó patakok szurdokvölgyei. Ennek egyik legszebb példája az oszlopos elválású összesült riolittufa tornyokkal szegélyezett cserépváraljai Felső-szoros (*Dobos A. 2000; Hevesi A. 2002*), melyet a Tardi-patak vésett be. A túra során megcsodálhatjuk a fagy okozta aprózódás következtében orgonasípok módjára sorakozó kőzetoszlopokat a szurdok középső, legszűkebb és legmélyebb szakaszán. Nagyon jellegzetes és szép szurdokot alakított ki a vulkáni kőzeteken bevésődő Eger-patak Szarvaskőnél. Az Északi-Bükk legnagyobb kiterjedésű mészkőtömegét a túra által érintett csondró-völgyi szurdok szeli át, több krioplanációs és szerkezeti okok miatt kialakult mészkőfallal (*4. 5. térkép*).

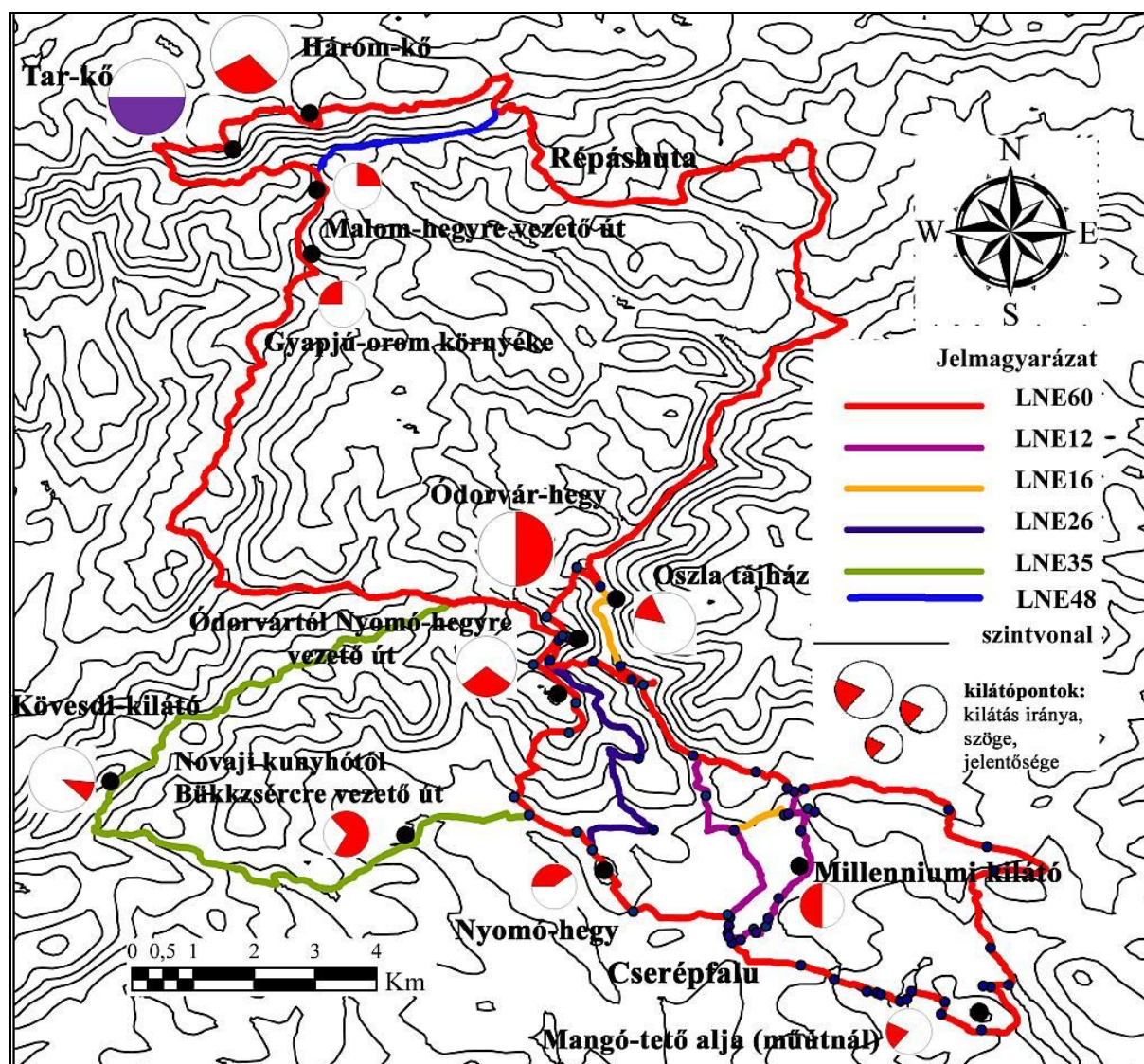

6. térkép: A Szarvaskői Öko-Park Túra kilátópontjai (saját szerkesztés)

A vízesések különleges szépségüknél fogva a túrázók széles körét vonzzák. Ezek esetében sem a természeti érték szakmai mivolta, hanem a látványérték adja az attrakciót. A túrákon különleges az édesvízi forrásmézőkővön kialakult, a SZÖPT túrán látható szentlélekivölgy vagy az országosan legismertebb a Szalajka-völgy Fátyol-vízesése.

Az adottságoknál jelzett növényzeti változatosság különösen igaz a SZÖPT túrákra a tagoltság és a hegységperemi elhelyezkedésből adódó közettani sokszínűség, a Less Nándor Emléktúrán inkább a szurdokok és a krioplanációs lejtők mezoformái miatt. Egyediek a hegyi patakok mentén megjelenő égerligetek, láprétek valamint futótépő közben is látványosak a mészkőfennsíkok alhavasi fajokban gazdag irtásrétjei (Vojtkó A. 2002; Járainé Komlódi M. in: Martonné Erdős K. 2001). Az erdőborítás nemcsak a környezeti feltételek, hanem a

vonzerők között is szerepel: Az LNE útvonalai ősszel, lombszíneződés idején talán a legnagyobb esztétikai élményt nyújtják.

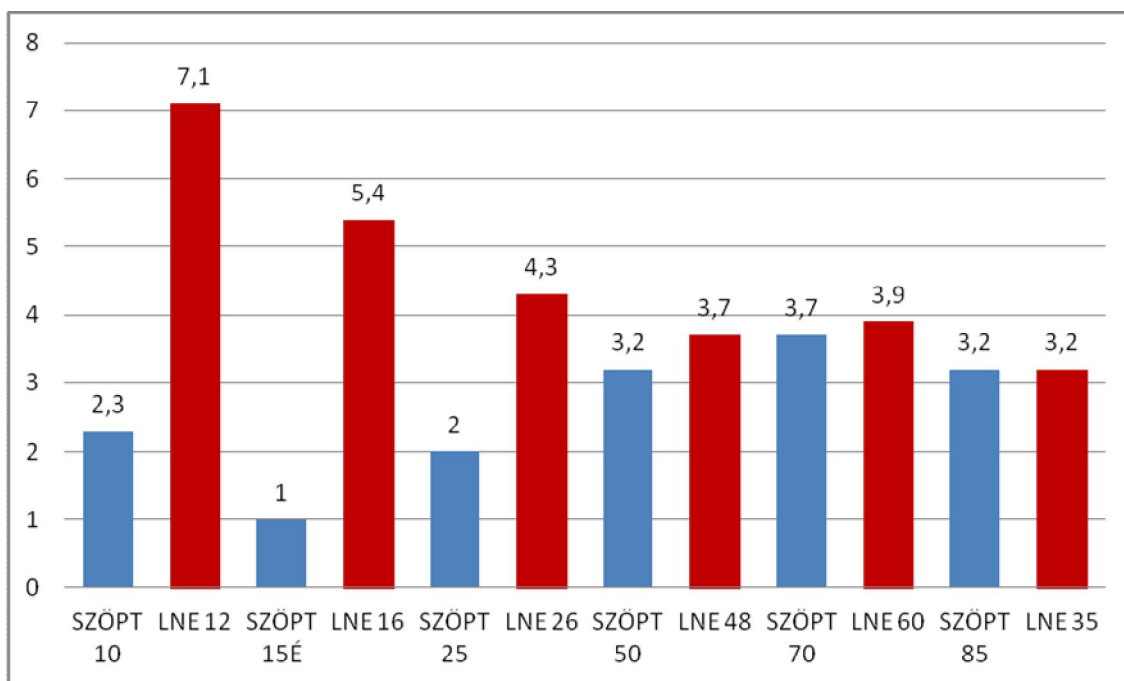

7. térkép: A Less Nándor Emléktúra kilátópontjai (saját szerkesztés)

A vonzerők között találunk régi várromokat (pl. Szarvaskő vára, Ódorvár, stb.), kolostorokat, kápolnákat (pl. Karthauzi kolostor (ma már rom), Gilitka kápolna stb.). Közülük kiemelkedik a bélháromkúti cisztercita apátság kolostora, amely közép-európai jelentőségű kulturális érték. Teljesítménytúrázó szempontból elsődlegesen mint sajátos történelmi, kulturális látvány jelentkeznek, hosszabb ismeretszerzésre a szintidő miatt nem mindig van lehetőség, kivéve, ha ellenőrző pontot működtetünk a területen, s a pihenőidő használható ki az ismeretek bővítésére (Sütő L. et al. 2011). De komoly interaktív értékkel bír a féloldalasan megbillent hegylábfelszínek szigetszerű maradványán a Nyomó-hegyen (Dobos A. 2000;

Martonné Erdős K. 2001), a lankás déli lejtőkön Cserépfalu céljába befutó út menti méltán híres borospincesor hívogató falusi turisztikai embereivel.

A térképet megnézve, a nemzeti park területén megmutatkozik a természeti vonzerők jelentős túlsúlya (4. 5. térkép). A kulturális értékek inkább színező elemként jelennek meg. A tájképi változatosságból adódó tájlesztetiai élmény meghatározó voltát többen leírták (Bánhidi M. – Leber, R. 2011, Gyurcza L. 1998, 2008). A SzÖPT hegységperemi helyzetű útvonalai szebbnél-szebb képekkel ajándékozzák meg a résztvevőket. Különösen szerencsés az útvonalválasztásban a bükki kövek vonulatán végigfutó szakasz, s a lak-völgyi Bél-kő panoráma (6. térkép). Az LNE bár kevesebb panorámaképpel rendelkezik a hegységbelső miatt, de turisztikai eloszlásuk az adottságok és a szervezés miatt szerencsésnek mondható, s a Tar-kő, Ódorvár kilátásával ezek is magas turisztikai értékkel bírnak (7. térkép).

1. ábra: Súlyozott vonzerő-sűrűségi értékek (km/érték) (saját szerkesztés)

A vizsgált teljesítménytúrák útvonalának attraktivitását vonzerő-sűrűséggel fejeztem ki (1. ábra). Ezek alapján például jól látható, hogy a bükk belsejében több a földtudományi, a peremen több a tájképi érték, ugyanakkor az is kivehető, ha egy-egy túratáv értékekben szegényebb (igaz az értéknélküli szakasz nem mutatkozik), ezért szervezői oldalról átgondolandó lehet az átalakítása. Ilyen például az LNE 35 km-es távja, ahol a Török út Ódorvár, Kövesdi-kilátó közötti szakasza álmosan hullámszik. Ezért a legújabb kiírásban több év után a rendezőség az útvonal módosítása mellett döntött, forrásokat, kilátókat rakva az útszakaszra.

6 A vizsgált túrák összehasonlítása

6.1 A Öko-Park Túra és a Less Nándor Emléktúra alapadatai

A Teljesítménytúrázók Társasága honlapján minden évben elkészül egy túranaptár⁶. Itt nagyon sok információt találhatunk a túrákkal kapcsolatban. Az ide felkerülő túrák közül a „No megállj csak! Less Nándor Emléktúra” az ország egyik legnagyobb résztvevői létszámú rendezvénye, a Szarvaskői Öko-Park Túra pedig egy családi rendezvény. Így módomban állt az eltérő részvételi létszám és rendezői célok összevetésére. A Less Nándor Emléktúrára már háromszor részt vettem (2009, 2011, 2012), így erről több személyes információval is rendelkezem (*1. térkép*).

A Szarvaskői Öko-Park Túrát 2008 óta, immár öt éve szervezik meg. A főszervezői interjú alapján elsődleges céljuk az ide látogatóknak megmutatni a Bükk természeti szépségeit, népszerűsíteni a természetjárást és segíteni az Észak-Magyarországi Régió turisztikai, kulturális fejlődését. Kilenc különböző nehézségű és hosszúságú útvonalon szervezett: 10 km, 25 km, 50 km, 70 km, 85 km, 15 km É (éjszakai), 110 km K (kerékpáros), 70 km K (kerékpáros) és 35 km MTB. 2011-ben kb. 126 fő volt a kerékpáros, gyalogos és éjszakai túrákon.

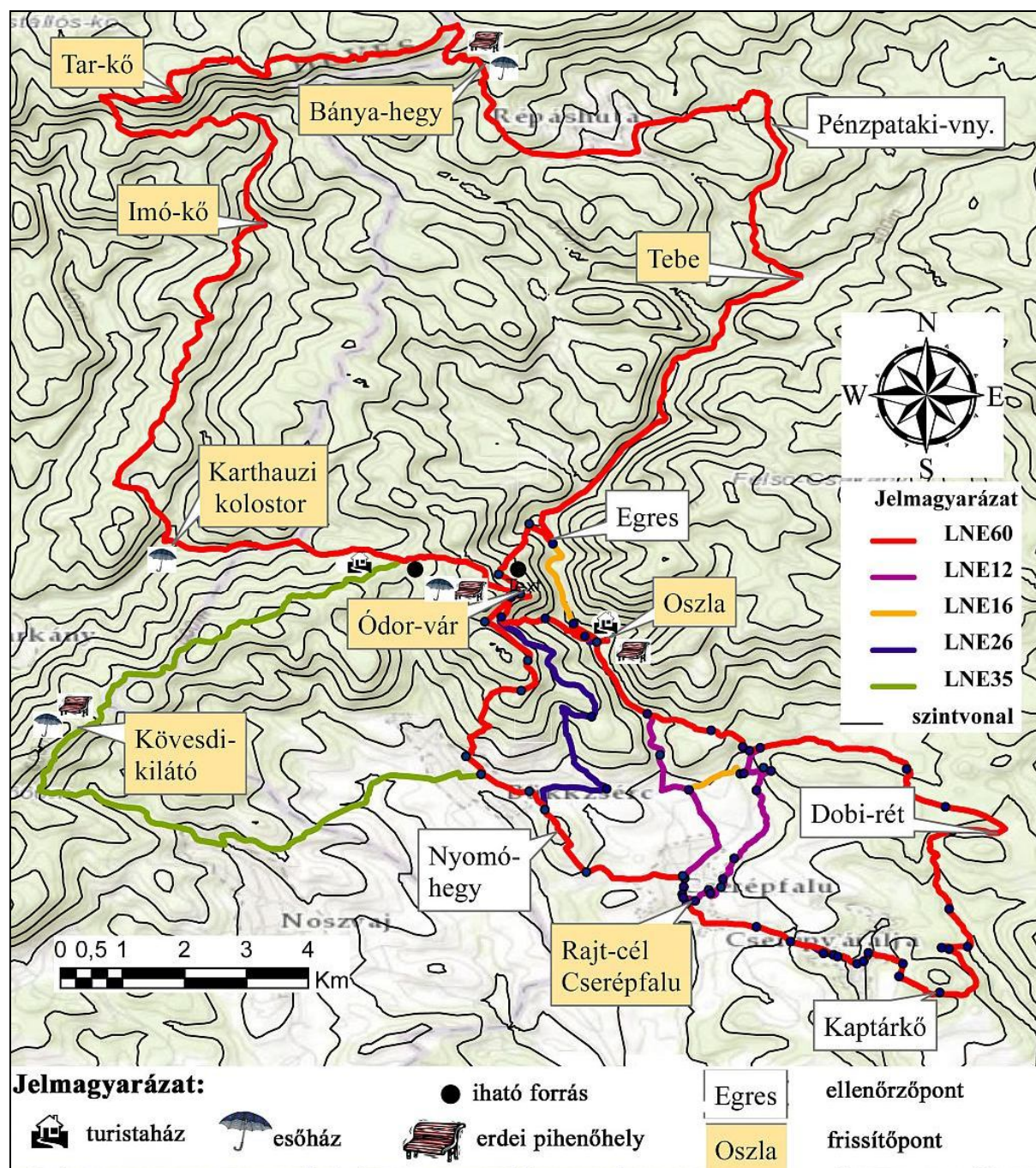
Cserépfalu, Bogács mellett a Bükkalja kis idegenfogalmi központja a házigazdája a „No megállj csak! Less Nándor Emléktúrának, amely 1997-ben indult, három távon: 16 km-en, 35 km-en, 60 km-en, akkor még 169 résztvevővel (*Sütő L. 2008*). Kezdetben tornatermi szállásokkal. A helyszínválasztásban szerepet játszott az is, hogy a Bükk déli része kissé elhanyagolt volt akkor a túrák tekintetében és a helyi önkormányzat is pozitívan állt a dolgokhoz. A megrendezés időpontjait illetően szempont volt, az a természeti tényező, hogy ekkor van a „Vénasszonyok nyara” és még ilyenkor általában szép az idő. Társadalmi oldalról pedig ebben az időszakban még aktivizálni lehet a tanulókat is, mivel még csak az iskolaév kezdete van. A túra névadója Less Nándor, aki nagyon komoly szakmai és tudományos ismeretterjesztő tevékenységet végzett rövid élete során (*Kubassek J. nyomán Sütő L. 1997*).

Az ünnepi 15. évben kilenc táv közül választhatnak a látogatók: 12 km, 16 km, 26 km, 35 km, 48 km, 60 km, és 100 km; gyerekfutás 2.7 km, 42 TF (terepfutás), 75 TF (terepfutás). A résztvevők száma kb. 1708 fő volt 2011-ben és 1849 fő 2012-ben. A túrázók közül többen is igénybe vették a falusi turizmus szálláshelyeit. Ezt felismerve spontán módon csatlakoznak

⁶ <http://www.teljesitmenyturazoktarsasaga.hu/naptar>

a túrához lassanként a helyi lakosok, a *Hanusz Á. (2008)* által többször hangoztatott vendéglátási és programszolgáltatásokkal, mint borkóstolókkal, kávé és süteményárukkal.

Napjainkra kötelező előnevezési és számítógépes helyszíni rendszert alakítottak ki. Ez köszönhető volt annak is, hogy a Bükki Nemzeti Park bizonyos területeire nem engedélyezte a túraútvonalak elvitelét, így a 2011-es évhez képest 2012-ben néhány útvonal módosult. Ugyanakkor a túrán résztvevők létszámát is maximalizálták, ezért is volt fontos az előnevezés.

8. térkép: Turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások az LNE útvonalain (saját szerkesztés)

Fontos kérdések a szervezés során a költségek, amelyek előrevetítik az árképzés problémáját is. A résztvevők egyik oldala elvárná az olcsóságot, ugyanakkor a magasabb színvonalú szolgáltatásokat (gyalogos túrázók, vagy a nem valós igényekkel érkezők /tesi aláírásért/), a másik oldal viszont hajlandó többet is fizetni a minőségért (futók). Ezeket figyelembe véve kell meghatározni a nevezési díjakat, méghozzá úgy, hogy a résztvevőknek nyújtott szolgáltatásokkal arányban legyenek (Hoffmenn I-né 2007). Itt elmondható, hogy a SZÖPT-ön a nevezési díjak alacsonyabbak voltak, mint az LNE-n. Ez a különbség az útközbéni ellátásban is megmutatkozott. A túrabeszámolók és az ellátásról való tájékoztatások alapján az LNE-n arányosan magasabb volt az ellátás minősége is, de a SZÖPT-ön túrázók is elégedettek voltak (8. 9. térkép).

8. térkép: Turisztikai infrastruktúra a SZÖPT útvonalain (saját szerkesztés)

A szervezést és lebonyolítást is szabályok határozzák meg, amelyben előírják a rendezőség feladatait is. Az útvonalakat lehetőleg úgy kell meghatározni, hogy kizárják a

rövidítés lehetőségét. A túrázók részéről elvárt dolog a részletes útvonalvezető, esetleg térkép. Az általam vizsgált túrák esetén itt is voltak különbségek. A SZÖPT-ön a túrabeszámolók és kérdőíves válaszok alapján az útvonalleírások nem minden esetben voltak pontosak, olyan vélemények is voltak, hogy az itiner a terep bejárása nélkül készült és így nem tartalmazott lényeges információkat, csak ami a térképeken is szerepelt (pl. Sándor-hegy környéke). Formailag, azonban mindegyik túrafüzet szép volt, az LNE túráin annyi plusz volt, hogy a túraleírás mellé még tájékoztatófüzetet is kaptak a résztvevők (szintekkel, résztávokkal stb.). Az ellenőrzőpontok szolgáltatási rendszerét megnézve van különbség a két túra között, de ezt részben –a kérdőívek alapján sem teljesen – ellensúlyozza a fővölgy menti települések érintése, s azok turisztikai infrastruktúrája (8. 9. *térkép*).

Az ellenőrzőpontok személyzetének biztosítása is a szervezési feladatokhoz tartozik. Lehetőleg jó szervezőképességgel rendelkező emberekkel kell a rajt-cél biztosítását megoldani. A részfeladatok mindegyikéhez szükséges egy koordinátor, aki összefogja a hozzá tartozó szervezőket. A vizsgált túrák esetében, mivel az LNE tömegrendezvény, értelemszerűen nagyobb szervezőgárdát kellett biztosítani, mint a SZÖPT-ön. Ezt a kérdést mind a két helyszínen jól megoldották.

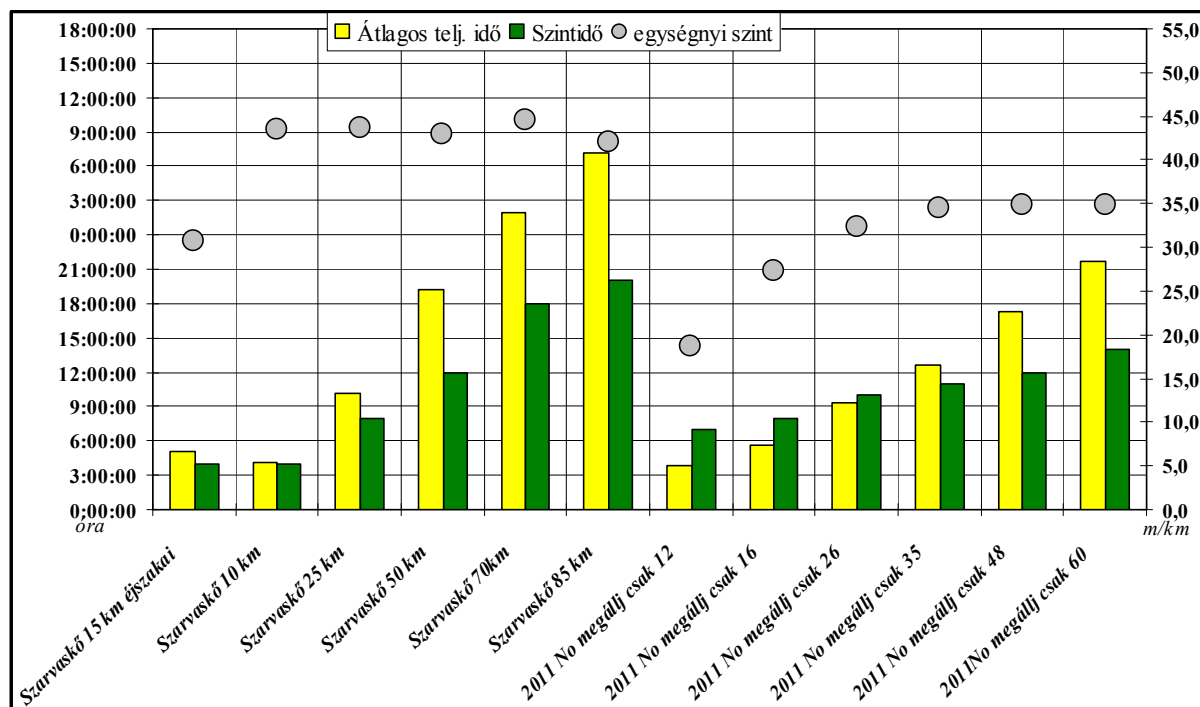
6.2 A kijelölt útvonalak értékelése

A Szarvaskői Öko-Park Túra és a „No megállj csak! Less Nándor Emléktúra” kijelölt útvonalai tekintetében a következőket figyelhetjük meg.

A SZÖPT-ön (2011-ben) és a LNE-n (2011-ben) 9-9, a LNE-n (2012-ben) 8 teljesítendő távot jelöltek ki a résztvevők számára. A túrák rövid neve mellett mindig feltüntettem az évet is, mivel 2011-ben és 2012-ben is végeztem vizsgálatot. Az Öko-Park Túra főleg a Dél-nyugati-Bükk, a Déli-Bükk nyugati, a Bükk-fennsík és Északi-Bükk nyugati és északi területein fut keresztül. A 110 km-es kerékpáros túra nyúlik át a Bükk-fennsík keleti peremére is (Lillafüred). Ezzel szemben a Less Nándor Emléktúra a Bükkalja északi területeit, a Déli-Bükk nagy részét futja be. Keresztülmegy a Bükk-fennsíkon egész az Északi-Bükk északi peremvidékéig (Mályinka) (1. *térkép*).

A távok tekintetében közel azonos a kettő. Fő különbség az, hogy az Öko-Park Túrán van kerékpáros táv (110K, 70K, 35MTB), illetve a 85 km-es túra. A Less Nándor Emléktúrán pedig van terepfutó szám (75TF, 42TF,/2011-ben/ másfél és félmaraton /2012-ben/), illetve Geotóp napi 12 km-es táv. Az egységnyi szintek tekintetében túl nagy különbségek nincsenek 2011-ben: Öko-Park Túra:44.49 m/km-11.11m/km, Less Nándor: 43.60 m/km-17.22 m/km, bár az LNE megszokott távjai könnyebbek. (2. *ábra*). Mindezt figyelembe véve az LNE túra elegendő időt hagy a rövid távokon az ismeretszerzésre, s útvonalában sincs jelentős

emelkedés, ugyanakkor a hosszú távok már sportosabbak. A SzÖPT útvonalain részben a földrajzi helyzet miatt még a rövidebb távok is nehezek, ami tükrözi azt is, hogy a kivívás, a teljesítmény számít a résztvevőknek, és szervezői oldalról némi ellentmondás van az ismeretterjesztési célokkal, hiszen még a rövid távokon is kevés a szintidő (2. ábra).

2. ábra: A túratávok szintideje és szintemelkedése 2011-ben (saját szerkesztés)

Piacszegmentációs szempontból fontos, hogy kit céloz meg a túrák szervezőgárdája. Ha elsősorban az aktív teljesítménytúrázókat, akkor a zsúfolt versenynaptár miatt viszonylag szolid 100-500 fős rendezvényt tudnak lebonyolítani. Ha a cél a márka kialakítása, akkor minőségi fejlesztést kell végrehajtani és a túra brand jellegét erősíteni. Ha a tömegturisztikai forma, akkor tudomásul kell venni, hogy olyan kényelmi többlétszolgáltatásokkal kell megjeleníteni, amelyek az eredeti célt (sportturisztikai kihívás) többé-kevésbé háttérbe szorítják (Sütő L. 2012).

Ez utóbbinak jelentősége, mint témavezetőmmel, a Less Nándor Emléktúra főszervezőjével készült interjú során megtudtam, egyedi a teljesítménytúrák között azzal, hogy egyik túratávja a földtudományi ismeretterjesztés szolgálatában áll 2008. óta, amelynek révén 250 fő közvetlenül és 1000 fő közvetetten részese lehet az (inter)aktív ismeretszerzésnek (Sütő et al. 2011). Ehhez viszonylag jó hatékonysággal mértékben kihasználták a szervezők az útvonalak tervezésénél mind a természeti, mind a kulturális vonzerők bemutatását. A Szarvaskői Öko-Park Túráról azonban a túrabeszámolók és az útvonalak vonalvezetése alapján elmondható, hogy a természet adta lehetőségeket nem használták ki teljesen. Értem ezalatt azt, hogy olyan jelentős táji és természeti vonzerőket nem kapcsolnak be az útvonalakba, amelyek néhány tíz, illetve száz méteres kitérővel

megoldhatóak lettek volna (ilyenek pl. a Dédesi-vár, Bálvány stb.). Ezt leszámítva a túrázók szép útvonalakon haladhattak.

A meghirdetett útvonalak és ellenőrzőpontok vonatkozásában észrevehető, hogy vannak kapcsolódási pontok, ahol mindkét túra áthalad. Ezek az Istállós-kő, Bánkút, Mályinka, és Cserepes-kő. Az Öko-Park Túra 85 km-es, 70 km-es, 50 km-es, 110 km-es kerékpáros, a Less Nándor Emléktúra 75 TF (terepfutás) és 100 km-es távjai.

Ha a résztvevőket vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy az Öko-Park Túrán 2011-ben kb. 126 fő vett részt, a Less Nándor Emléktúrán pedig kb. 1708 fő. 2012-ben a Less Nándor Emléktúrán 1849 fő. Ez köszönhető valószínűleg annak is, hogy a Less Nándor Emléktúra már 16 éves múltra tekint vissza, míg az Öko-Park Túrát csak 5 éve szervezik meg. A nemek arányát tekintve mindkét helyen kicsivel több a férfi résztvevők száma. A SZÖPT teljesítményorientáltabb, míg az LNE során a tömeg ellenére a családi hangulatnak van nagyobb szerepe.

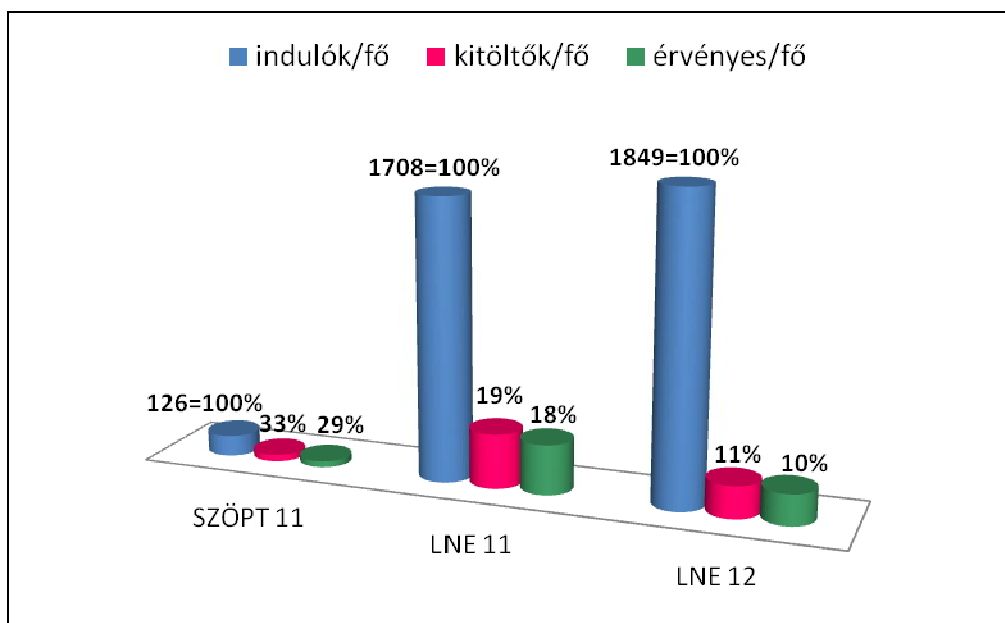
A védett területeken átvezető útvonalak azért fontosak, mert bekapcsolják az esetleg kevésbé látogatható területet a turizmusba. Ez azonban évről évre komoly egyeztetéseket kíván a teljesítménytúrák engedélyezése a természetvédelem és a sportturizmus összetett kapcsolatrendszerében. A rendezvényhez kötött túrázó létszám környezetterhelésének vizsgálata további kutatások tárgyát képezheti (*Sütő L. et al. 2011, Sütő L. 2012*).

7 A teljesítménytúrázók attitűdjének és szokásainak vizsgálata

7.1 Státuszkérdések elemzése

A felmérés során az volt a célom, hogy minél több értékelhető kérdőívet sikerüljön összegyűjtenem. A kérdőívfelvételnek az önkitöltős formáját választottam, amikor arra kértem a túrázókat, hogy maguk töltsék ki a kérdőívet. Ezt kombináltam azzal, hogy személyesen is részt vettem 2011-ben a LNE-n a kitöltött kérdőívek összegyűjtésében, s ez által fel tudtam hívni a figyelmet a hiányzó adatok pótlására. 2011-ben a SZÖPT-ön és 2012-ben az LNE-n én is teljesítettem egy-egy túratávot (SZÖPT:12 km, LNE: 60 km).

A kérdőíven szereplő kérdések elején a státuszkérdéseket találjuk, amelyek a kérdőívet kitöltők koráról, neméről, iskolai végzettségéről adnak információkat, Itt szerepel még az is hogy honnan és mivel érkeztek. Ezekkel a kérdésekkel az volt a célom, hogy képet kapjak az általam megkérdezettek társadalmi összetételéről, feltérképezsem azt a vonzáskörzetet, ahonnan érkeztek és megtudjam mi az a fő közlekedési eszköz, amellyel a helyszínt megközelítették. A kérdések másik csoportja az attitűdre vonatkozott. Itt az adott témához való hozzáállásra voltam kíváncsi. A következő kérdéscsoporttal a helyszínrre vonatkozóan arra szerettem volna választ kapni, hogy miért éppen ezt a hegységet választották. Az utolsó csoportosítás pedig a szervezés kérdéskörét hivatott körüljárni keresleti oldalról. Az adatok feldolgozása során a kérdőívkitöltések a következőképpen alakultak:

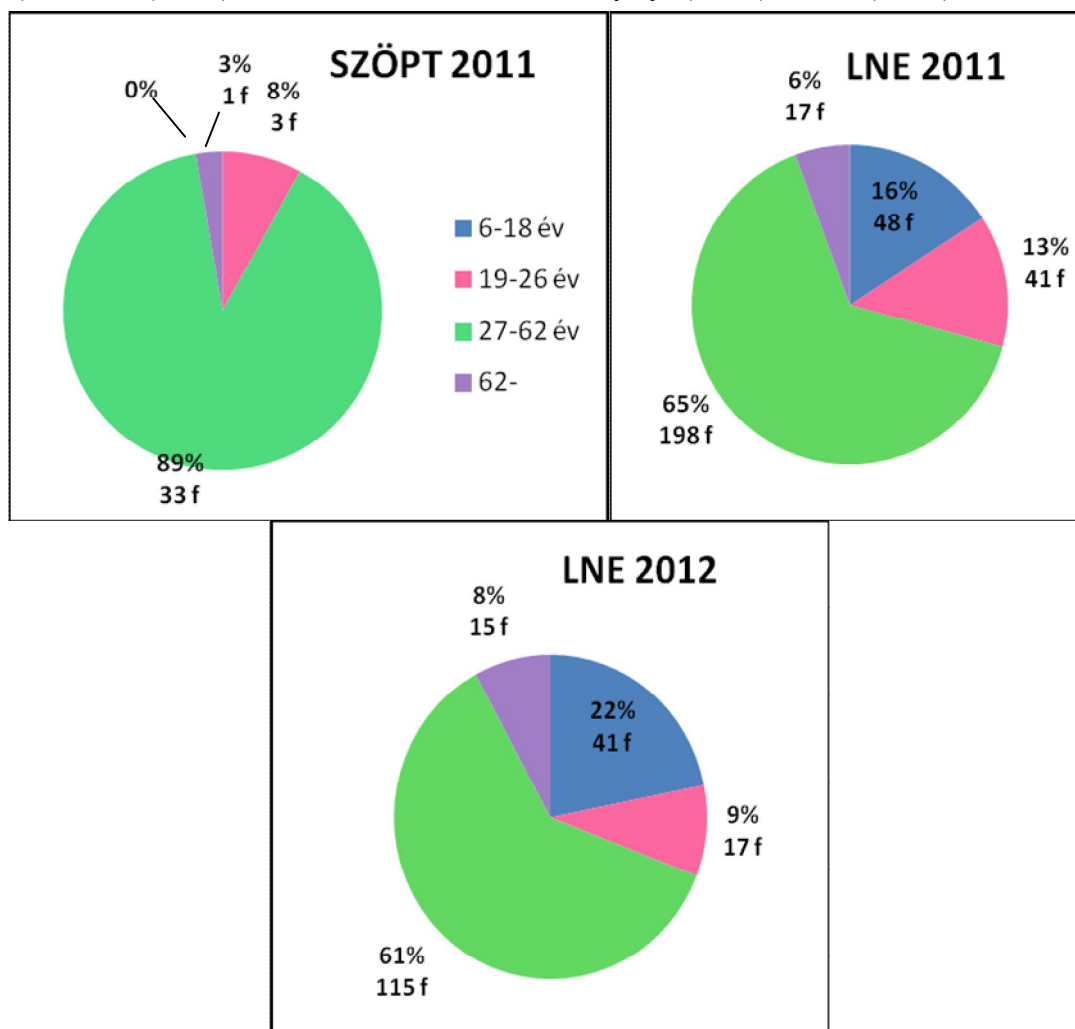

3. ábra: A kérdőíves felmérés mintaszáma *(saját szerkesztés)*

2011. évben a Less Nándor Emléktúrán 332 db, a SZÖPT túrán 41 db, az LNE 2012. évi rendezvényén 195 db kérdőívet gyűjtöttem be. Ebből az LNE alatt 12, illetve 8 terepfutó

töltött ki, ezért rájuk vonatkozóan nem vontam le külön következtetéseket, a felmérési eredményeit összevontan kezeltem (3. ábra). Az eredményekből is kitűnik, hogy a legtöbb kérdőív a résztvevők számához viszonyítva a SZÖPT-ön lett kitöltve. Ehhez valószínűleg az is hozzájárult, hogy jóval kevesebb induló vett itt részt, mint az LNE túrákon, így a kevés darabszám is nagy %-ot takar.

A nemek arányát illetően a következő adatokat kaptam a kérdőívek alapján az indulók számához viszonyítva: mindhárom vizsgált esetben a férfiak magasabb aránya volt a jellemző. *SZÖPT*: 20 férfi (16 %), 17 nő (14 %) -126 induló, *LNE 2011*: 169 férfi (9,9 %), 135 nő (7,9 %) -1708 induló, *LNE 2012*: 103 férfi (5,6 %), 85 nő (4,6 %) -1849 induló. Látványosabbak ezek az adatok, ha az érvényes kérdőívek alapján és számához viszonyítva ábrázolom az adatokat. *SZÖPT*: 37 kérdőív-20 *férfi* (54 %), 17 *nő* (46 %); *LNE 2011*: 304 kérdőív-169 *férfi* (56 %), 135 *nő* (44 %); *LNE 2012*: 188 kérdőív-103 *férfi* (55 %), 85 *nő* (45 %).

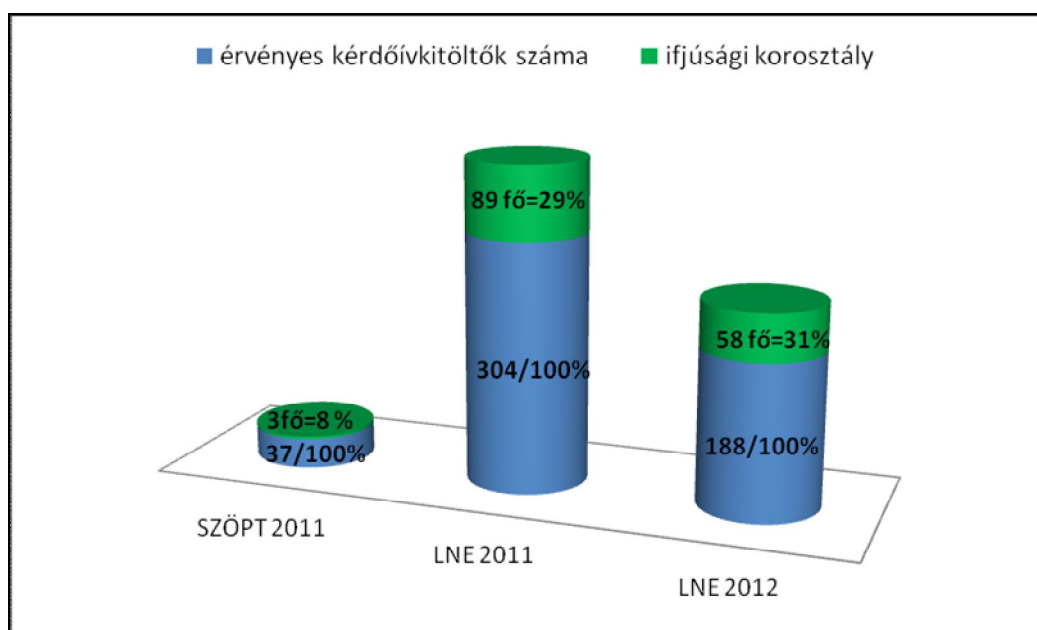

4. ábra: A résztvevők életkora %-os megoszlásban (saját szerkesztés)

Az életkori megoszlás is érdekes eredményt mutatott. Az aktív korúak magas aránya volt a jellemző. Gondolok itt azokra, akik már elvégezték iskoláikat és dolgozni kezdtek, még

nem érték el a nyugdíjkorhatárt illetve aktív munkaviszonnyal, munkából származó jövedelemmel rendelkeztek. A korbeosztásom szerint ez 26-62 évesig. A kérdőívet érvényesen kitöltők számához viszonyítva tüntetem fel az adatokat. SZÖPT 2011- 37 kérdőív: 6-18 év.: 0 fő (0 %); 19-26 év.: 3 fő (8 %); 27-62 év.: 33 fő (89 %); 62-év.: 1 fő (3 %). LNE 2011-304 kérdőív: 6-18 év.: 48 fő (16 %); 19-26 év.: 41 fő (13 %); 27-62 év.: 198 fő (65 %); 62-év.: 17 fő (6 %). LNE 2012-188 kérdőív: 6-18 év.: 41 fő (22 %); 19-26 év.: 17 fő (9 %); 27-62 év.: 115 fő (61 %); 62- év.: 15 fő (8 %). (4. ábra)

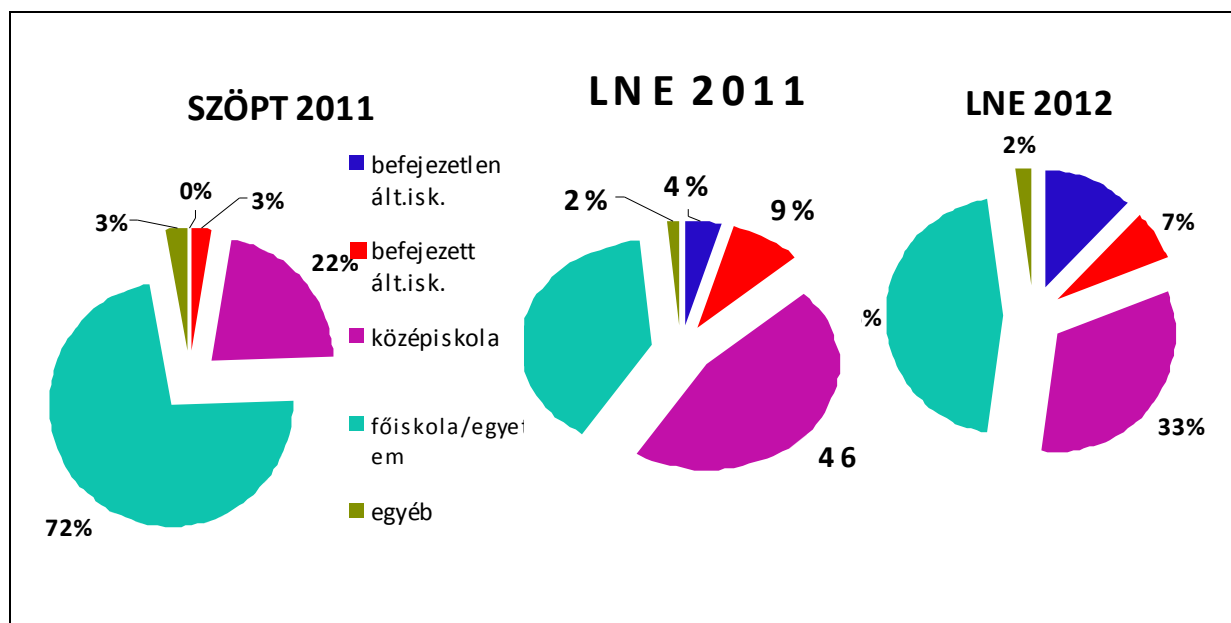
Érdemes megfigyelni az ifjúsági korosztály viszonylag magas arányát is, mely a 6-18 évig és a 19-26 évig terjedő kort foglalja magába. Az adatokat az érvényesen kitöltött kérdőívek számához viszonyítottam. SZÖPT 2011: 37 kérdőív- 3 fő (8 %); LNE 2011: 304 kérdőív- 89 fő (29 %); LNE 2012: 188 kérdőív- 58 fő (31 %) (4. ábra)

5. ábra: Az ifjúsági korosztály száma a megkérdezettek számához viszonyítva %-os megoszlás (saját szerkesztés)

Komáromi I. (2010) felmérése jelzi, hogy az egykor a természet- illetve országjárás által megerősített országismeret az ifjúsági korosztályban hiányos, a meglévő szabadidő felhasználásában már más motivációik vannak. Itt lép képbe az iskola, a család, akik hozzájárulnak ahhoz, hogy fiataljaink részt vegyenek a turizmusban. Az 5. ábra adatai is ezt igazolják, hiszen a kérdőívkitöltők számához viszonyítva mindhárom esetben elég magas arányt képviselnek a fiatalok.

A kérdőíves válaszok alapján az is kiderült, hogy az ifjúsági korosztályon belül a legtöbben a barátokkal szeretnek túrázni (SZÖPT 2011:3 főből 2 fő; LNE 2011: 89 főből 73 fő; LNE 2012: 58 főből 39 fő), majd ezt követi a család és a partner. Komáromi I. (2010) ifjúságturisztikai motivációkutatásának egyik eredményeképpen a családi keretekben lebonyolított programok játszanak meghatározó szerepet az ifjúsági turizmusban, majd ezt követi az iskolai keretekben és harmadikként a csoportban, ill. baráti társaságban. Véleménye szerint ez utal egyrészt a korosztály már részbeni önállósodási-függetlenedési törekvéseire és megjeleníti a közösséghez tartozás igényét. A saját vizsgálati adataim esetében a barátokkal való túrázás szerepel az első helyen e korosztálynál.

6. ábra: A válaszadók iskolai végzettségének %-os megoszlása (saját szerkesztés)

Összehasonlítva az eredményeket, az állapítható meg, hogy a középiskolát és a főiskolát/egyetemet végzettek aránya viszonylag magas volt a megkérdezettek között. Ez a diagramos ábrázolásnál is jól látszik. SZÖPT 2011-37 kérdőív: *befejezetlen ált. isk.*: 0 fő (0 %); *befejezett ált. isk.*: 1 fő (3 %); *középiskola*: 8 fő (21 %); *főiskola/egyetem*: 27 fő (73 %); *egyéb*: 1 fő (3 %). LNE 2011-304 kérdőív: *befejezetlen ált. isk.*: 13 fő (4 %); *befejezett ált. isk.*: 27 fő (9 %); *középiskola*: 139 fő (46 %); *főiskola/egyetem*: 120 fő (39 %); *egyéb*: 5 fő (2 %). LNE 2012-188 kérdőív: *befejezetlen ált. isk.*: 23 fő (12 %); *befejezett ált. isk.*: 13 fő (7 %); *középiskola*: 62 fő (33 %); *főiskola/egyetem*: 86 fő (46 %); *egyéb*: 4 fő (2 %) (6. ábra). Az iskolai végzettség százalékos megoszlásában sem tapasztalható jelentős különbség a Less Nándor Emléktúra két vizsgálati eredménye között, függetlenül attól, hogy nem voltak

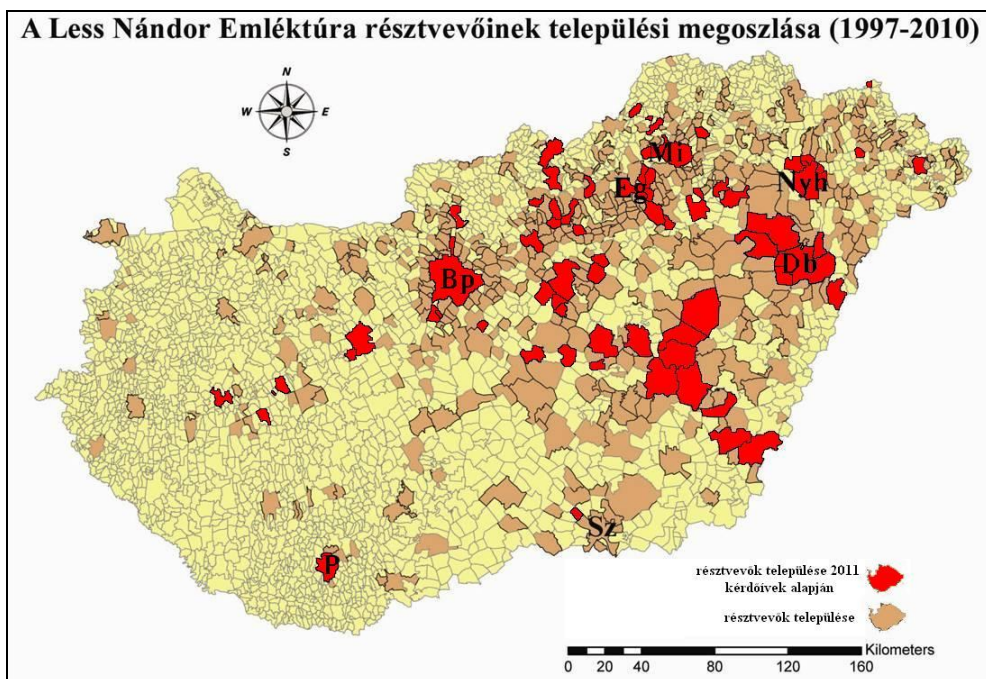
azonosak a mintavétel számok. Valamivel több azonban a szarvaskői Öko-Park Túra magasabb iskolai végzettségűinek a száma.

Magyarországon végzett felmérés alapján a Magyar Turizmus Zrt. 2007-es eredményeiből kiolvasható, hogy a természetjárók között nagyobb létszámban vesz részt az ifjúsági és a középkorosztály, az értelmiségiek és a magasabb jövedelmű csoportok (*Bánhidi M. - Leber R. 2011*). Azért is tartottam fontosnak leírni ezt a gondolatot, mert miután összesítettem a kérdőívek adatait mindhárom vizsgált esetben ugyanerre az eredményre jutottam a nem az életkor, az iskolai végzettség közötti összefüggést vizsgálva (a jövedelmi viszonyokra nem kérdeztem rá a vizsgálatban). SZÖPT 2011-37 kérdőív:19 fő (53 %); LNE 2011-304 kérdőív:108 fő (36 %); LNE 2012-188 kérdőív:64 fő (34 %) tartozik a férfi, fiatal valamint középkorú és magasabb iskolai végzettségűek közé (középiskola és főiskola/egyetem).

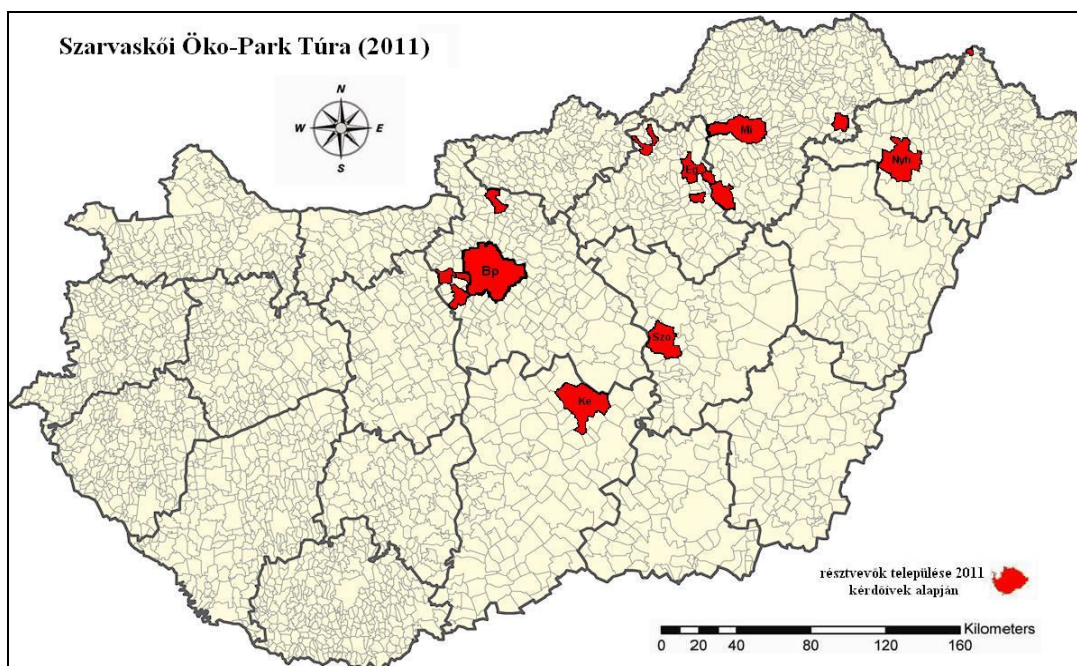
Vajon miért a férfiak azok, akik aktívabban részt vesznek a túrákon, jelen vizsgálat esetén, a teljesítménytúrákon? Tapasztalataim alapján a családokban a nők azok, akik a háztartással és a gyerekekkel foglalkoznak a munkájuk mellett (természetesen vannak kivételek is), így eleve kevesebb szabadidővel rendelkeznek. Életkorukat tekintve pedig a gyerekeik után az unokáikkal töltenek sok időt. A férfiak feladata pedig a család anyagi biztonságának megteremtése (az ideális családmódel szerint). Nekik a munka mellett relatíve több idejük marad az aktív szabadidő eltöltésre.

7.2 Közlekedés, megközelíthetőség

A válaszokból kitűnik, hogy a részt vevők nagy része az Alföldről és az Észak-i középhegység területéről érkezett, de jöttek néhányan a Dunántúlról és Budapest valamint a környékéről is. LNE 2011: a megkérdezettek 73 településről érkeztek, a legtöbben Debrecen, Budapest, Nyíregyháza, Miskolc, Mezőkövesd, a korábbi évekhez viszonyítva itt vannak új helyszínek is, Balatonszemes, Szabadbattyán, Szigetmonostor-Horány, Törtel, Tiszavárkony, Bükk-szentkereszt, Hejőpapi (*10. térkép*). SZÖPT 2011: a válaszadók 17 településről látogattak ide, a legtöbben Budapest, Nyíregyháza, Eger (*11. térkép*). LNE 2012: a válaszadók 53 településről érkeztek, a legtöbben Budapest, Debrecen, Kisújszállás, Mezőkövesd.

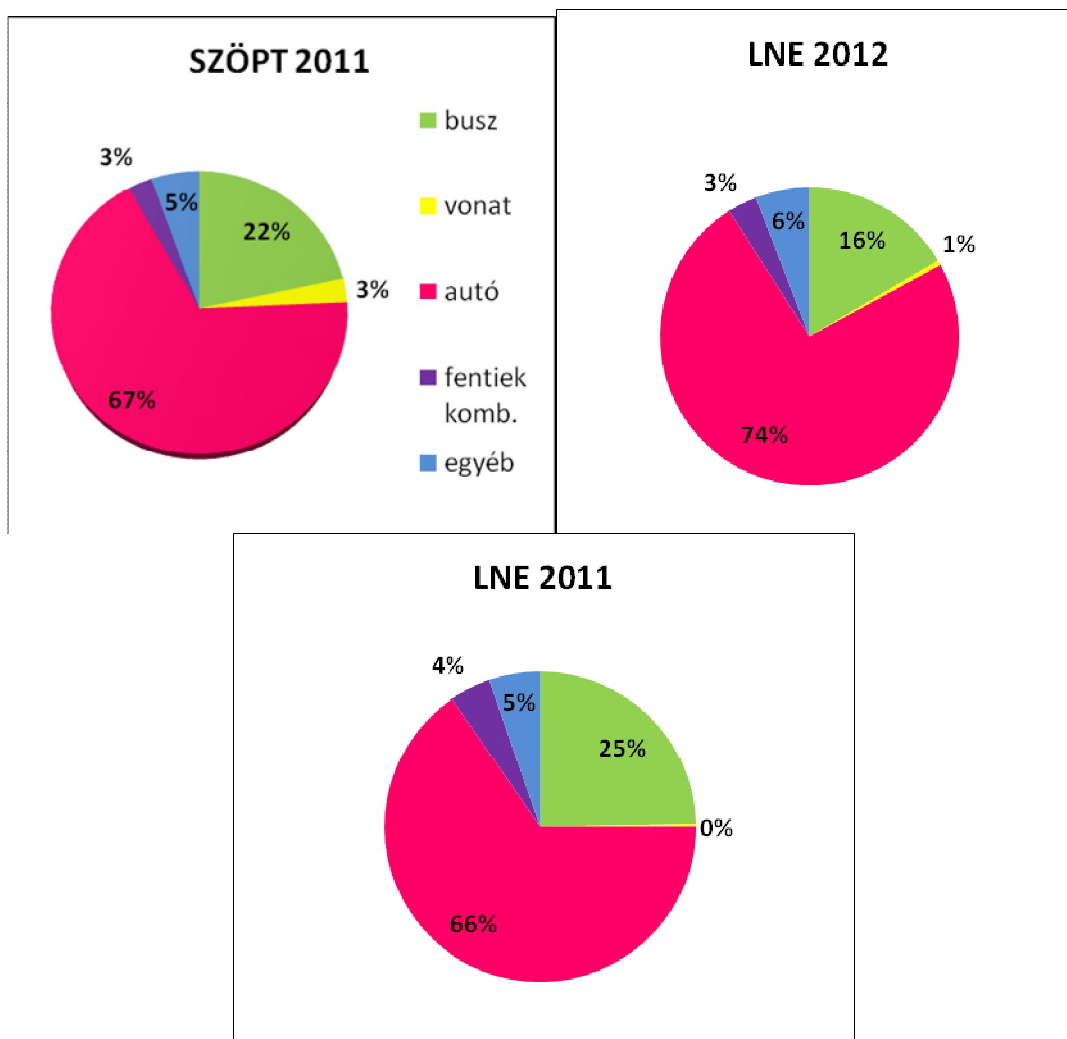
10. térkép: A Less Nándor Emléktúrán résztvevők települési megoszlása
(forrás: Sütő L. et al 2011. alapján módosítva)

11. térkép: A Szarvaskői Öko-Park Túra résztvevőinek települési megoszlása kérdőívek alapján (forrás: KSH alapján módosítva)

A kérdőívet kitöltők adatait összesítve kiderült, hogy mindhárom vizsgálatra igaz az, hogy a legtöbben autóval érkeztek. Az adatokat a kérdőívet értékelhetően kitöltők számához

viszonyítva tüntetem fel. SZÖPT 2011-37 kérdőív: *busz*: 8 fő (22 %); *vonat*: 1 fő (3 %); *autó*: 25 fő (68 %); *fentiek kombinációja*: 1 fő (3 %); *egyéb*: 2 fő (5 %). LNE 2011-304 kérdőív: *busz*: 75 fő (25 %); *vonat*: 1 fő (0,3 %); *autó*: 199 fő (66 %); *fentiek kombinációja*: 13 fő (4 %); *egyéb*: 16 fő (5 %). LNE 2012-188 kérdőív: *busz*: 31 fő (17 %); *vonat*: 1 fő (1 %); *autó*: 139 fő (74 %); *fentiek kombinációja*: 6 fő (3 %); *egyéb*: 11 fő (6 %); (7. ábra).

7. ábra: A válaszadók milyen közlekedési eszközzel érkeztek %-os , megoszlás *(saját szerkesztés)*

Ha ezeket az adatokat összevetjük a felmérés résztvevőinek települési megoszlásával, láthatjuk, hogy a megkérdezettek legnagyobb része Szarvaskő és Cserépfalú környékéről és annak kb. koncentrikusan táguló köréből érkeztek. Mi lehet vajon ennek az oka és miért az autót választották közlekedési eszköznek? Ennek kiderítésére úgy gondoltam, megnézem,

hogyan lehet tömegközlekedési eszközökkel (vonat, busz) eljutni a túra helyszíneire. Ehhez segítségül hívtam a www.elvira.hu és a www.volán.hu weboldalakat, és ott néztem meg az eljutási lehetőségeket. Sajnos az eredmény lehangoló volt. Mivel hétvégi túrákról volt szó, eleve a járatok is ritkábban közlekedtek, mint hétköznap. A közvetlen csatlakozások elég ritkák voltak, általában hosszabb-rövidebb várakozásokra kellett készülni átszálláskor. Távolabbról (pl. Dunántúl) lehetetlenség volt eljutni a helyszínekre időben a túra napján és haza még aznap. (1. és 2. számú táblázat).

1. táblázat: Menetrend kivonat Cserépfalura való eljutáshoz (forrás alapján rövidítve)

Településnév	Első járat	Utolsó járat	Menetidő	Átszállás
Budapest - Cserépfalu	5:00	18:30	2:40	Füzesabony, Mezőkövesd
Cserépfalu - Budapest	6:45	17:43	2:46	Mezőkövesd, Füzesabony
Debrecen - Cserépfalu	4:50	18:50	3:25	Füzesabony, Eger
Cserépfalu - Debrecen	4:35	17:43	3:27	Mezőkövesd, Miskolc
Nyíregyháza - Cserépfalu	3:11	17:39	3:09	Miskolc, Mezőkövesd
Cserépfalu - Nyíregyháza	4:35	17:43	2:51	Mezőkövesd, Miskolc
Miskolc - Cserépfalu	5:00	19:39	1:17	Mezőkövesd
Cserépfalu - Miskolc	4:35	17:43	1:16	Mezőkövesd
Tiszaújváros - Cserépfalu	6:00	18:40	2:15	Mezőkövesd
Cserépfalu - Tiszaújváros	4:35	17:43	2:47	Mezőkövesd
Kisújszállás - Cserépfalu	3:37	16:35	4:14	Kál-Kápolna, Mezőkövesd
Cserépfalu - Kisújszállás	4:35	17:43	4:15	Mezőkövesd, Kál-Kápolna

Ez esetben mindenképpen legalább 1 éjszakára szállást kellett foglalni (ami költségnövelő tényező), vagy autóval, ill. szervezeten busszal jönni és éjszaka utazni. Autóval is úgy volt jó jönni, ha „telekocsi” van, és a költségeket megosztják.

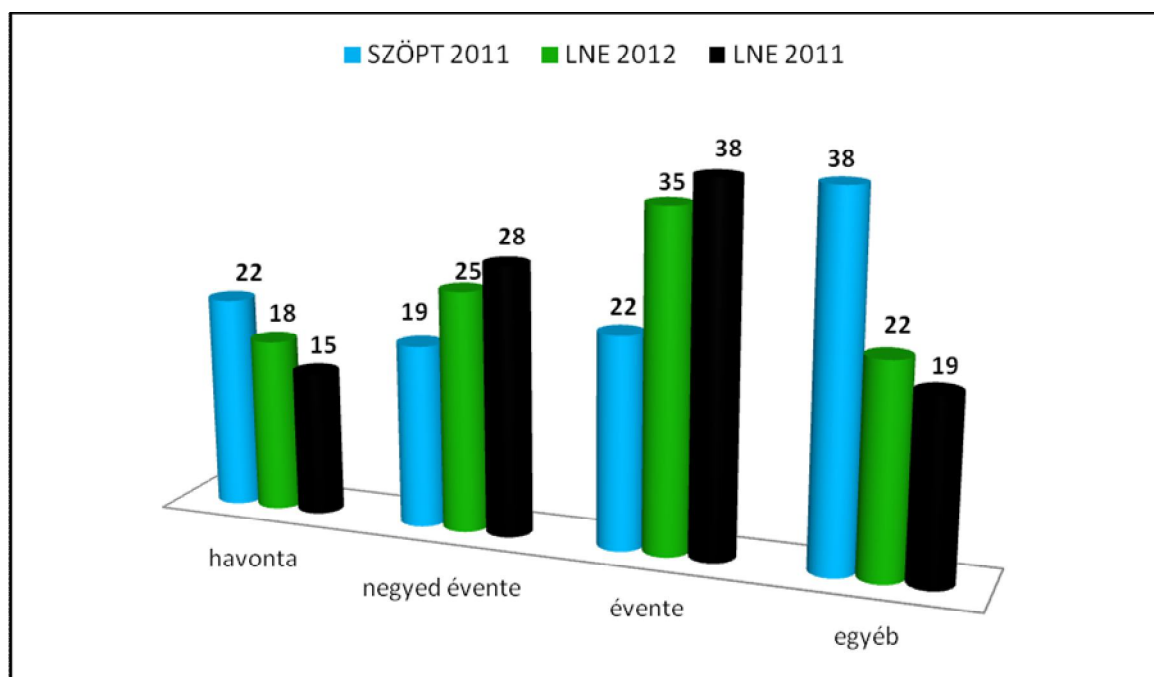
2. táblázat: Menetrend kivonat Szarvaskőre való eljutáshoz (forrás alapján rövidítve)

Településnév	Első járat	Utolsó járat	Menetidő	Átszállás
Budapest - Szarvaskő	5:00	19:00	2:43	Füzesabony, Eger
Szarvaskő - Budapest	5:08	19:08	2:33	Eger, Füzesabony
Eger - Szarvaskő	4:55	22:00	0:17	-
Szarvaskő - Eger	5:08	19:08	0:17	-
Nyíregyháza - Szarvaskő	3:11	17:46	3:37	Füzesabony, Eger
Szarvaskő - Nyíregyháza	4:58	19:13	3:42	Eger, Füzesabony
Miskolc - Szarvaskő	5:00	20:00	2:15	Füzesabony, Eger
Szarvaskő	5:08	19:08	2:00	Eger, Füzesabony

Véleményem szerint ezek és még más tényezők nagyon sok túrázót megakadályoztak abban (utazási idő, szabadság, anyagiak stb.), hogy a távolabbi helyszínekre eljussanak. Ez a szervezők részére is negatív hatású volt, hiszen potenciális résztvevők estek ki.

7.3 Túralátogatási szokások

Erre a kérdésre a válaszok összesítése után a következő eredmények születtek: SZÖPT 2011-37 kérdőív: *havonta* 8 fő (22 %); *negyedévente* 7 fő (19 %); *évente* 8 fő (22 %); *egyéb* 14 fő (38 %). LNE 2011-304 kérdőív: *havonta* 55 fő (18 %); *negyedévente* 76 fő (25 %); *évente* 107 fő (35 %); *egyéb* 66 fő (22 %). LNE 2012-188 kérdőív: *havonta* 29 fő (15 %); *negyedévente* 53 fő (28 %); *évente* 71 fő (38 %); *egyéb* 35 fő (19 %). (8. ábra) Megfigyelhetjük, hogy a SZÖPT 2011-es túrán erre a kérdésre az „egyéb” válaszlehetőséget jelölték meg a legtöbben. Ehhez írták 6-an a „hetente”, a többiek pedig más-más lehetőséget. Az is jól látható, hogy a LNE 2011 és a LNE 2012 túrákon a kérdőívre érvényesen válaszolók évente teljesítménytúráznak, a többi időszakot pedig ugyanolyan sorrendben jelölték meg.

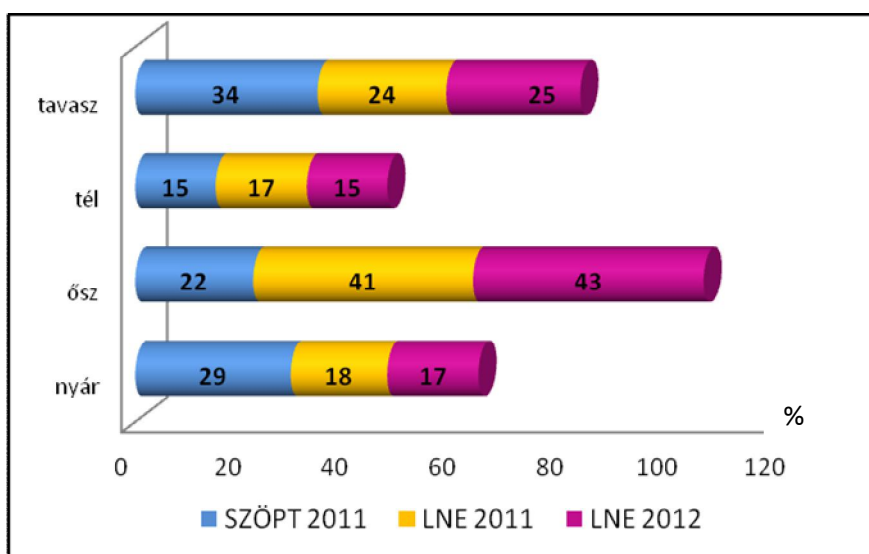
8. ábra: Milyen gyakran teljesítménytúrázik %-os bontásban (saját szerkesztés)

Ennél a kérdésnél megvizsgáltam a teljesítménytúrázás gyakoriságát életkori lebontásban is. A három vizsgálat adatai a következőket tükrözik: az LNE-2011-en a legtöbben évente túráznak, a kérdőívet kitöltő fiatal korosztály (6-18 év, 19-26 év) 48 %-a, az

aktív korosztály (27-62 év) 30 %-a. Ugyanez igaz az LNE-2012-re is, ahol ez az arány 41 % és 38 %. A SZÖPT-2011-en kérdőívet kitöltő fiatal korosztályhoz tartozók 66 %-a havonta, az aktív korosztályhoz tartozók 39 %-a pedig az „egyéb” válaszlehetőséget megjelölve hetente, vagy 2-3 hetente túrázik.

Mi lehet vajon az oka az LNE és a SZÖPT közötti különbségnek? Az LNE egy közismert tömegrendezvény, amelyről nem csak az tud, aki teljesítménytúrázik (szélesebb a célközönség elérési módja). Kifejezetten kedvező a szervezés, az ellátás, a díjazás a gyerekeknek, az iskolás csoportoknak is. A SZÖPT-ön résztvevők nagytöbbsége aktív rendszeres teljesítménytúrázó a válaszok alapján, akik akár hetente is részt vesznek ilyen rendezvényeken.

Erre és az utána lévő kérdések jó részére már több válasz is megjelölhető volt. Hiszen sok ember többször is túrázik egy évben és több szempont alapján is választ a lehetőségek közül. SZÖPT 2011: *nyár* 27 fő (29 %); *ősz* 21 fő (22 %); *tél* 14 fő (15 %); *tavaszi* 32 fő (34 %). LNE 2011: *nyár* 130 fő (18 %); *ősz* 296 fő (41 %); *tél* 122 fő (17 %); *tavaszi* 168 fő (24 %). LNE 2012: *nyár* 75 fő (17 %); *ősz* 186 fő (43 %); *tél* 66 fő (15 %); *tavaszi* 110 fő (25 %). (9. ábra)

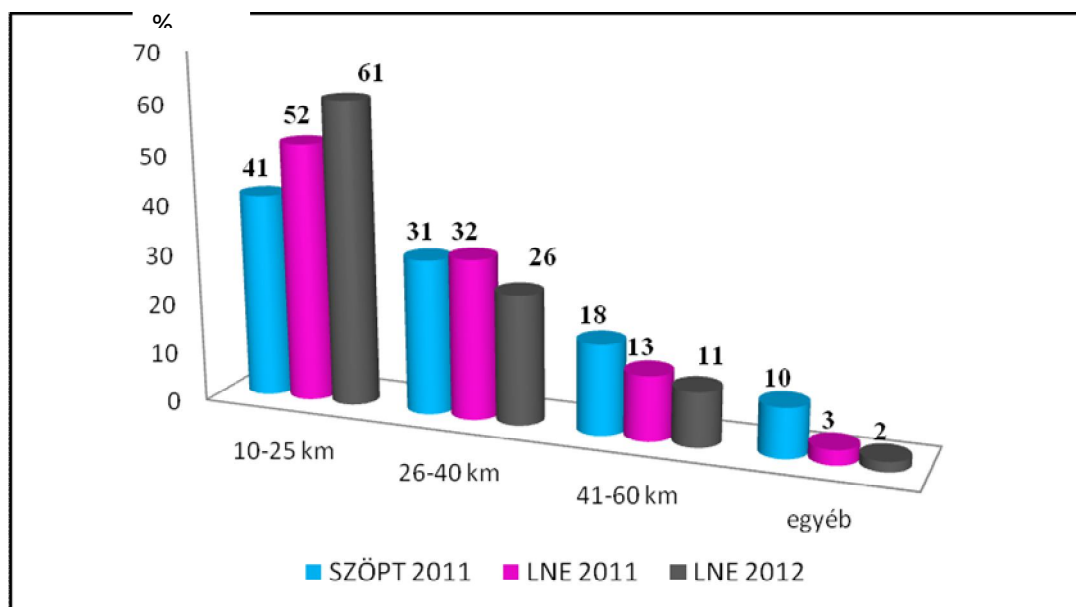

9. ábra: A vizsgált teljesítménytúrák évszakonkénti %-os megoszlása (saját szerkesztés)

Az adatokból kiderült, hogy a LNE 2011 és a LNE 2012 túrákon megkérdezettek főleg ősszel túráznak. A SZÖPT 2011 túrán pedig főleg tavasszal. Ez a túra tavasszal van megrendezve, gondolom ez is befolyásolta a válaszokat. A nyári időszakot kevesebben választják. A kétezres évek közepén nem volt ritka, hogy hétvégenként öt fölötti rendezvény is megjelent gyalogtúrázás csúcsideszakában, azonban a nyári turisztikai főszezon

mérsékeltőbb a korábbi időszakhoz képest, mert a szervezők tisztában vannak azzal, hogy a célközönség a lakosság többi részéhez hasonlóan ekkorra időzíti hosszabb nyaralásait. Mindez a hazai turistaforgalom szempontjából kedvező, mert hozzájárul a szezon meghosszabbításához (Sütő L. 2012). A vizsgálati adataim eredményei is igazolni látszanak a fenti megállapítást.

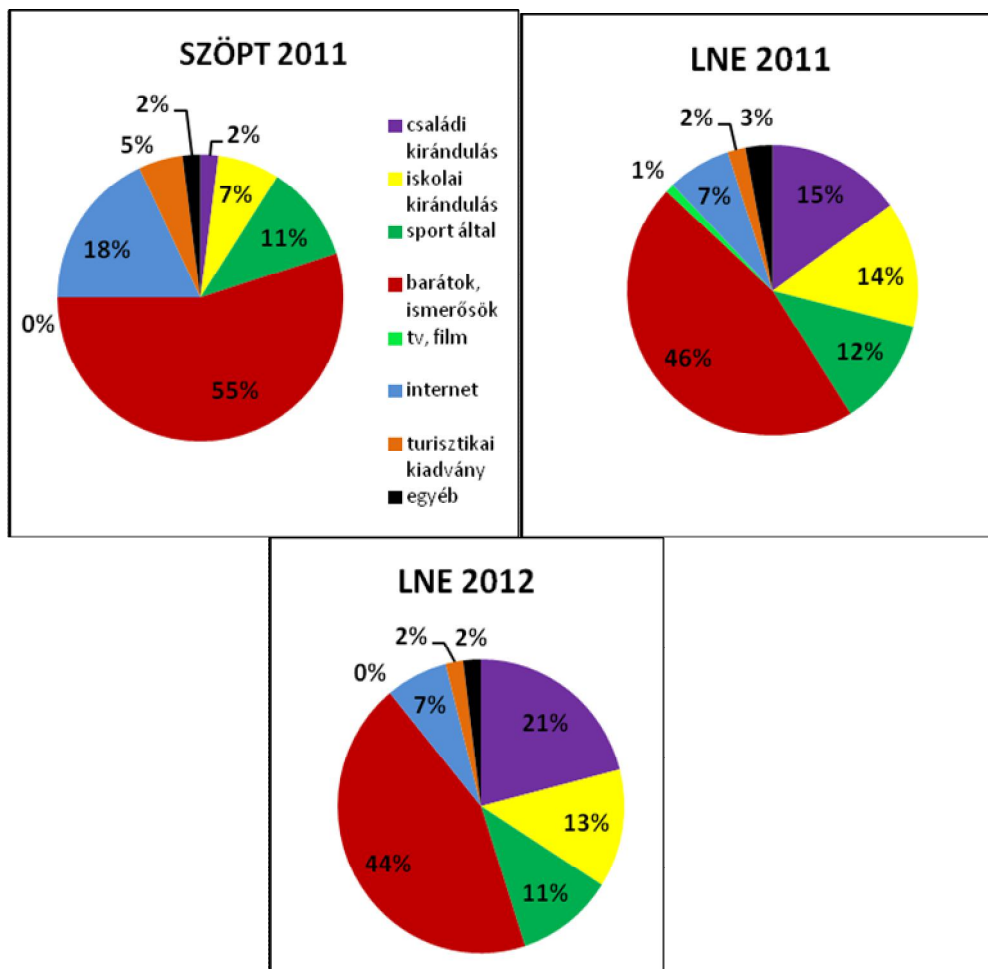
Erre a kérdésre mindhárom túrán szinte ugyanazok voltak a válaszok, mintaszámtól függetlenül mindenhol a megkérdezettek a 10-25 km távot választották a legtöbben. Érdekes, hogy a második helyen mindenhol a 26-40 km-ig lévő távok, harmadik helyen pedig a 41-60 km-ig lévő távok szerepeltek. Mintha egymás „tükörképei” lennének a túrák. SZÖPT 2011: 10-25 km 20 fő (41 %); 26-40 km 15 fő (31 %); 41-60 km 9 fő (18 %); egyéb 5 fő (10 %). LNE 2011: 10-25 km 211 fő (52 %); 26-40 km 127 fő (32 %); 41-60 km 52 fő (13 %); egyéb 13 fő (3 %). LNE 2012: 10-25 km 151 fő (61 %); 26-40 km 63 fő (26 %); 41-60 km 27 fő (11 %); egyéb 4 fő (2 %). (10. ábra).

10. ábra: Milyen hosszú útvonalakat választ %-os megoszlás (saját szerkesztés)

Személyes interjúk alapján kíváncsi voltam arra, hogy melyek azok a források, amelyekből az túrázók, tájékozódhattak. A kérdőívek összesítéséből kiderült, hogy a nagy többség barátok/ismerősök által szerzett tudomást a teljesítménytúrázásról. SZÖPT 2011: családi kirándulás 1 fő (2 %); iskolai kirándulás 4 fő (7 %); sport által 6 fő (11 %); barátok, ismerősök 31 fő (55 %); tv, film 0 fő (0 %); internet 10 fő (18 %); turisztikai kiadványok 3 fő (5 %); egyéb 1 fő (2 %). LNE 2011: családi kirándulás 62 fő (15 %); iskolai kirándulás 58 fő

(14 %); *sport által* 49 fő (12 %); *barátok, ismerősök* 193 fő (46 %); *tv, film* 2 fő (1 %); *internet* 30 fő (7 %); *turisztikai kiadványok* 10 fő (2 %); *egyéb* 14 fő (3 %). LNE 2012: *családi kirándulás* 53 fő (21 %); *iskolai kirándulás* 34 fő (13 %); *sport által* 28 fő (11 %); *barátok, ismerősök* 113 fő (44 %); *tv, film* 1 fő (0 %); *internet* 18 fő (7 %); *turisztikai kiadványok* 4 fő (2 %); *egyéb* 4 fő (2 %) (11. ábra).

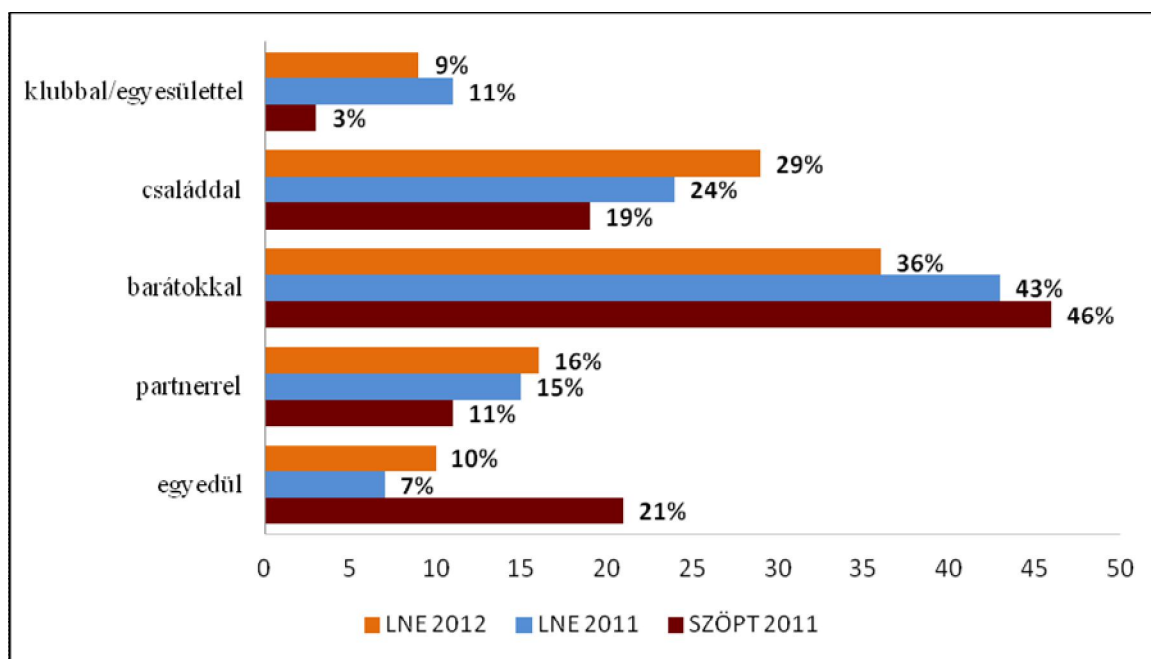

11. ábra: Hogyan került kapcsolatba a teljesítménytúrázással %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*

Ahhoz, hogy e „természetbeni sportnak” vonzó imázsa alakuljon ki, szükséges hogy a potenciális résztvevők körében minél többen legyenek olyanok, akik pozitív információkkal rendelkeznek a helyszínről és magáról a rendezvényről. Ugyanis túlnyomó többségben nincs helyismeret, elképzelése a teljesítménytúrákról, viszont meglehetősen sok információt kapnak, s azokat fogják meglátogatni, amelyeket az általuk hitelesnek tekintett források (barátok, ismerősök, média stb.) érdekes, figyelemre méltó helyként említenek. Várakozásaimmal ellentétben a világhálónak nem volt ebben akkora szerepe, mint gondoltam.

Iskolai végzettség szerint elmondható, hogy mindhárom vizsgálat esetén ettől függetlenül a barátok és ismerősök voltak a fő információforrások. Egy finom eltérést tapasztalhattam csak az LNE-2011-en ahol a befejezetlen általános iskolásoknál (4,2 %-ból 7 fő) és az LNE-2012-n, ahol a befejezetlen (12,2 %-ból 14 fő) és a befejezett általános iskolások (3,2 %-ból 6 fő) esetében a család volt a fő forrás. Komáromi I. (2010) ifjúságturisztikai motivációkutatásában is általában az internet, másodsorban a család, az iskola, stb. jelentik a fő információforrást az utazások előkészítésében. A teljesítménytúrák speciális szabadidősport jellege miatt a barátok szerepe jobban kiemelkedik e kérdésben.

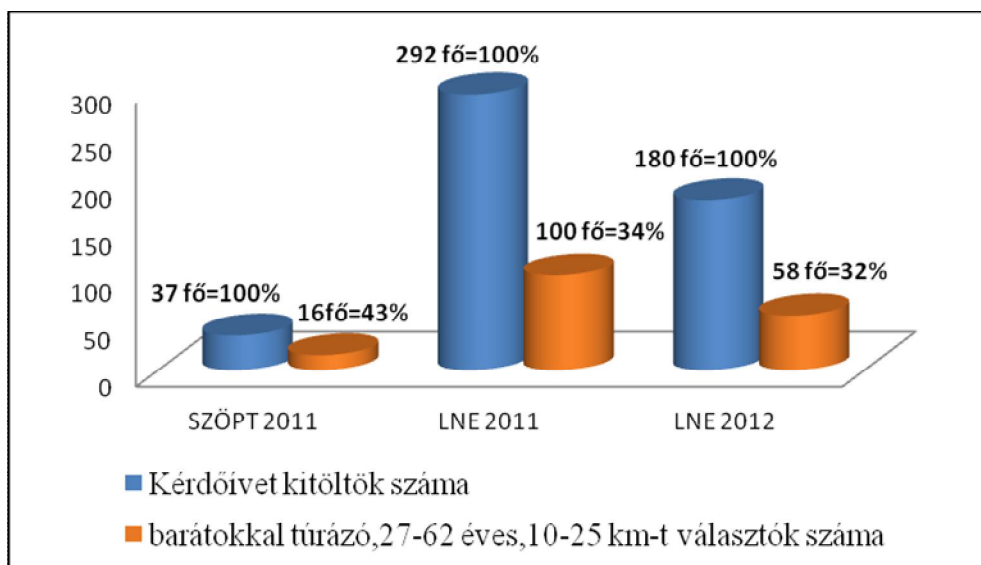
Először a gyalogos teljesítménytúrázók válaszait összesítettem. SZÖPT 2011: *egyedül* 15 fő (21 %); *partnerrel* 8 fő (11 %); *barátokkal* 32 fő (46 %); *családdal* 13 fő (19 %); *klubbal/egyesülettel* 2 fő (3 %). LNE 2011: *egyedül* 38 fő (7 %); *partnerrel* 77 fő (15 %); *barátokkal* 227 fő (43 %); *családdal* 125 fő (24 %); *klubbal/egyesülettel* 58 fő (11 %). LNE 2012: *egyedül* 31 fő (10 %); *partnerrel* 53 fő (16 %); *barátokkal* 119 fő (36 %); *családdal* 95 fő (29 %); *klubbal/egyesülettel* 29 fő (9 %). (12. ábra)

12. ábra: Hogyan kivel/kikkel szeretnek túrázni a válaszadók %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*

A megkérdezettek mind a három vizsgálat esetén a barátokkal szeretnek legjobban túrázni (13. ábra). Ezt követi a család, majd a partner. A SZÖPT 2011 túrán figyelhettük azt meg, hogy a megkérdezettek számához viszonyítva a legtöbben választották az „egyedül”

lehetőséget. Ennek oka lehetett az is, hogy itt kerékpáros táv is volt. Kíváncsi voltam itt arra is, hogy akik a barátokkal szeretnek túrázni, melyik korosztályhoz tartoznak és milyen hosszú útvonalakat választottak az egyes túrákon. Az adatok szűrése után igen érdekes eredményt kaptam: SZÖPT 2011-es túrán, a 37 kérdőíven szereplő válaszok alapján 32 fő szeret elsősorban a barátokkal túrázni. Megnéztem azt is, hogy ők milyen hosszú útvonalat választottak. Közülük a legtöbben a 10-25 km-es távot jelölték meg, 18 fő. Ebből 16 fő (43 %) tartozott a 27-62 éves korosztályhoz. LNE 2011-es túrán 227 fő túrázik elsősorban a barátokkal, ebből legtöbben 161 fő a 10-25 km-es távot választotta és ezek közül 100 fő (34 %) a 27-62 éves korosztályba tartozik. LNE 2012-es túrán 119 fő a barátokkal szeret túrázni, ebből 93 fő a 10-25 km-t választotta, és közülük 58 fő (32 %) tartozik a 27-62 éves korosztályba. A fenti adatok alapján is megállapíthatjuk, hogy mintaszámtól és vizsgálati helytől is függetlenül ugyanazokat az eredményeket kaptam, vagyis: hogy mindhárom túrán a megkérdezettek számához viszonyítva, akik a barátokkal túráztak, elsősorban a 10-25 km-es távot választották és a 27-62 éves korosztályhoz tartoztak.

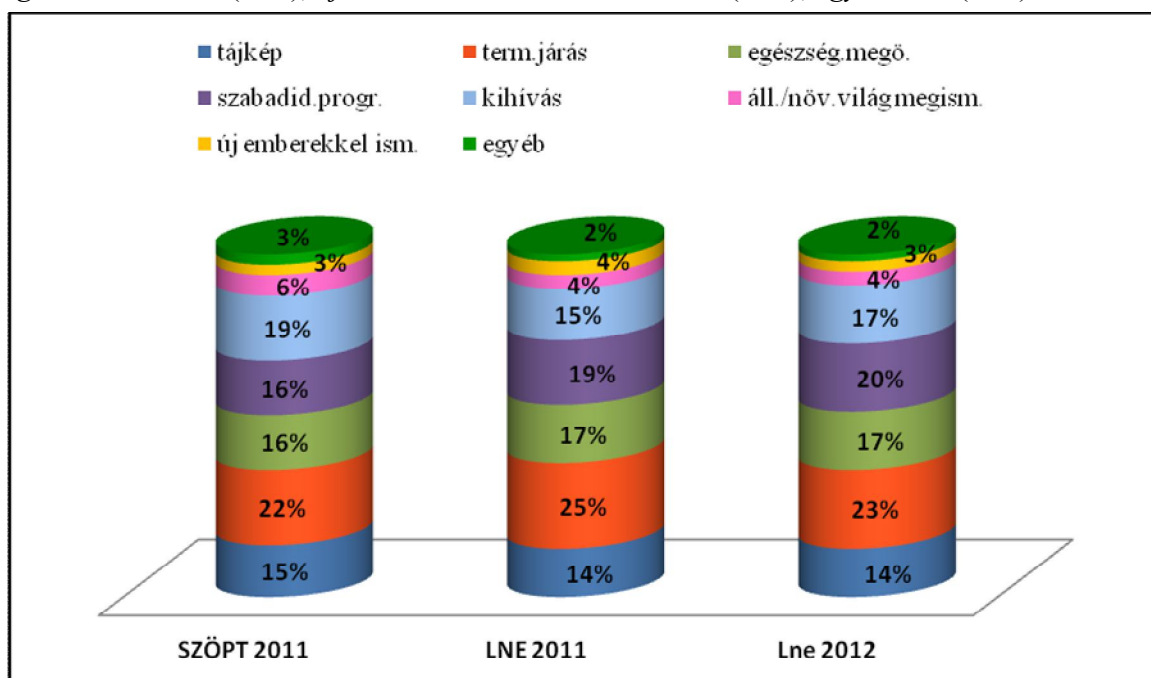

13. ábra: A barátokkal túrázó, 27-62 évesek, 10-25 km-t választók aránya (saját szerkesztés)

Terepfutó szám csak a Less Nándor Emléktúrán volt, így ennek két évét tudtam összehasonlítani. A résztvevőktől itt azt kérdeztem meg, hogy: Hogyan készült fel? Az LNE 2011 –en 47 fő (3 %) terepfutó vett részt. 28 fő a 44 km-en, 19 fő a 75 km-en. Az LNE 2012-n 54 fő (3 %) terepfutó volt, 27 fő a 26 km-en, 27 fő a 63 km-en. Láthatjuk, hogy az összlétszámhoz viszonyítva a terepfutók aránya azonos volt a két évben. Mivel a futók egy igazi erőpróbán vettek részt, így nem meglepő, hogy a rendszeres futás állt a válaszaik első

helyén. LNE 2011: *rendszeres futással* 10 fő (72 %), *lépcsőzéssel* 0 fő (0 %), *erősítéssel* 2 fő (14 %), *egyéb* 2 fő (14 %). LNE 2012: *rendszeres futással* 8 fő (89 %), *lépcsőzéssel* 0 fő (0 %), *erősítéssel* 0 fő (0 %), *egyéb* 1 fő (11 %).

A túraválasztási motiváció kérdésre is több választ jelölhettek meg (14. ábra). Igen érdekes és hasonló eredmények születtek. SZÖPT 2011: *tájékp* 15 fő (15 %), *természetjárás* 21 fő (22 %), *egészségmegőrzés* 16 fő (16 %), *szabadidős program* 16 fő (16 %), *kihívás* 18 fő (19 %), *állat-és/növényvilág megismerése* 6 fő (6 %), *új emberekkel ismerkedés* 3 fő (3 %), *egyéb* 3 fő (3 %). LNE 2011: *tájékp* 119 fő (14 %), *természetjárás* 211 fő (25 %), *egészségmegőrzés* 147 fő (17 %), *szabadidős program* 161 fő (19 %), *kihívás* 126 fő (15 %), *állat-és/növényvilág megismerése* 30 fő (4 %), *új emberekkel ismerkedés* 37 fő (4 %), *egyéb* 14 fő (2 %). LNE 2012: *tájékp* 65 fő (14 %), *természetjárás* 111 fő (23 %), *egészségmegőrzés* 81 fő (17 %), *szabadidős program* 93 fő (20 %), *kihívás* 81 fő (17 %), *állat-és/növényvilág megismerése* 17 fő (4 %), *új emberekkel ismerkedés* 14 fő (3 %), *egyéb* 9 fő (2 %).

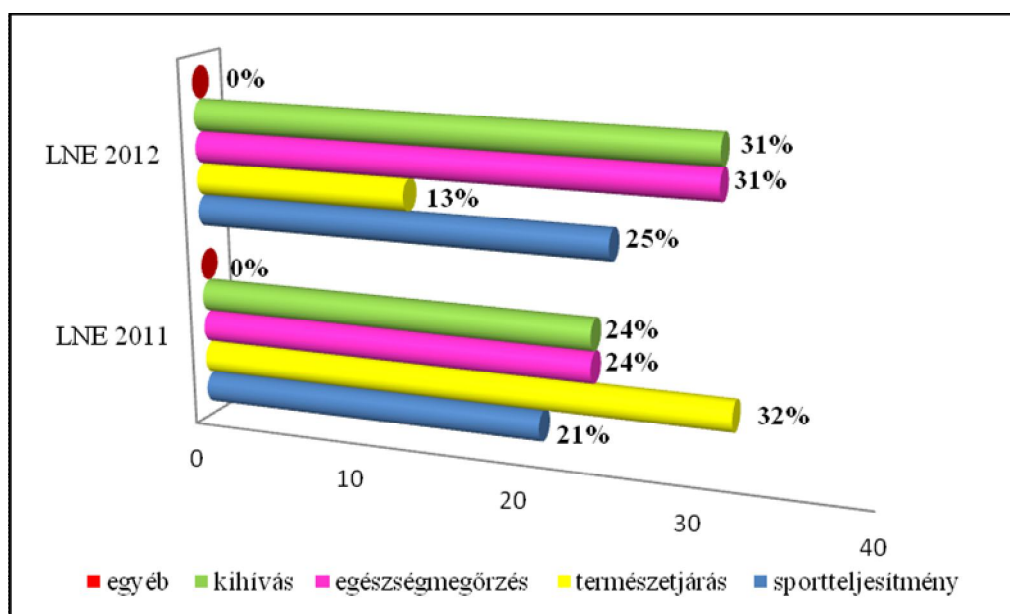

14. ábra: Miért választotta az útvonalat %-os megoszlás (saját szerkesztés)

A válaszolók számára a természetjárás volt a legfontosabb tényező, de szorosan követte ezt a szabadidős program, az egészségmegőrzés és a kihívás mind a három vizsgálat esetén. Ez nem is meglepő, hiszen teljesítménytúrán vettek részt. Íme, néhány érdekes válasz még, amit az „egyéb” lehetőségre adtak: a többit egyedül kellett volna bejárni, ez az egyik legjobban szervezett túra (LNE), 62 éven felülinek is kihívás. Érdekes, hogy a növény- és állatvilág megismerése nem ért el nagy százalékot. Úgy gondolom ez azért is lehetett így egyrészt, mert teljesítménytúrán vettek részt az emberek, ami szintidőhöz kötött és a növényvilág tanulmányozása hosszabb időt vett volna igénybe, másrészt a növények és

állatok megfigyeléséhez le kellett volna térni a túraútvonalakról, amit például a szarvaskői túrákon, több helyen tábla is tiltott (a védett növények és állatok érdekében). A felmérésből két fontos következtetést is le lehetett vonni. Az egyik az, hogy a teljesítménytúrázók motivációja és az egyes vonzerők szerepe (a kérdőívek alapján) eltérő lehet, ezért nehéz minden célcsoport elvárásainak egy időben megfelelni. A másik az, hogy a kevésbé kedvelt látnivalók esetén (például: kőzetek, talajok, esetünkben növény-és állatvilág megismerése) csak valamilyen hozzáadott értékkel, élményszerű bemutatással lehet eredményt elérni (Novák T. et al. 2012). Gondolok itt a nagyobb tudásanyag begyűjtésére is. Jó példa ennek megvalósítására a Less Nándor Emléktúrákon a Geotóp napi 12 km-es túra.

Kíváncsi voltam arra, hogy mi a fő motiváció abban, hogy ilyen nagyszerű teljesítményre képesek a terepfutók. LNE 2011-12 kérdőív: *sportteljesítmény* 7 fő (21 %), *természetjárás* 11 fő (32 %), *egészségmegőrzés* 8 fő (24 %), *kihívás* 8 fő (24 %), *egyéb* 0 fő (0 %). LNE 2012-8 kérdőív: *sportteljesítmény* 4 fő (25 %), *természetjárás* 2 fő (13 %), *egészségmegőrzés* 5 fő (31 %), *kihívás* 5 fő (31 %), *egyéb* 0 fő (0 %). (15. ábra)

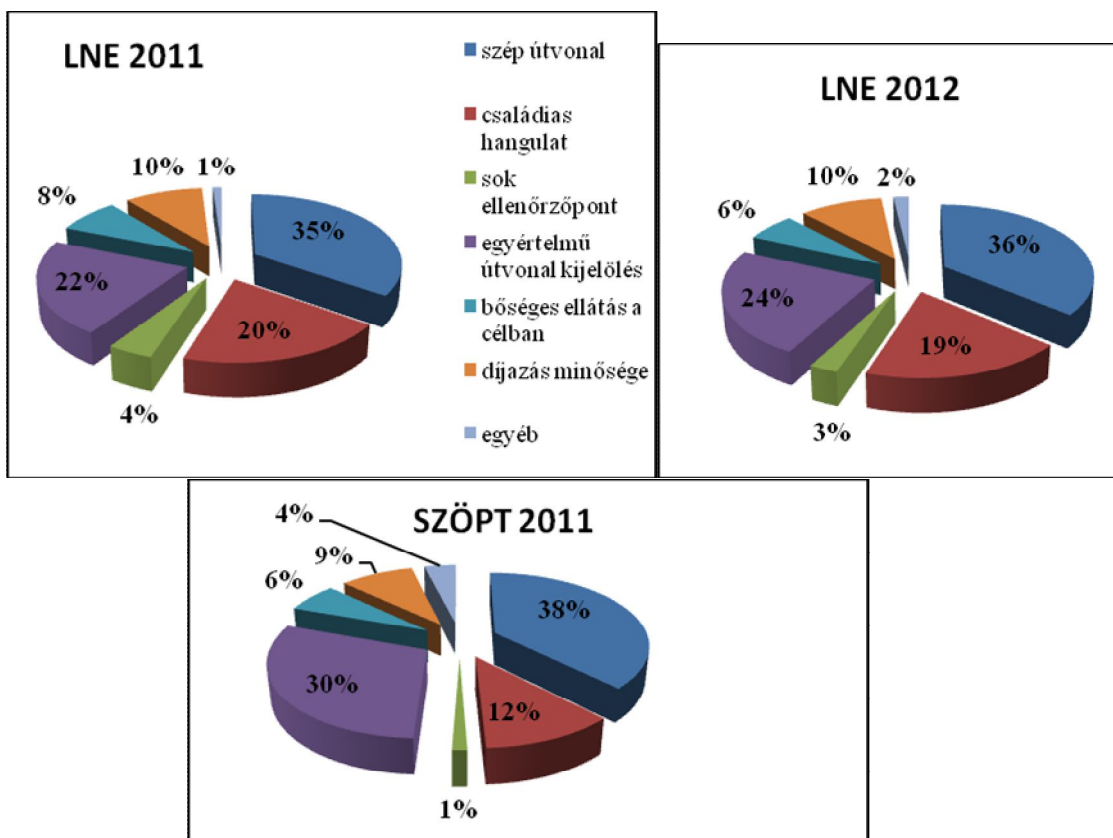

15. ábra: Miért választotta a terepfutást %-os megoszlás (saját szerkesztés)

A terepfutást választók az egészségmegőrzés és természetjárás mellett igazi kihívásnak és sportteljesítménynek tekintették a táv teljesítését. Véleményük szerint erre rendszeres futással lehetett legjobban felkészülni. Az általuk választott sporttávok szintidőn belüli teljesítése komoly erőfeszítést igényelt és még ehhez a rövidebb szintidők is teszik e túrákat olyan népszerűvé, hogy ezek teljesítése komoly elismerést vált ki a társadalomnak a túrázást ismerő részében (Sütő L. 2012).

7.4 Attitűdök, vélemények a teljesítménytúrázásról

A teljesítménytúrázás motivációiról az alábbi eredményeket kaptam (16. ábra): SZÖPT 2011: *szép útvonal* 30 fő (38 %), *családias hangulat* 9 fő (12 %), *sok ellenőrzőpont* 1 fő (1 %), *egyértelmű útvonal kijelölés, leírás* 23 fő (30 %), *bőséges ellátás a célban* 5 fő (6 %), *díjazás minősége* 7 fő (9 %), *egyéb* 3 fő (4 %). LNE 2011: *szép útvonal* 223 fő (35 %), *családias hangulat* 130 fő (20 %), *sok ellenőrzőpont* 28 fő (4 %), *egyértelmű útvonal kijelölés, leírás* 140 fő (22 %), *bőséges ellátás a célban* 51 fő (8 %), *díjazás minősége* 63 fő (10 %), *egyéb* 7 fő (1 %). LNE 2012: *szép útvonal* 134 fő (36 %), *családias hangulat* 71 fő (19 %), *sok ellenőrzőpont* 10 fő (3 %), *egyértelmű útvonal kijelölés, leírás* 88 fő (24 %), *bőséges ellátás a célban* 23 fő (6 %), *díjazás minősége* 38 fő (10 %), *egyéb* 7 fő (2 %).

16. ábra: Mi a fontos a teljesítménytúrákon a megkérdezettek véleménye szerint %-os megoszlás (saját szerkesztés)

Különösen érdekes ellátási szempontból a túrázók véleménye. Általánosan is érvényes, különösen a tömegturizmusztikai jellegű Less Nándor Emléktúrán, hogy sokan torz ár-érték aránnyal rendelkezve alacsony, közepes nevezési díj esetén is teljes komfortú kényelmi

szolgáltatásokat igényelnek, amelyek túlmutatnak az alapellátási kötelezettségeken. A felkészültebbek, futók akár övtáskával is végigmennek, de egy megfelelő hátizsák segíthet.

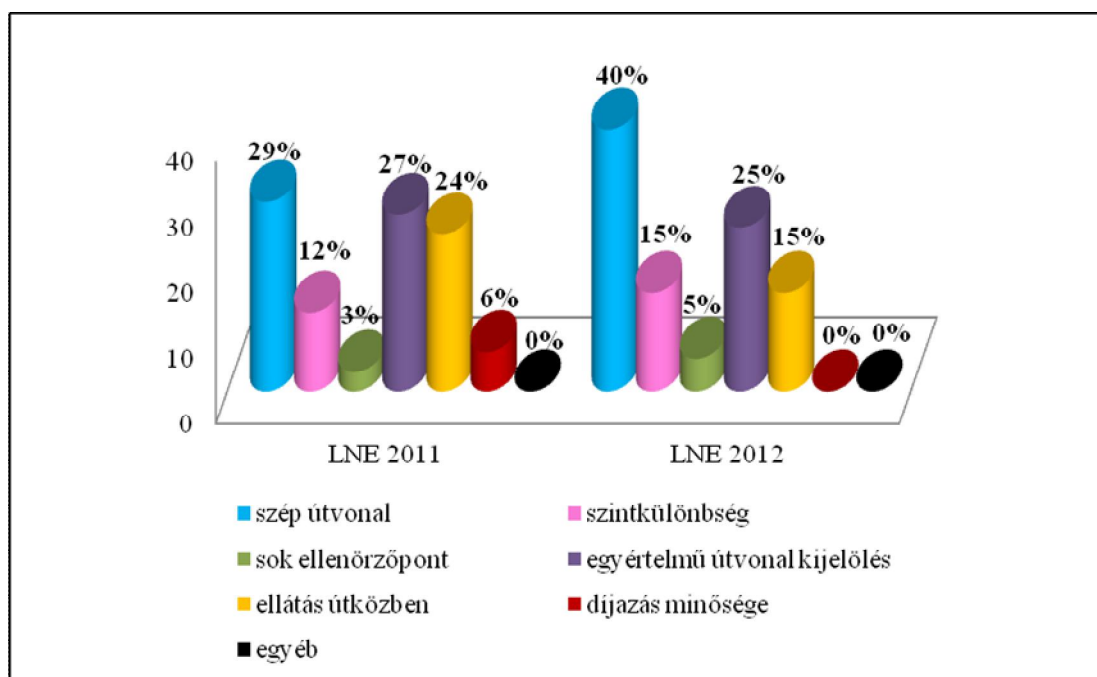
Egy település, egy táj például nem egyszerűen csak azért vonzó, mert szép, hanem mert más, mint a többi. A turisták jelentős része kifejezetten újszerű, vagy szokatlan élményekre vágyik és ezért hajlandó akár messzire is elutazni. A kérdésemre adott válaszok közül is első helyen a szép útvonal szerepelt. Kíváncsi voltam itt arra is, hogy akik a szép útvonalat jelölték meg a teljesítménytúrán, az első helyen a válaszok közül, milyen messziről voltak hajlandóak elutazni ide. SZÖPT 2011: a 37 főből 30 fő jelölte meg legfontosabbnak a szép útvonalat. Ők a legtöbben Budapestről (5 fő), Egerből (4 fő), Nyíregyházáról (3 fő) érkeztek. LNE 2011: a 304 főből 233 fő jelölte meg a szép útvonalat elsőnek. A legtöbben ezek közül Debrecenből (21 fő), Budapestről (18 fő), Miskolcra (15 fő), Nyíregyházáról (11 fő) és Cserépfaluról (11 fő) érkeztek. LNE 2012: a 188 főből 142 fő választotta a szép útvonalat. Ők legtöbben Budapestről (14 fő), Kisújszállásról (12 fő), Debrecenből (8 fő), Nyíregyházáról (8 fő) és Mezőkövesdről (7 fő) érkeztek. A fenti eredményekből is kiderült, hogy a túrázók képesek voltak több mint 100 km-t is utazni csak azért, hogy az adott túrákon részt vegyenek. Az élmény keresése, jelentőségének növekedése a turizmus területén is egyre jobban érezteti hatását (Mihalkó G. - Rátz T. 2010). Az emberek által keresett élmény nagyon sokféle lehet, egy gyönyörű táj felkeresése, valamilyen izgalom, kaland mind ide tartozik.

A megkérdezettek a második legfontosabbnak az egyértelmű útvonal kijelölést tartották mind a három túrán. Sajnos kevesen vannak azok, akik jól tudnak tájékozódni. Ez köszönhető egyrészt annak is, hogy a mai oktatási rendszer nem elég gyakorlatorientált. Nagy jelentősége volt a családi hangulatnak is. Ez harmadik helyen szerepelt a rangsorban. A természetjárók, túrázók többsége azért megy ki a városból, a lakóhelyéről a hegyekbe, mert szereti és igényli a természet közelségét. A teljesítménytúrák szervezettsége, az egyértelmű útvonal kijelölés hozzájárulnak ahhoz, hogy az is bátrabban elindul egy ilyen rendezvényen, aki egyedül ezt nem tenné meg, mert úgy érzi, nem rendelkezik elég tájékozódási ismerettel.

A terepfutóknak feltett kérdésre itt kicsit eltérő válaszlehetőségeket adtam meg. Ennek eredményeit is külön feltüntettem a két LNE túrán, az érvényes kérdőívet kitöltők számához viszonyítva. LNE 2011: *szép útvonal* 10 fő (29 %), *szintkülönbség* 4 fő (12 %), *sok ellenőrzőpont* 1 fő (3 %), *egyértelmű útvonal kijelölés, leírás* 9 fő (27 %), *ellátás útközben* 8 fő (24 %), *díjazás minősége* 2 fő (6 %), *egyéb* 0 fő (0 %). LNE 2012: *szép útvonal* 8 fő (40 %), *szintkülönbség* 3 fő (15 %), *sok ellenőrzőpont* 1 fő (5 %), *egyértelmű útvonal kijelölés, leírás* 5 fő (25 %), *ellátás útközben* 3 fő (15 %), *díjazás minősége* 0 fő (0 %), *egyéb* 0 fő (0 %) (17. ábra).

Összehasonlítva a két év eredményeit mindkét terepfutáson a szép útvonalat tartották a legfontosabbnak és ezután az egyértelmű útvonal kijelölés következett. Ez a futóknál különösen fontos, hiszen a szintidőn belüli teljesíthetőség a minél gördülékenyebb, tájékozódásmentes futhatóságot állítja előtérbe (Sütő L. 2012). Az útközbeni ellátás a

harmadik helyen szerepelt, ami szintén fontos volt a futóknál, mert a gyors energiafelhasználást, vízvesztéséget az előre elkészített „frissítőcsomagokkal” (csoki, darabolt gyümölcsök, magnézium, izotóniás ital stb.) lehetett pótolni idővesztés elkerülése nélkül. Ennek pozitív megvalósulását tapasztalhatták meg a Less Nándor Emléktúrákon futók. Az ellátásnak útközben azért is volt nagy szerepe a futó teljesítőknél, mert ha erről megfelelően tájékoztatták és tájékoztatva voltak, akkor többletsúly nélkül lehetett teljesíteni a távot.

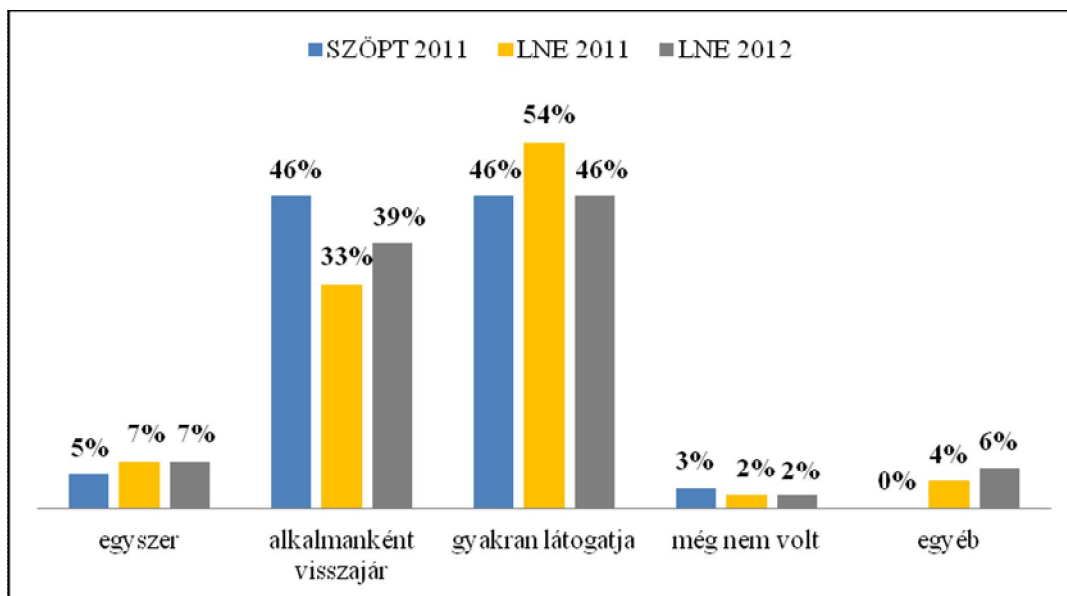

17. ábra: Mi a legfontosabb a terepfutás esetén a résztvevők számára %-os megoszlás (saját szerkesztés)

Kíváncsi voltam kérdőívet kitöltők milyen gyakran jártak a Bükkben, azaz mennyire ismerik a szervezők lehetőségeinek hátterét (18. 19. ábra).. SZÖPT 2011: *egyszer* 2 fő (5 %), *alkalmanként visszajár* 17 fő (46 %), *gyakran látogatja* 17 fő (46 %), *még nem volt* 1 fő (3 %), *egyéb* 0 fő (0 %). LNE 2011: *egyszer* 22 fő (7 %), *alkalmanként visszajár* 102 fő (33 %), *gyakran látogatja* 166 fő (54 %), *még nem volt* 5 fő (2 %), *egyéb* 13 fő (4 %). LNE 2012: *egyszer* 13 fő (7 %), *alkalmanként visszajár* 74 fő (39 %), *gyakran látogatja* 88 fő (46 %), *még nem volt* 3 fő (2 %), *egyéb* 12 fő (6 %)

SZÖPT 2011: *ezt a hegységet szereti a legjobban* 14 fő (38 %), *ez van hozzá legközelebb* 13 fő (35 %), *itt vannak a legjobban kijelölt útvonalak* 0 fő (0 %), *itt vannak legjobban megrendezve a túrák* 0 fő (0%), *egyéb* 10 fő (27 %). LNE 2011: *ezt a hegységet szereti a legjobban* 94 fő (27 %), *ez van hozzá legközelebb* 89 fő (26 %), *itt vannak a legjobban kijelölt útvonalak* 28 fő (8 %), *itt vannak legjobban megrendezve a túrák* 66 fő (19 %), *egyéb* 67 fő (20 %). LNE 2012: *ezt a hegységet szereti a legjobban* 53 fő (25 %), *ez van*

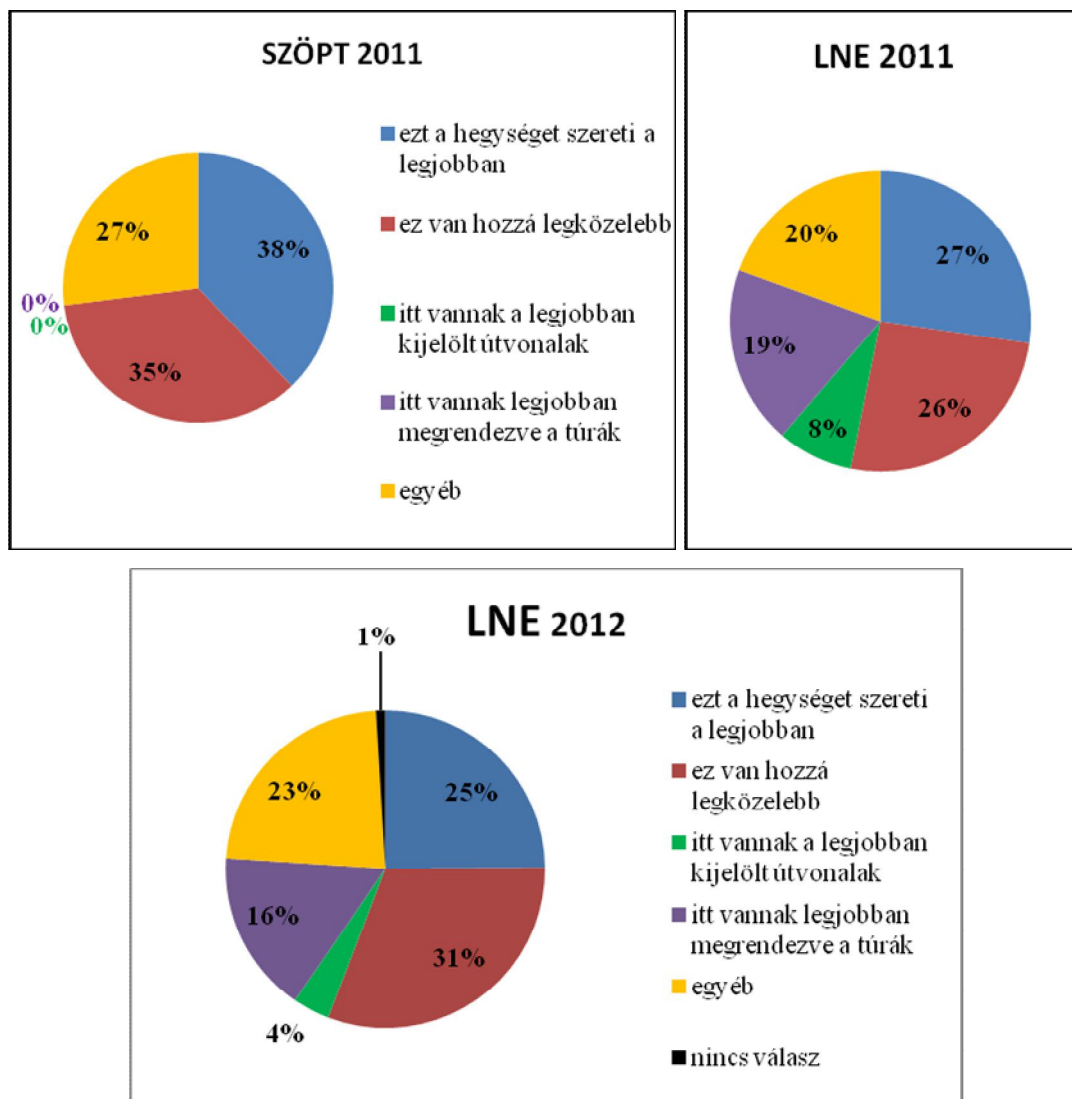
hozzá legközelebb 66 fő (31 %), itt vannak a legjobban kijelölt útvonalak 8 fő (4 %), itt vannak legjobban megrendezve a túrák 35 fő (16 %), egyéb 49 fő (23 %), nincs válasz 2 fő (1%).

18. ábra: Járt már a Bükkben? %-os megoszlás (saját szerkesztés)

Itt az „egyéb” válaszlehetőségnél, ahol leírhatják, amit gondolnak, nagyon szép vélemények érkeztek. Íme, néhány: LNE:”-gyönyörű és a Less Nándor túrák hagyományosan kiváló szervezésűek (2004 óta járok), Budapest; -mindenhova megyek, az első alkalommal az számított, hogy teljesíthető családnak is, azóta minden évben jövünk a jó tapasztalatok miatt, Budapest; -a Less Nándor Túra kedvéért; -számomra hagyomány; - megszokás, a barátokkal itt találkozok, akikkel máskor nem.” SZÖPT:” – ide ritkán jutok el; - a túra kellemesen erősnek tűnt + szép helyeken megy; - itt vannak a barátaink, - baráti társaság.

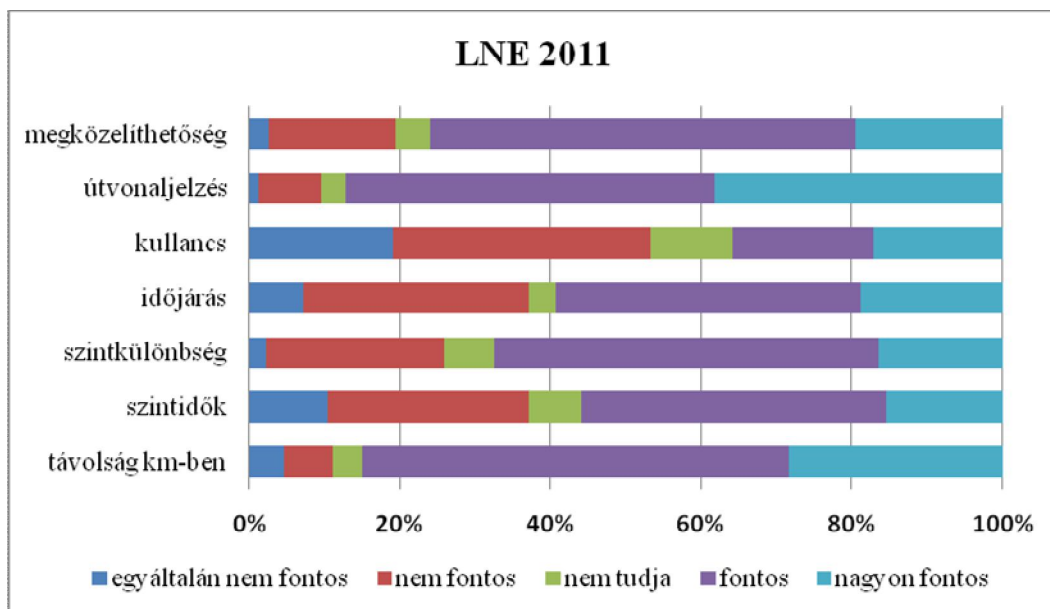
Az előző kérdéssel összevetve választ szerettem volna kapni arra, hogy aki járt már a Bükkben, az milyen gyakran és miért választotta túrája helyszínéül. Az adatok összesítéséből kiderült, hogy mind a három túrahelyszínen a kérdőívet kitöltők gyakran látogatják a Bükköt, mégpedig azért, mert ezt a hegységet szeretik a legjobban, illetve ez van hozzájuk a legközelebb. SZÖPT 2011: a 37 kérdőívkitöltőből gyakran látogatja 17 fő, ebből ezt a hegységet szereti a legjobban 7 fő, ez van hozzá legközelebb 9 fő. LNE 2011: a 304 kérdőívkitöltőből gyakran látogatja 166 fő, ebből ezt a hegységet szereti legjobban 61 fő, ez van hozzá legközelebb 59 fő. LNE 2012: 188 kérdőívkitöltőből 88 fő gyakran látogatja, ebből ezt a hegységet szereti a legjobban 33 fő, ez van hozzá legközelebb 39 fő.

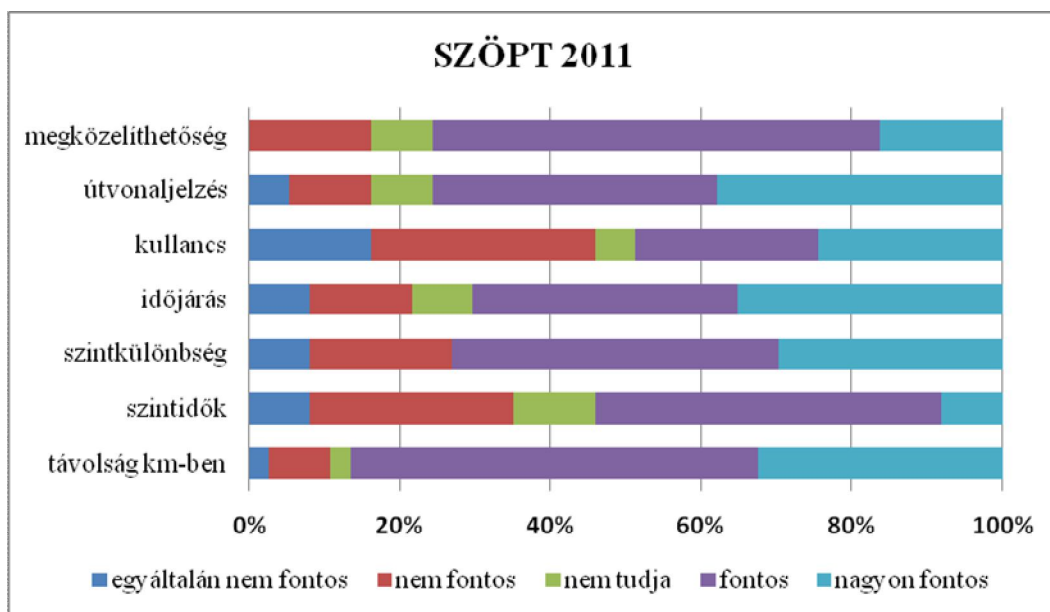
19. ábra: Miért a Bükköt választotta teljesítménytúrája helyszínéül? %-os megosztás *(saját szerkesztés)*

A túraútvonalak kialakításával kapcsolatos vélemények megkérdezését táblázatos (mátrix) típusú válaszlehetőségekkel szerkesztettem, mivel több kérdésre ugyanazok a válaszadási lehetőségek. Az eredmények a következőket tükrözik. Mind a három felmérés alapján elmondható, hogy a kullancskérdés kivételével minden megjelölt kérdést fontosnak tartottak a túrázók. Sőt a SZÖPT 2011-en az időjárás és az útvonaljelzés, a LNE 2012-n pedig az útvonaljelzés nagyon fontos volt. A távolság, a szintidő, a szintkülönbség és az útvonaljelzés fontosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az hogy ezek segítségével választják ki a túrázók a számukra megfelelő útvonalat. A domborzati viszonyoknak különösen nagy jelentősége van a terepsportoknál. A szintkülönbség legyőzése különböző terhelésnek teszi ki a szervezetet. A különböző földrajzi helyszínek látogatottsága nagymértékben múlik a

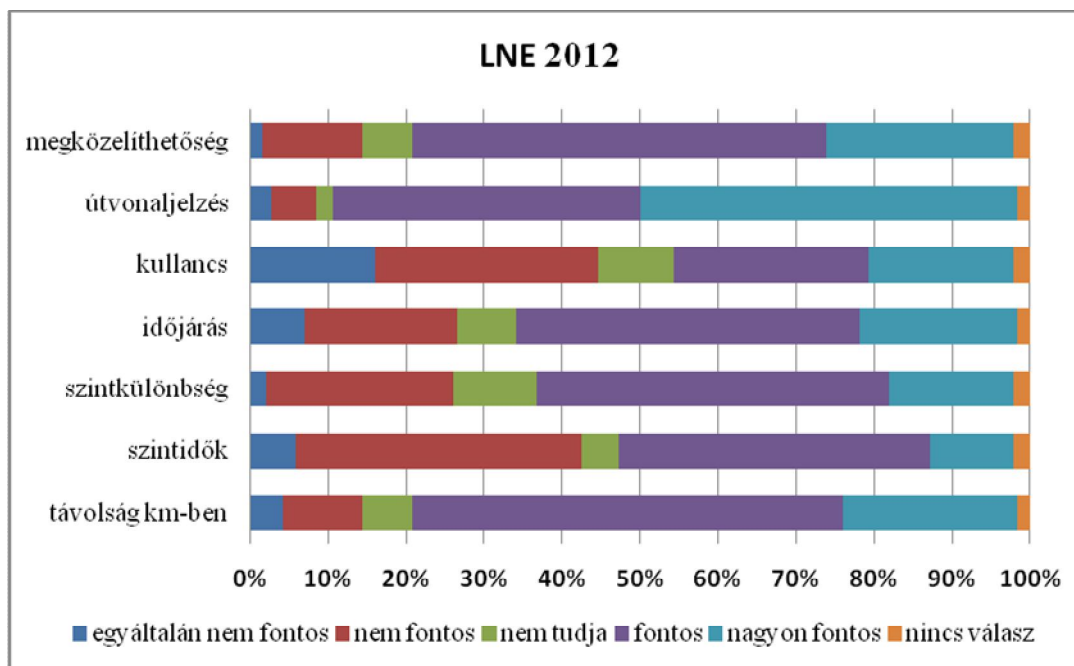
megközelíthetőségükön, azon, hogy a helyszín iránt érdeklődők milyen módon juthatnak el oda. (20,21,22. ábrák) Az ábrákhoz tartozó adatokat a mellékletek között az 1-es, 2-es és 3-as számú táblázat tartalmazza.

20. ábra: Mennyire fontosak a túraútvonal adatai a megkérdezettek szerint %-os megoszlás
(saját szerkesztés)

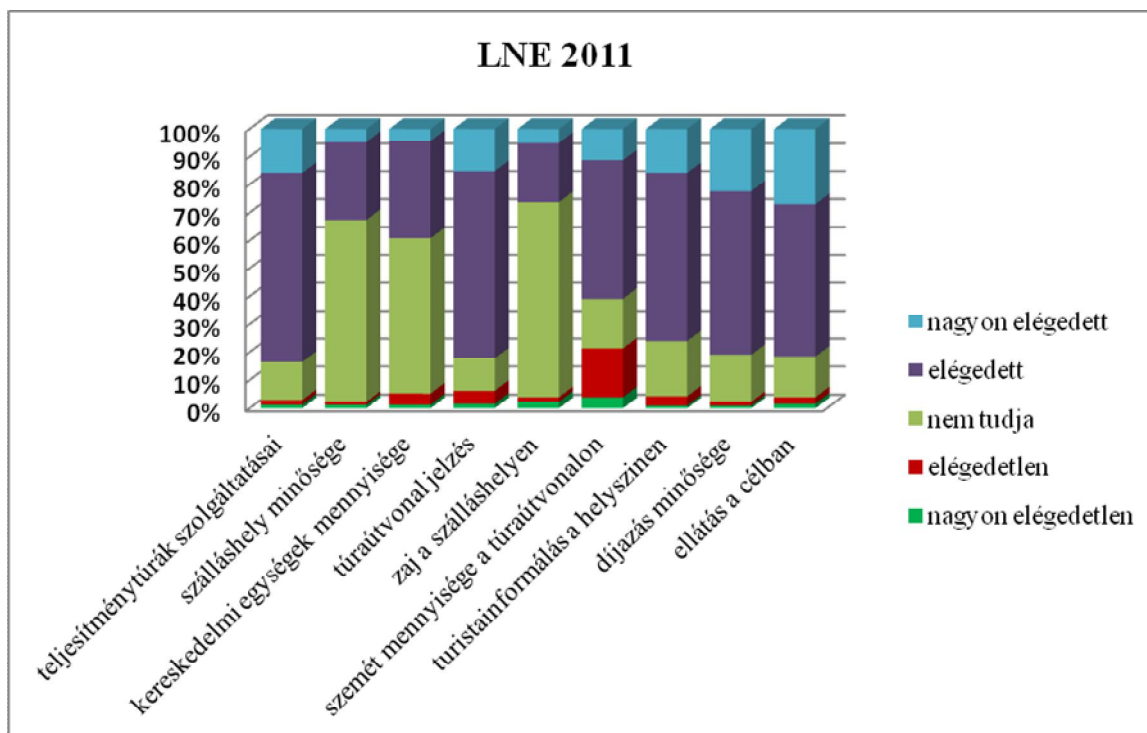
21. ábra: Mennyire fontosak a túraútvonal adatai a megkérdezettek szerint %-os megoszlás
(saját szerkesztés)

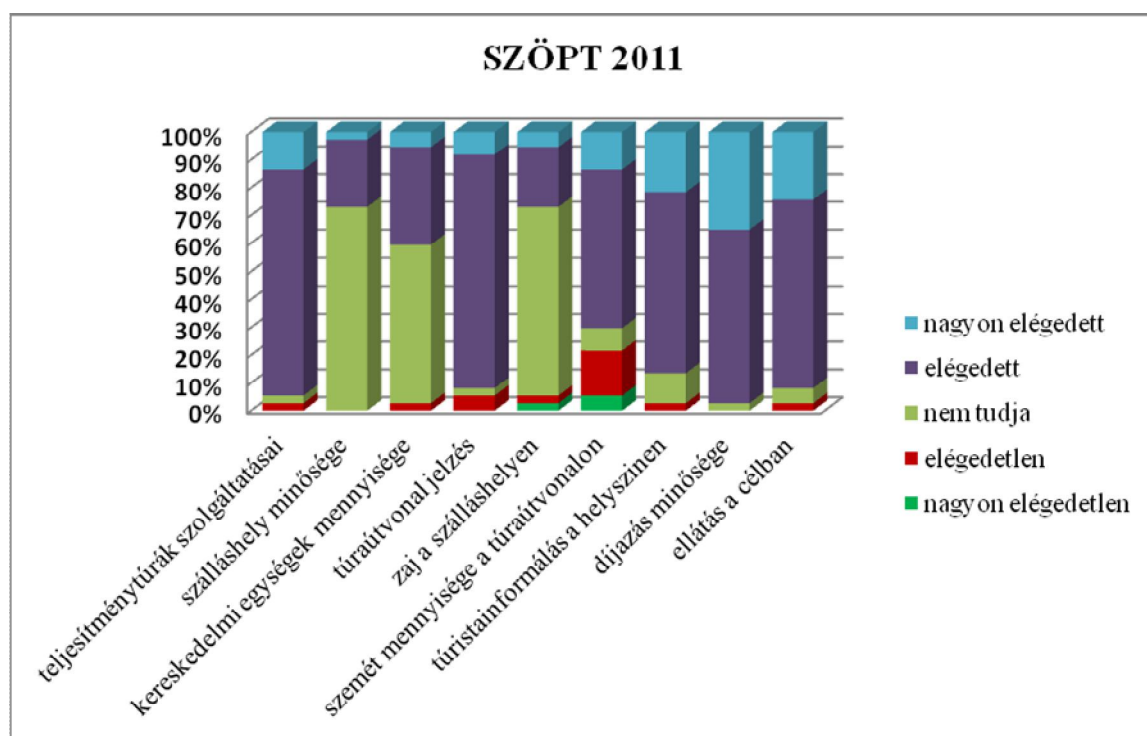
22. ábra: Mennyire fontosak a túraútvonal adatai a megkérdezettek szerint %-os megoszlás
(saját szerkesztés)

7.5 Elégedettség mérés

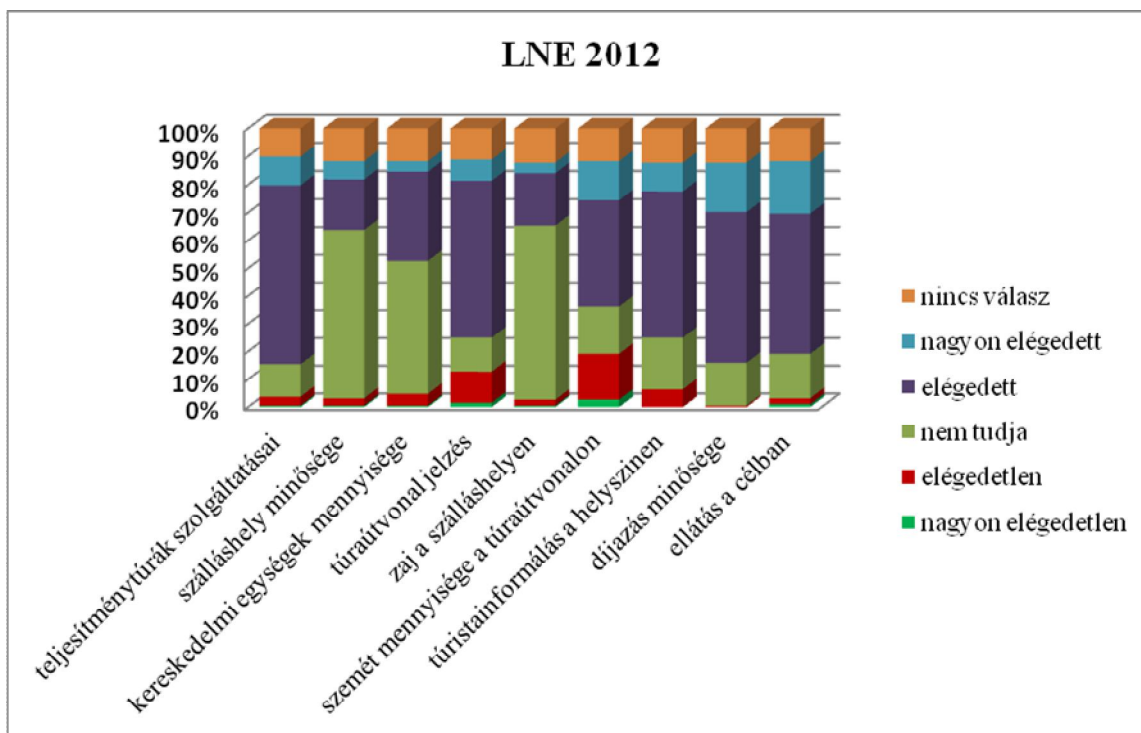
Ennél a kérdésnél kíváncsi voltam arra, hogy milyen szolgáltatások és jellemzők azok, amelyek az elégedettséget befolyásolják általában a teljesítménytúrákon, külön-külön a három helyszín résztvevői között (23,24,25 ábra). Az elégedettséget rendkívül egyszerű dolgok is erősen befolyásolják pl.: mosdó, WC, kézmosók megléte, megfelelő információszolgáltatás. A teljesítménytúrák szolgáltatásai alatt értem például azt, hogy mennyire biztosítottak a tisztálkodási lehetőségek a rajt-ill. célban, parkolási lehetőség, orvosi ellátás, az ellenőrző pontok szolgáltatásai stb.. A kérdőívkitöltők mindhárom vizsgálat esetén elégedettek voltak ezekkel. Értelemszerűen a kereskedelmi egységekről és a szálláshelyekről csak akkor tudnak érdemben nyilatkozni, ha igénybe veszik azokat. A megkérdezettek a legtöbben a „nem tudja” választ jelölték meg. Ez arra is utal, hogy valószínűleg nem vették ezeket igénybe. Nem foglaltak szállást és nem vásároltak. A túraútvonal jelzések jelentősége vitathatatlan. Sőt azokon a helyeken, ahol nincs, a szalagozás segítségével lehetett tájékozódni. A túraútvonal jelzésekkel is elégedettek a túrázók, a megkérdezettek véleménye szerint. A szemet mennyiségére azért kérdeztem rá, hogy kiderüljön, mennyire tiszták, vagy szemetesek az útvonalak. A kérdőívkitöltők szerint elégedettek ezzel. A díjazás minősége azért is érdekes, mert az emberekben ott van az „elismerés iránti vágy” és ez a kis ajándék is hozzájárul ehhez. Ezzel és az ellátással is a célban elégedettek a megkérdezettek.

23. ábra: Mennyire elégedett az alábbiakkal általában a teljesítménytúrákon LNE 2011, %-os megoszlás (saját szerkesztés)

24. ábra: Mennyire elégedett az alábbiakkal általában a teljesítménytúrákon SZÖPT 2011, %-os megoszlás (saját szerkesztés)

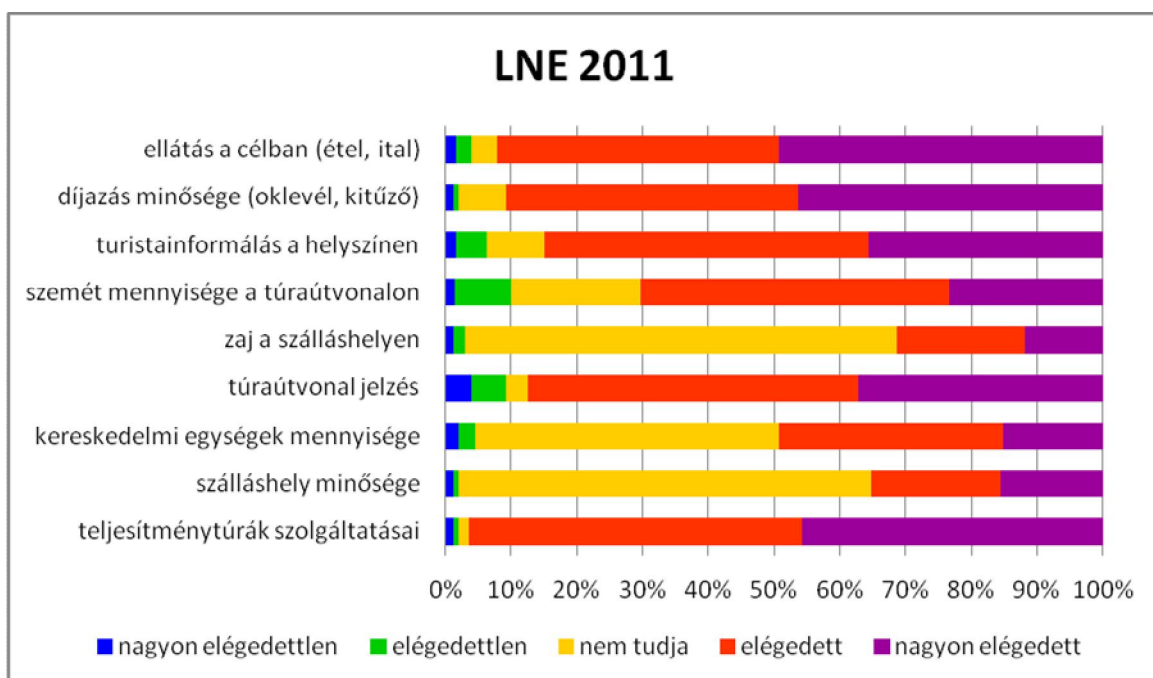

25. ábra: Mennyire elégedett az alábbiakkal általában a teljesítménytúrákon LNE 2012, %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*

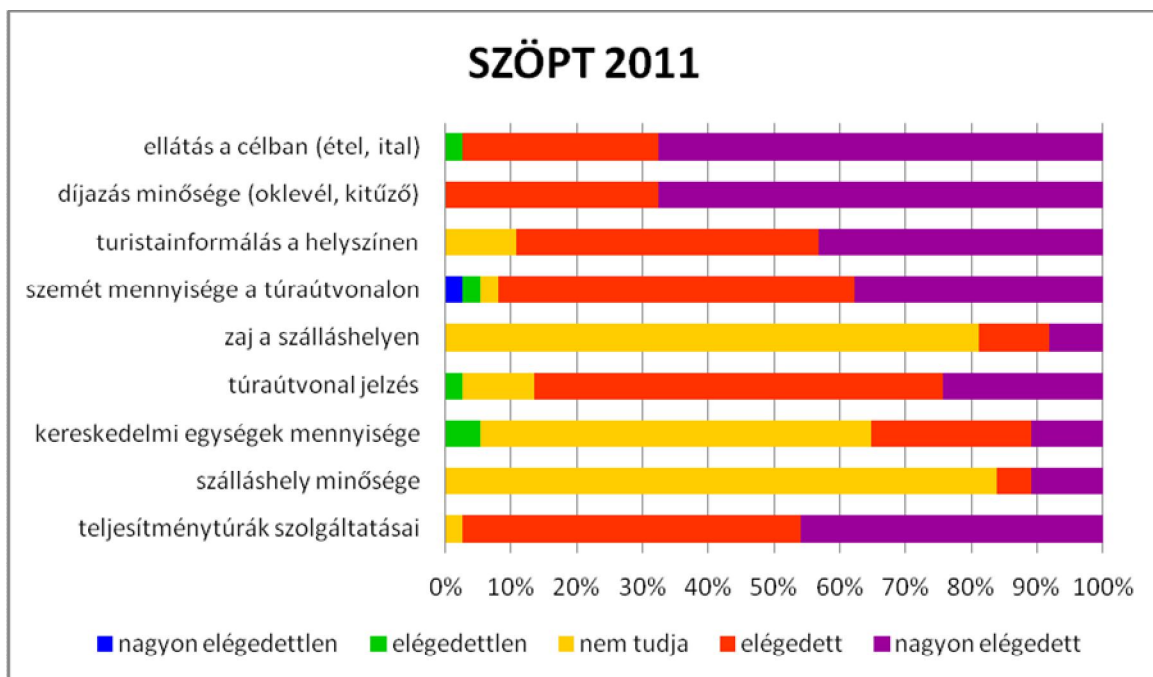
A SZÖPT-ön résztvevőkről elmondható, hogy a legjobban a „felfedező turistatípusra” hasonlítanak. A három vizsgált túrán a résztvevők válaszai alapján általában a teljesítménytúrák szolgáltatásaival elégedettek. A %-os bontást figyelembe véve ez az arány a SZÖPT-ön jóval magasabb (81%). Ez arra utalhat, hogy az itt résztvevők valószínűleg rendszeres túrázók, akik csak az alapszolgáltatást várják el és nem a kényelmi szolgáltatásokat. Az LNE túrái esetében a %-os adatok alacsonyabb értékét (LNE 2011: 68%, LNE 2012: 64%) valószínűleg a célközönség kiszélesítése is okozhatta (tömegetturizmus). Ugyanis az LNE rendezvényein valószínűleg sok az olyan túrázó, aki még nem túráztak, és nincs összehasonlítási alapjuk más teljesítménytúrákkal. Az elvárt szolgáltatáson túli kényelmi funkciót várnak el. Ugyanez elmondható a túraútvonal jelzések elégedettségére vonatkozóan is (LNE 2011: 67%, SZÖPT 2011: 84%, LNE 2012: 56%). A túraútvonal jelzések jelentősége vitathatatlan. Sőt azokon a helyeken, ahol nincs, a szalagozás segítségével lehetett tájékozódni.

A kérdéseket feltettem a konkrét rendezvényekre vonatkozóan is a vizsgált három teljesítménytúrára a szervezésről, a rendezésről és lebonyolításról is szolgáltak információval. A teljesítménytúrák szolgáltatásai, a túraútvonal jelzés, a turistainformálás a helyszínen, a díjazás és az ellátás a célban ezekről is nyújtott információt. Mind a 3 vizsgálatra igaz volt, hogy a kérdőívet kitöltők e szolgáltatásokkal elégedettek voltak, sőt az LNE-2011-en és a SZÖPT-ön a díjazás minőségével és az ellátással a célban nagyon elégedettek voltak a

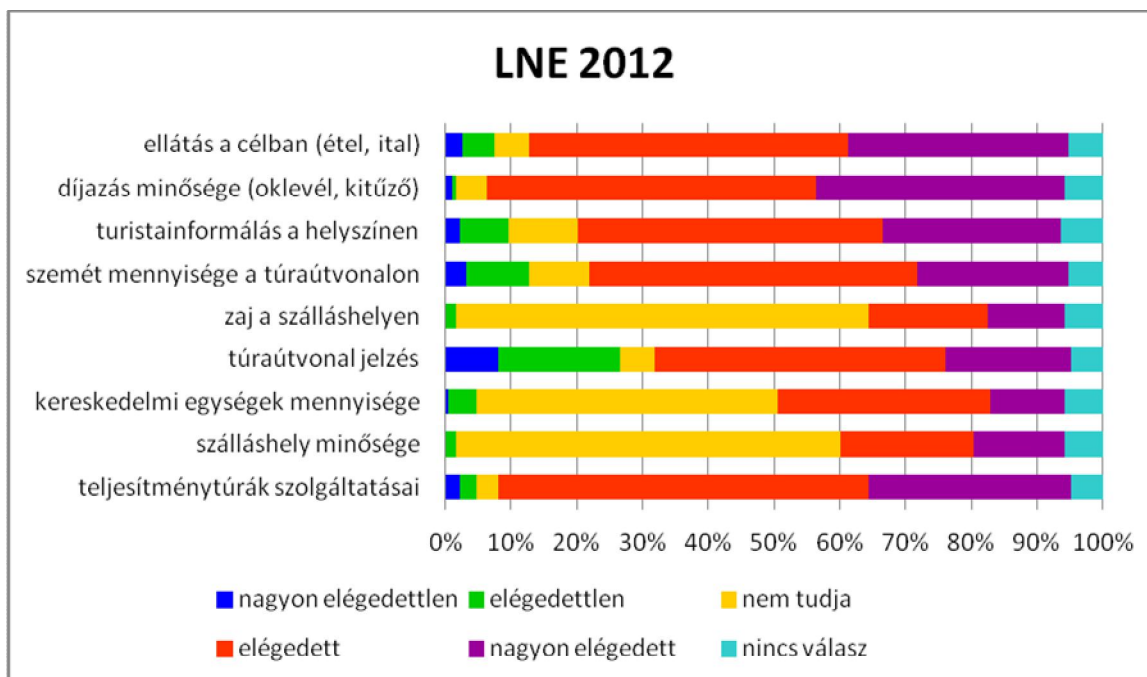
válaszolóknak. Ezek az adatok a túrák szervezőinek is hasznosak voltak a szervezést és lebonyolítást illetően.

26. ábra: Mennyire elégedettek az alábbiakkal a Less Nándor Emléktúrán, %-os megoszlás (saját szerkesztés)

27. ábra: Mennyire elégedettek az alábbiakkal a Szarvaskői Öko-Park Túrán, %-os megoszlás (saját szerkesztés)

28. ábra: Mennyire elégedettek az alábbiakkal a Less Nándor Emléktúrán, %-os megoszlás
(saját szerkesztés)

E kérdés elemzése során elmondható, hogy az eredmények mindhárom vizsgálat esetén azonosak a túrák szolgáltatásai (LNE 2011: 51%, SZÖPT 2011: 51%, LNE 2012: 56%), útvonaljelzése (LNE 2011: 50%, SZÖPT 2011: 62%, LNE 2012: 44%), a szemét mennyisége (LNE 2011: 54%, SZÖPT 2011: 54%, LNE 2012: 50%) és a turistainformálást illetően (LNE 2011: 49%, SZÖPT 2011: 46%, LNE 2012: 46%), eltérést csak a díjazás minőségét és az ellátást illetően tapasztaltam az LNE 2011-es és az LNE 2012-es túrái között (LNE 2011: 46% nagyon elégedett, 49% elégedett; LNE 2012: 50% elégedett, 48% elégedett). Ennek a háttérben az állhat, hogy 2012-ben a célban az ellátásért fizetni kellett (babgulyás: 200 Ft). Mivel ez egy tömegturisztikai rendezvény, és a tömegturisták árérzékenysége is nagyobb, ez tükröződik a valószínűleg az ábra adataiból. Magyarországon jellemző, hogy az emberek alulárazzák a szolgáltatásokat. A szálláshely minőségénél, a kereskedelmi egységeknél és a zaj kérdésénél a „nem tudja” válaszokat jelölték meg a legtöbben.

8 Következtetések levonása

A kérdőíves felmérés adataiból kitűnik, hogy a túrákon a státuszkérdések alapján valamivel több férfi vett részt, mint nő. A túrázók nagy része az aktív korosztályhoz tartozott (27-62-ig), de elég szép számmal képviselte magát az ifjúság is. A kérdőívek értékelése során a következő megállapításokra jutottam. A három túra a Szarvaskői Öko-Park Túra és a Less Nándor Emléktúra 2011-es és a 2012-es vizsgálata során jó volt látni, hogy az itteni emberek egy része a mai felgyorsult világban igyekszik a természetjárásra, kirándulásra időt szakítani. A teljesítménytúra, mivel szintidőhöz van kötve, ennek nagyon is megfelelő.

Örvendetes tény, hogy a két túrán az aktív korúak mellett a fiatalok is képviseltetik magukat, hiszen ők lesznek a jövő turistái. A férfiak magasabb részvételi aránya itt lehet a kihívás, az időhiány, a teljesítményorientáltság miatt is. A hölgyek is elég szép számmal vesznek részt az eseményen és többen családdal együtt, iskoláscsoportokkal érkeznek. Mindkét település könnyen megközelíthető, de a tömegközlekedéssel való elérés nehezen oldható meg a menetrendek hiányosságai, illetve összehangolatlanságai miatt. A túrázók nagy rész a helyszínek közvetlen, illetve távolabbi környezetéből érkezett, elsősorban az Alföld és az Észak-magyarországi-középhegység településeiről, de a Dunántúl is szép számmal képviseltette magát. Sokan autóval, illetve szervezett iskolás csoportok, busszal jöttek, számukra ez biztosan kényelmesebb, de mint a felmérésből kiderült, ezáltal a települések szálláshelyeit nem nagyon vették igénybe. Igaz Cserépfalun elég sok helyet lefoglaltak. A résztvevők többsége az Alföld és az Észak-magyarországi-középhegység településeiről érkezik, de a Dunántúl is szép számmal képviselteti magát.

A legtöbben évente túráznak, főként ősszel, illetve tavasszal, és általában a legrövidebb távot, a 10-25 km-et választották. Azonban közülük sok embernek fontos a teljesítmény, a kihívás, a saját határai feszegetése. Ezért is mentek néhányan a nehezebb, hosszabb távokra, választották a terepfutást, terepkerékpározást. A teljesítménytúrázással a barátok és ismerősök által kerültek kapcsolatba, illetve a terepfutók a sport által is, és az internetnek nem volt ebben akkora szerepe, mint vártam volna. Úgy gondolom, ha valaki jól érzi magát egy ilyen rendezvényen, szívesen ajánlja barátainak, ismerőseinek. Elsősorban a barátokkal túráznak a kérdőívet kitöltők, illetve a család az, akivel még szívesen mennek. Néhány ember azonban szereti egyedül, egyéni tempóban és idő alatt végigcsinálni, mint ahogy a kérdőívben is feltűntették. Az útvonalválasztásban számukra a természetjárás, a szabadidős program volt a legfontosabb.

A terepfutóknál a túraválasztásban a kihívásnak és a sportteljesítménynek is nagy szerepe volt az egészségmegőrzés mellett. A túrázók a legfontosabbnak a szép útvonalat és az egyértelmű útvonal kijelölést tartották, de a családi hangulat majdnem ugyanilyen fontos számukra. A terepfutóknál is ugyanezek a szempontok a legfontosabbak. A kérdőívelemzésből kiderült, hogy a túrázók alkalmanként, illetve gyakran látogatják a

Bükköt, és hogy számukra a fő szempont nem a Bükk közelsége, hanem inkább annak a szeretete, ezért gyakran visszajárnak ide. A megkérdezettek nagy része ősszel és tavasszal megy el teljesítménytúrázni és a rövidebb távokat választja. A nyár inkább a szabadságolások időszaka.

Mielőtt a kérdőíveket összegeztem, úgy gondoltam, hogy a teljesítménytúrákról a fő tájékoztatói forma az internet. Az általam vizsgált három túra ezt megcáfolta. Sokkal fontosabb volt az ismeretszerzés a barátoktól, ismerősöktől. Az elemzésem feltárta, hogy a résztvevők elsősorban a barátokkal szeretnek teljesítménytúrázni, valamint a családtagokkal. Mindkét túrán a válaszolók számára a természetjárás nagyon fontos, mint szabadidős program az egészség megőrzése érdekében. Ha teljesítménytúrázunk, vagy akár csak kirándulunk, az egyik táj a másiktól eltérő megjelenéssel bír, ez adja a táj turisztikai vonzerejét. A kutatásom szerint is a tájképnek fontos szerepe van, de a válaszadók szerint nem csak esztétikai értéke van és gyönyörködtet, hanem a túrázás idején végzett aktív tevékenység, elsősorban sporttevékenység a kihívás örömét is nyújtja.

Ha már a teljesítménytúrázást vizsgáltam érdemes még kitérni pár olyan momentumra, amely a válaszadók számára jelentőséggel bír. Fontosnak tartják a távolságot, a szintidőt, a szintkülönbséget is. Mégpedig azért, mert ezek figyelembevételével tudják kiválasztani azt a távot, amely az erőnlétüknek megfelelő. A kullancsoknak a túra során nincs jelentősége számukra. A megkérdezettek többségének az útvonaljelzés nagyon fontos, hiszen a térkép mellett ez a fő tájékoztatói lehetőség. Általában a teljesítménytúrák szolgáltatásaival elégedettek, ugyanúgy, mint a túraútvonal jelzésekkel, habár itt néha ellentétes vélemények is megfogalmazódtak. A válaszok alapján a szálláshelyeket kevesen veszik igénybe, így ennek minőségéről nyilatkozni nem tudtak. A teljesítménytúrázók válaszából kiderült, hogy mindhárom túra végén szívesen fogadják a célba érve az apró ajándékokat (kitűzőt, oklevelet), és a különféle ellátást. Van, aki egy zászlóra, egy kalapra, sapkára tűzve gyűjti ezeket az „ereklyéket”. A felmérésekből az is kiderült, hogy a túrázás világában maga a teljesítménytúrázás egyfajta üde színfolt ahová szívesen jönnek a résztvevők. Jó szervezéssel, megfelelő tájékoztatással nagy tömegekhez eljuthat a híre. A földrajzi adottságokat mindkét túrán jól kihasználták, az útvonaltervezés végigvitt kilátópontokon, megcsodálhatták a természeti értékeket, kellő nehézségű volt, ezt a szintkülönbségek is garantálták.

A térinformatikai adatbázis és térképeinek elkészítéséhez Homoki Erika, Szepesi János (NYF) és Kohán Balázs (ELTE) oktatók segítettek, amelyet ezúton is köszönök.

Irodalomjegyzék

- Abonyiné Palotás J. (2006):** Az infrastruktúra és a turizmus néhány összefüggése. In: Földrajz és turizmus Kókai S. (szerk.): Tanulmánykötet Dr. Hanusz Árpád 60. születésnapjának tiszteletére Nyíregyházi Főiskola Turizmus- és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza – pp. 15-23
- Ádám L. (1984):** Az Észak-magyarországi-hegyvidék alakrajzi jellemzése. Földrajzi Értesítő 33/4. pp.321-332.
- Antal E. (1996-2000):** Éghajlat. – In: Kollega Tarsoly I. (szerk.): Magyarország a XX. Században. - Babits Kiadó, Szekszárd, - pp. 27-38.
- Aubert A. - Szabó G. (2011):** A különböző területi szintek javasolt módszertani vizsgálata <http://www.eturizmus.ptt.hu/szakmai-anyagok/Turizmus%20kutat%C3%A1sok%20m%C3%B3dszertana/book.html#d6e1556> 2012.12.05.
- Aubert A. (2011):** (szerk.): Turizmus-menedzsment PTE <http://www.eturizmus.ptt.hu/szakmai-anyagok/Turizmusmenedzsment/book.html> 2012.12.03.
- Babbie E. (2001):** A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest, pp. 1-463.
- Baráz Cs. (2002):** Kaptárkövek a Bükkalján. In: A Bükki Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp.365-378.
- Bánhidi M. (2007):** Sporttudomány és turizmus. Magyar Sporttudományi Szemle, 8. évfolyam 30. szám, 2007/2. pp.32-39.
- Bánhidi M. - Leber R. (2011):** Sport- Turizmus- Környezet magyar és osztrák kontextusban, Palatia Nyomda és Kiadó Kft, Győr, pp. 10-48.
- Behringer Zs. – Mester T.(2001):** Turisztikai trendek a világban és Európában. Turizmus Bulletin, 2001/3.
- Bokor J. (2003):** Termékfejlesztési lehetőség a sportturizmusban (A sportturizmus helye a tudományok rendszerében).- In: Művészet- Pedagógia- Sport. (Lőrincz Z. szerk.). A Testnevelési és Művészeti Főiskolai Kar tudományos közleményei BDF TMFK, Szombathely, pp. 85-107.
- Borsos B. (1991):** A bükkaljai kaptárkövek földtani és felszínalaktani vizsgálata. Földrajzi Közl. CXV. (XXXIX.) 3-4. pp. 121-137.
- Budai T. – Konrád Gy. (2011):** Magyarország földtana. Egyetemi jegyzet PTE, Pécs http://enfo.agt.bme.hu/drupal/sites/default/files/Mof_jegyzet.pdf 2012.12.30.
- Csapó J. - Savella O. - Remenyik B. (2011):** Aktív turizmus Turisztikai terméktervezés és fejlesztés Michalkó Gábor (szerk.) <http://www.eturizmus.ptt.hu/szakmai-anyagok/Turisztikai%20term%C3%A9ktervez%C3%A9s%20%C3%A9s%20fejleszt%C3%A9s/book.html#d6e1482> 2012.12.07.
- Dávid L. (2007):** Természeti értékek és erőforrások turisztikai hasznosítása. In: Turisztikai erőforrások - a természeti és kulturális erőforrások turisztikai hasznosítása (Dávid L. - Jancsik A. - Rátz T. szerk.). Perfekt, Budapest, pp. 140-188.
- Dobos A. (2000):** A Hór-völgy fejlődéstörténete és természetvédelmi szempontú tájértékelése, Doktori (PhD) értekezés, Debreceni Egyetem Természettudományi Kar, Debrecen, pp. 1-119. + Melléklet III.
- Dobos A. (2001):** Az Ódor-vár periglaciális formakincse és szerkezeti aspektusai. In: A táj megértése felé Ilyés Z. –Keményfi R. (szerk.): Tanulmányok a 75 éves Pinczés Zoltán professzor tiszteletére, Debrecen-Eger, - pp. 31-50.
- Dobos E. (2002):** Talajtakaró. In: A Bükki Nemzeti Park (szerk.: Baráz Cs.). Eger, pp.149-153.

- Dombay I. – Magyar Sáska Zs. (2006):** Hegyvidéki túrautak elemzése GIS rendszerek segítségével III. Magyar Földrajzi Konferencia Budapest. <http://geography.hu/mfk2006/pdf/Dombay%20Istv%E1n.pdf> 2012.11.25.
- Dombay I. (2007):** Természeti jelenségek a turizmusban. – Cholnoky Jenő Földrajzi Társaság, BBTE Gyergyószentmiklósi Kihelyezett Tagozat. 46 dia. – oktatási segédanyag <http://cholnoky.ro/content/view/123/lang/hu/> 2012.12.20.
- Dosek Á. (1997):** Tájfutás. In: Erdők, hegyek sportjai (Dosek Á. szerk.). Fragmentum Nyomdaipari és Kereskedelmi Kft, Budapest, pp. 85-88.
- Dudás Gy.-Garai A.-Gyulai P.-Ilonczai Z.-Kovács T.-Varga A. (2002):** Állatvilág I. Gerinctelenek. In: A Bükki Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp.263-279.
- Eőry E. - Fábíán E. - Kovács B. - Mártonné Máthé K. - Müller M. - Soproni Gy. - Víg T. - Záhonyi T. (2005):** Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2005-2013 (NTS) (2005), Magyar Turisztikai Hivatal, Turizmus Bulletin Különszáma, IX. évfolyam, Budapest pp. 20-41; 71-72.
- Erdélyi T. - Szuromi B. (1997):** A térkép. In: Erdők, hegyek sportjai (Dosek Á. szerk.). Fragmentum Nyomdaipari és Kereskedelmi Kft, Budapest, pp. 159-171.
- Ferenczy G. (2002):** A hegységben található barlangok általános jellemzése. In: A Bükki Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp.167-176.
- Gáldi L. (1986):** A Pilis-Visegrádi-hegység kilátópontjainak minősítése. In: A Pilis-Visegrádi-hegység környezetminősítése. (Rétvári L. szerk.) MTA FKI, Budapest. – pp. 49-57.
- Gasztonyi É. (2002):** Földtani és táji értékek védelme. In: A Bükki Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp.591-597.
- Gyuricza L. (1998):** Természeti és társadalmi adottságok idegenforgalmi szempontú értékelése és komplex turisztikai kiskörzetek kialakítása Nyugat-Zala példáján. Földrajzi Értesítő 47/2 pp. 173-187
- Hanusz Á. (2008):** Turisztikai programok, mint a vidékfejlesztés lehetséges eszközei Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. In: A turizmus szerepe a kistérségek és régiók gazdasági felzárkóztatásában (Hanusz Á. szerk.). Nyíregyháza Város és a Nyíregyházi Főiskola Természettudományi Főiskolai Kar Turizmus- és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza. – Konferenciakötet. - pp. 63-96.
- Hevesi A. (1986):** A Bükk hegység felszínfejlődése és karsztja. Kandidátusi értekezés, Budapest MTA FKI. – pp. 186 Hsz.: 19+1
- Hevesi A. (2002):** A Bükk hegység földrajzi helyzete, kialakulása, éghajlata. In: A Bükki Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp.15-22.
- Hevesi A. (2002):** Fejlődéstörténet II. Felszínfejlődés. In: A Bükki Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp.83-108.
- Hevesi A. (2002):** Felszínalaktani jellemzés, karsztformakincs. In: A Bükki Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp.109-148.
- Hoffmann I-né. (2007):** Sportmarketing, szponzorálás, Akadémiai Kiadó, Budapest, pp.246.
- Jancsik A. (2007):** A turizmus által hasznosítható erőforrások fogalma, köre és típusai. In: Turisztikai erőforrások-a természeti és kulturális erőforrások turisztikai hasznosítása (Dávid L. - Jancsik A. - Rátz T. szerk.) Perfekt, Budapest, pp. 62-93; 119-120.
- Komáromi I. (2010):** Az ifjúsági turizmus a Kárpát-medencében, Kapitális Nyomdaipari és Kereskedelmi Kft, Nyíregyháza, pp. 4-72.
- Kovács M. (2008):** A turisztikai desztináció menedzsment rendszeréről. In: A turizmus szerepe a kistérségek és régiók gazdasági felzárkóztatásában (Hanusz Á. szerk.). Nyíregyháza Város és a Nyíregyházi Főiskola Természettudományi Főiskolai Kar Turizmus- és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza. – Konferenciakötet. - pp.97-102.

- Kóródi M. szerk. (2011):** Turizmus kutatások módszertana <http://www.eturizmus.pte.hu/szakmai-anyagok/Turizmus%20kutat%C3%A1sok%20m%C3%B3dszertana/book.html> 2012.11.06
- Krasznai I. (1997):** Természet-, környezetvédelem és a sport (Dosek Á. szerk.) Fragmentum Nyomdaipari és Kereskedelmi Kft, Budapest, pp. 128-140.
- Martonné Erdős K. (2001):** Magyarország tájféldrajza, Debreceni Egyetem, Kossuth Egyetemi Kiadó, pp. 141-183.
- Martonné Erdős K. – Kiss G. – Szepesi J. – Barkó O. – Dobos A. – Dósa H. – Gergely A. (2003):** Cserépfalui „Ördögtorony” tanösvény. Kirándulásvezető füzet. Cserépfalvi Kiadó, Cserépfalu, pp. 45.
- Mayer P. (2011):** Fókuszcsoporthoz vizsgálatok összeállítása és értékelése. In: **Kóródi Márta szerk. (2011):** Turizmus kutatások módszertana <http://www.eturizmus.pte.hu/szakmai-anyagok/Turizmus%20kutat%C3%A1sok%20m%C3%B3dszertana/book.html> 2012.11.06
- Messner, R. (1993):** Egy hegymászó hitvallása. PolgArt Kiadó Budapest. – pp. 250
- Mester Zs. (2002):** Suba-lyuk. A neandervölgyi-ember lakhelye. In: A Bükk Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp. 329-339
- Michalkó G. (2011):** A turisztikai termék <http://www.eturizmus.pte.hu/szakmai-anyagok/Turisztikai%20term%C3%A9ktervez%C3%A9s%20fejleszt%C3%A9s/book.html#d6e1482> 2012.11.26.
- Michalkó G. - Rátz T. (2010):** A kulturális turizmus élmény-gazdaságtani szempontjai. http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/ipar_es_gazdasagtortenet/A_magyar_varosok_kulturális_gazdasaga/pages/007_michalko_gabor.html 2012.10.21.
- Nagy B. (2011):** Trekkingtúrázás. Magyarországi túraútvonalak, CSER Kiadó, Budapest, pp.3-152.
- Novák T. – Sütő L. – Horváth G. (2012):** A Geotóp Nap szerepe és lehetőségei a turizmusban. – In: társadalomföldrajzi kihívások a XXI. Század Kelet-közép-Európájában / (ed.) Berghauer S. Nemzetközi földrajzi Konferencia, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász, pp. 246-251.
- Papp S. (1986):** Geomorfológiai elemek. In: A Pilis-Visegrádi-hegység környezetminősítése. (Rétvári L. szerk.) MTA FKI, Budapest. – pp. 21-24.
- Pelikán P. (2002):** Földtani felépítés, rétegtani áttekintés. Fejlődéstörténet I. Szerkezetfejlődés In: A Bükk Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp. 23-70.
- Puczkó L.-Rátz T. (2000):** Az attrakciótól az élményig- A látogatómenedzsment módszerei, Geomédia Szakkönyvek, Budapest, pp.399.
- Rátz T. (2011):** A személyes megfigyelés módszerei és lebonyolítása. In: **Kóródi M. szerk.: Turizmus kutatások módszertana** <http://www.eturizmus.pte.hu/szakmai-anyagok/Turizmus%20kutat%C3%A1sok%20m%C3%B3dszertana/book.html> 2012.12.15
- Regős J. (2002):** Régészeti szempontból jelentős barlangok. In: A Bükk Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp. 315-327
- Rétvári L. szerk. (1986):** A Pilis-Visegrádi-hegység környezetminősítése. MTA FKI, Budapest. – pp. 139
- Sásdi L. (2002):** Vízrajzi, vízföldtani viszonyok. In: A Bükk Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp.155-165.
- Sportturizmus (2007):** Sport turizmus: tematikus szakmai háttéranyag. Magyar Turizmus Zrt. Budapest. – pp. 18
- Sütő L. (1997):** A Less Nándor Emléktúra túravezető füzete. (kézirat) – pp. 16
- Sütő L. (2008):** TDM lehetőségei Cserépfalú turizmusfejlesztésében. In: A turizmus szerepe a kistérségek és régiók gazdasági felzárkóztatásában (Hanusz Á. szerk.). Nyíregyháza

- Város és a Nyíregyházi Főiskola Természettudományi Főiskolai Kar Turizmus- és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza. – Konferenciakötet. - pp. 125-132.
- Sütő L. (2012):** Sportturisztikai termékfejlesztés tapasztalatai a teljesítménytúrázás kapcsán. In: A turizmus területi dimenziói (Hanusz Á. szerk.). Nyíregyháza, pp.167-176.
- Sütő, L. - Szepesi, J. - Novák, T. - Dávid, L. (2011a):** Touristic hiking programs as a possibility of involving the public into earth scientific education = Acta Geoturistica. – IAGt, FBERG, Pavol Jozef Šafárik University in Košice Vol. 4. ISSN 1338-2292.
- Sütő L. - Szepesi J. - Domboróczki Zs. (2011b):** Adatok a mátrai teljesítménytúrák földrajzi adottságainak elemzéséhez. In: A helyi TDM szervezetek szerepe a desztináció turisztikai kínálatának fejlesztésében (Hanusz Á. szerk.). Nyíregyháza Város és a Nyíregyházi Főiskola Természettudományi Főiskolai Kar Turizmus- és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza. – Konferenciakötet. - pp. 135-151.
- Szabó Á. (2009):** A (szabadidő)sport alapfogalmai és kutatott területei, 115. sz. Műhelytanulmány, HU ISSN 1786-3031, Budapest, pp. 1-36.
- Szabó J. (2002):** Rekreáció. Az elmélet és gyakorlat alapjai, JGYF Kiadó, Szeged, pp. 7-81, 110-149.
- Vitál A. (2006):** Kutatásmódszertan kézikönyv és példatár, Krúdy Könyvkiadó és Nyomda, Nyíregyháza, pp. 9-133.
- Vojtkó A. (2002):** A hegység növénytakarója. In: A Bükk Nemzeti Park (Baráz Cs. szerk.). Eger, pp.237-261.
- <http://bnpi.hu/oldal/foldrajz-42.html> 2012.04.12.
- <http://itthon.hu/termeszetjaras-080218/top-10-turautvonal> 2012.08.17.
- <http://teljesitmenyturazoktarsasaga.hu/statisztikak> 2012.10.30.
- <http://www.teljesitmenyturazoktarsasaga.hu/beszamolo?a=a&id=256> 2012.09.28.
- <http://www.fsz.bme.hu/mtsz/szakmai/ttszab.htm> 2012.12.13.
- <http://turistautak.hu/ge.php> 2012.12.12.
- <http://teljesitmenyturazoktarsasaga.hu/naptar> 2012.10.10.

Mellékletek

Táblázat

- 1. táblázat:** Menetrend kivonat Cserépfalura való eljutáshoz *(forrás alapján rövidítve)*
- 2. táblázat:** Menetrend kivonat Szarvaskőre való eljutáshoz *(forrás alapján rövidítve)*

Térképek

- 1. térkép:** A vizsgált túrák útvonalai *(saját szerkesztés)*
- 2. térkép:** A terület lejtőkategória térképe *(saját szerkesztés)*
- 3. térkép:** Relatív relief a SzÖPT és LNE túrák útvonalain *(saját szerkesztés)*
- 4. térkép:** A Less Nándor Emléktúra vonzerőinek bemutatása *(saját szerkesztés)*
- 5. térkép:** A Szarvaskői Öko-Park Túra vonzerőinek bemutatása *(saját szerkesztés)*
- 6. térkép:** A Szarvaskői Öko-Park Túra kilátópontjai *(saját szerkesztés)*
- 7. térkép:** A Less Nándor Emléktúra kilátópontjai *(saját szerkesztés)*
- 8. térkép:** Turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások az LNE útvonalain *(saját szerkesztés)*
- 9. térkép:** Turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások a SzÖPT útvonalain *(saját szerkesztés)*
- 10. térkép:** A Less Nándor Emléktúrára résztvevők települési megoszlása *(forrás: Sütő L. et al 2011. alapján módosítva)*
- 11. térkép:** A Szarvaskői Öko-Park Túra résztvevőinek települési megoszlása kérdőívek alapján (2011) *(forrás: KSH alapján módosítva)*

Ábrajegyzék

- 1. ábra:** Súlyozott vonzerő-sűrűségi értékek (km/érték) *(saját szerkesztés)*
- 2. ábra:** A túratávok szintideje és szintemelkedése 2011-ben *(saját szerkesztés)*
- 3. ábra:** A kérdőíves felmérés mintaszáma *(saját szerkesztés)*
- 4. ábra:** A résztvevők életkora %-os megoszlásban *(saját szerkesztés)*
- 5. ábra:** Az ifjúsági korosztály száma a megkérdezettek számához viszonyítva %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 6. ábra:** A válaszadók iskolai végzettségének %-os megoszlása *(saját szerkesztés)*
- 7. ábra:** A válaszadók milyen közlekedési eszközzel érkeztek %-os , megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 8. ábra:** Milyen gyakran teljesítménytúrázik %-os bontásban *(saját szerkesztés)*
- 9. ábra:** A vizsgált teljesítménytúrák évszakonkénti %-os megoszlása *(saját szerkesztés)*
- 10. ábra:** Milyen hosszú útvonalakat választ %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*

- 11. ábra:** Hogyan került kapcsolatba a teljesítménytúrázással %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 12. ábra:** Hogyan kívül/kikkel szeretnek túrázni a válaszadók %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 13. ábra:** A barátokkal túrázó,27-62 évesek,10-25 km-t választók aránya *(saját szerkesztés)*
- 14. ábra:** Miért választotta az útvonalat %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 15. ábra:** Miért választotta a terepfutást %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 16. ábra:** Mi a fontos a teljesítménytúrákon a megkérdezettek véleménye szerint %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 17. ábra:** Mi a legfontosabb a terepfutás esetén a résztvevők számára %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 18. ábra:** Járt már a Bükkben? %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 19. ábra:** Miért a Bükköt választotta teljesítménytúrája helyszínéül? %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 20. ábra:** Mennyire fontosak a túraútvonal adatai a megkérdezettek szerint %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 21. ábra:** Mennyire fontosak a túraútvonal adatai a megkérdezettek szerint %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 22. ábra:** Mennyire fontosak a túraútvonal adatai a megkérdezettek szerint %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 23. ábra:** Mennyire elégedett az alábbiakkal általában a teljesítménytúrákon LNE 2011, %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 24. ábra:** Mennyire elégedett az alábbiakkal általában a teljesítménytúrákon SZÖPT 2011, %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 25. ábra:** Mennyire elégedett az alábbiakkal általában a teljesítménytúrákon LNE 2012, %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 26. ábra:** Mennyire elégedettek az alábbiakkal a Less Nándor Emléktúrán, %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 27. ábra:** Mennyire elégedettek az alábbiakkal a Szarvaskői Öko-Park Túrán, %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*
- 28. ábra:** Mennyire elégedettek az alábbiakkal a Less Nándor Emléktúrán, %-os megoszlás *(saját szerkesztés)*

Kérdőívek

Kedves Teljesítménytúrázók!

Péter Ildikó vagyok, a Nyíregyházi Főiskola földrajz szakos hallgatója. Diákköri dolgozatomhoz kérem a Teljesítménytúrázók véleményét. A kérdőív névtelen, a kitöltése önkéntes. A megfelelő válaszlehetőség bejelölésével, vagy szöveg beírásával adhatja meg választát.

Neme	☐ Nő	☐ Férfi			
Életkora	☐ 6-18	☐ 19-26	☐ 27-62	☐ 62-	
Honnan érkezett?					
Milyen közlekedési eszközzel jött?	☐ busz	☐ vonat	☐ autó	☐ fentiek kombinációi	☐ egyéb
Válaszadó legmagasabb iskolai végzettsége	☐ befejezetlen általános	☐ befejezett általános	☐ középiskola	☐ főiskola/egyetem	☐ egyéb

Milyen gyakran teljesítménytúrázik? (jelöljön meg egyet)

- ☐ havonta
- ☐ negyedévente
- ☐ évente
- ☐ egyéb: _____

Milyen évszakban vesz részt teljesítménytúrákon? (többet is megjelölhet)

- ☐ nyár
- ☐ ősz
- ☐ tél
- ☐ tavasz

Milyen hosszú útvonalakat választ? (többet is megjelölhet)

- ☐ 10-25
- ☐ 26-40
- ☐ 41-60
- ☐ egyéb: _____

Hogyan került kapcsolatba a teljesítménytúrázással? (többet is megjelölhet)

- ☐ családi kirándulás
- ☐ iskolai kirándulás
- ☐ sport által
- ☐ barátok, ismerősök
- ☐ tv: film
- ☐ internet
- ☐ turisztikai kiadványok
- ☐ egyéb: _____

Hogyan-kivel/kikkel szeret túrázni? (többet is megjelölhet)

- ☐ egyedül
- ☐ partnerrel
- ☐ barátokkal
- ☐ családjával
- ☐ klubbal/egyesülettel

Miért választotta az útvonalat? (többet is megjelölhet)

- ☐ tájkép
- ☐ természetjárás
- ☐ egészség megőrzése
- ☐ szabadidős program
- ☐ kihívás
- ☐ állat és növényvilág megismerése
- ☐ új emberekkel való ismerkedés
- ☐ egyéb: _____

Mi a legfontosabb egy teljesítménytúra esetén az Ön számára? (többet is megjelölhet)

- ☐ szép útvonal
- ☐ családi hangulat
- ☐ sok ellenőrzőpont
- ☐ egyértelmű útvonal kijelölés, leírás (térkép)
- ☐ bőséges ellátás (étel, ital) a célban
- ☐ díjazás minősége (oklevél, kitűző, stb.)
- ☐ egyéb: _____

Járt már a Bükkben?

(Ha még nem volt, az egyébnél kérem írja meg, hogy miért nem)

- ☐ egyszer
- ☐ alkalmanként visszajárok
- ☐ gyakran látogatom
- ☐ még nem voltam
- ☐ egyéb: _____

Miért a Bükköt választotta teljesítménytúrája színhelyül?

- ☐ mert ezt a hegységet szeretem a legjobban
- ☐ ez van hozzám legközelebb
- ☐ mert itt vannak a legjobban kijelölt útvonalak
- ☐ mert itt vannak a legjobban megrendezve a túrák
- ☐ egyéb: _____

Mennyire fontosak a túraútvonal adatai a túrázás szempontjából?

(Osztályozzon 1-től 5-ig, ahol az 5-ös azt jelenti, hogy ez a tényező „nagyon fontos”, míg az 1-es azt, hogy ez a tényező „egyáltalán nem fontos”).

	1, egyáltalán nem fontos	2, nem fontos	3, nem tudja	4, fontos	5, nagyon fontos
Távolság km-ben	☐	☐	☐	☐	☐
Szintidők (kb. teljesítési időtartam)	☐	☐	☐	☐	☐
Szintkülönbség	☐	☐	☐	☐	☐
Időjárás	☐	☐	☐	☐	☐
Kullancs	☐	☐	☐	☐	☐
Útvonaljelzés	☐	☐	☐	☐	☐
Megközelíthetőség	☐	☐	☐	☐	☐

Mennyire elégedett az alábbiakkal?

	Általában a teljesítménytúrákon					A Szarvaskői Öko-Park túrán				
	nagyon elégedetlen	elégedetlen	nem tudja	elégedett	nagyon elégedett	nagyon elégedetlen	elégedetlen	nem tudja	elégedett	nagyon elégedett
Teljesítménytúrák szolgáltatásai	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Szálláshely minősége	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kereskedelmi egységek mennyisége	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Túraútvonal jelzés	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zaj a szálláshelyen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Szemét mennyisége a túraútvonalon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Turistainformálás a helyszínen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Díjazás minősége (oklevél, kitűző, stb.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ellátás a célban (étel, ital)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Általában a teljesítménytúrákon					A Less Nándor Emléktúrán				
	nagyon elégedetlen	elégedetlen	nem tudja	elégedett	nagyon elégedett	nagyon elégedetlen	elégedetlen	nem tudja	elégedett	nagyon elégedett

Teljesítménytúrák szolgáltatásai	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Szálláshely minősége	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kereskedelmi egységek mennyisége	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Túraútvonal jelzés	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zaj a szálláshelyen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Szemét mennyisége a túraútvonalon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Turistainformálás a helyszínen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Díjazás minősége (oklevél, kitűző, stb.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ellátás a célban (étel, ital)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Válaszait köszönöm!